

КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА, ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ, ПЕДАГОГІКИ ТА ФІЛОСОФІЇ

ЗВІТ
про виконання науково-педагогічної практики

студентки _____
(ПІБ) (підпис)

курсу 5 групи Опн-22-1м

Місце проходження практики Олександрійський педагогічний фаховий
коледж імені В.О. Сухомлинського

Час проходження практики з 30.01.2023 р. до 19.03.2023 р.

Рекомендована оцінка керівника практики від підприємства (установи,
організації) «_____»

Підписи

Керівник практики від підприємства:

Керівник практики від кафедри:

(підпис) (ПІБ)
_____ 20__ р.

(підпис) (ПІБ)
_____ 20__ р.

3PA3OK

«Затверджено»
Завідувачка кафедрою
психології, педагогіки та філософії
д. пед. н., проф.

«_» _____ 20__ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

студента 5 курсу, група ОПН _____

№ по п/п	НАЗВА ЕТАПІВ	Термін подання	
		План	Факт
1	Затвердження календарного плану проходження практики	30.01.2023 01.02.2023	30.01.2023 01.02.2023
2	Знайомство з основними напрямками діяльності бази практики	30.01.2023 01.02.2023	30.01.2023 01.02.2023
3	Підготовка до проведення педагогічної складової практики (розробка і проведення лекційних та практичних занять)	06.02.2023 17.02.2023	06.02.2023 17.02.2023
4	Підготовка і проведення виховного заходу в студентській групі	20.02.2023 01.03.2023	20.02.2023 01.03.2023
5	Підготовка і проведення наукової складової практики (підбір методик дослідження, формування експериментальної вибірки, проведення дослідження, обробка первинних даних, кількісна і якісна інтерпретація результатів емпіричного дослідження)	03.03.2023 15.03.2023	03.03.2023 15.03.2023
6	Підготовка тез доповідей на наукову конференцію	15.03.2023 19.03.2023	15.03.2023 19.03.2023
7	Підготовка звіту з практики до захисту	19.03.2023 24.03.2023	19.03.2023 24.03.2023

Студент (ка) _____

Керівник практики _____

к./д. пед. н., доцент / проф. _____

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Розділ 1 Характеристика основних напрямів діяльності бази практики.....	7
Розділ 2 Педагогічна складова практики.....	16
2.1. Відвідування аудиторних занять провідних фахівців кафедри.....	16
2.1.1 Аналіз адміністративної контрольної роботи	31
2.1.2 Участь у конференції комісії викладачів психолого-педагогічних дисциплін та методик навчання	32
2.2 Розробка лекційних занять	33
2.3 Розробка семінарських (практичних) занять.....	73
2.3.1 Розробка адміністративної контрольної роботи	105
2.4. Сценарій проведення виховного заходу в студентській групі	111
Розділ 3 Наукова складова практики	127
3.1 Організація, хід і процедура емпіричного дослідження	127
3.2 Опис методів і методик емпіричного дослідження	134
ВИСНОВКИ.....	140
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	142
ДОДАТКИ.....	144

ВСТУП

Науково-педагогічну практику проходила на базі Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського, працюючи зі студентами спеціальності 013 Початкова освіта (III-IV курси).

У системі підготовки викладача важливе місце належить науково-педагогічній практиці. Вона є зв'язуючою ланкою між теоретичним навчанням майбутніх викладачів та їх самостійною роботою у вищих навчальних закладах, надає досвід педагогічної діяльності. Даний вид практики є обов'язковим для студентів практикантів V курсу та триває протягом семи тижнів.

У період проходження науково-педагогічної практики перед студентом-практикантом постає головна **мета** – це узагальнення та вдосконалення здобутих теоретичних знань, закріплення і практичне застосування набутих під час навчання в магістратурі знань, набуття здобувачами вищої освіти практичного досвіду роботи у закладах вищої освіти, навчальних закладах професійної освіти, підготовка матеріалів за темою кваліфікаційної роботи, проведення науково-педагогічних досліджень і впровадження їх результатів в інноваційну практику, формування професійних умінь і особистісних якостей фахівця, оволодіння видами професійної діяльності на рівні, який відповідає освітньо-професійній програмі підготовки магістра з освітніх педагогічних наук.

З мети витікають формування завдань практики.

Так от, основними **завданнями** практики є:

- ✓ практичне ознайомлення магістрів із загальною організацією роботи викладача закладу вищої освіти;
- ✓ ознайомлення з навчально-методичною документацією закладу професійної освіти чи закладу вищої освіти;
- ✓ реалізація знань, умінь і навичок, набутих у ході вивчення курсу методик;

- ✓ формування умінь розробляти окремі види навчально-методичної документації;
- ✓ ознайомлення з основними видами професійної діяльності викладача закладу вищої чи професійної освіти;
- ✓ практичне опанування сучасними технологіями професійної діяльності викладача вищої школи;
- ✓ проєктування, організація та реалізація освітнього процесу в закладі професійної освіти чи закладі вищої освіти;
- ✓ розробка та впровадження матеріалів для II розділу (практичного, методичного) кваліфікаційної роботи (має рекомендаційний характер):
 - діагностичні методики, опитувальники, тестування й аналіз їх впровадження (в межах констатуючого експерименту);
 - розробка та часткове впровадження матеріалів формуючого експерименту (модель формування..., або програма формування..., або система формування..., технологія формування...; розробка лекції чи лекцій, семінарського чи семінарських (практичних) занять, виховного заходу з теми дослідження, тренінгу, системи творчих завдань тощо; традиційні й активні, інтерактивні методи навчання і виховання);
 - Результати дослідження (контрольний зріз); педагогічні умови формування...; методичні рекомендації щодо формування... тощо.

Під час проходження **наукової частини** науково-педагогічної практики реалізуються такі **завдання**:

- ✓ ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової діяльності провідних спеціалістів кафедри;
- ✓ вивчення теоретичних класичних джерел за вибраною тематикою магістерської роботи;
- ✓ визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
- ✓ оволодіння методикою збору первинних емпіричних даних,

їхньої обробки та аналізу;

- ✓ апробація основних результатів емпіричного дослідження в межах написання кваліфікаційної роботи у формі виступів на конференціях, опублікуванні наукових статей, тез доповідей.

Завданнями **педагогічної частини** практики є:

- ✓ розвиток професійних умінь педагогічної діяльності викладача внаслідок залучення магістрів до виконання різних форм навчально-виховної роботи у закладі вищої освіти (проведення лекційних занять, семінарських (практичних) занять;

- ✓ формування умінь щодо планування та організації навчально-методичної роботи викладача (у межах окремого заняття, теми, курсу);

- ✓ формування готовності магістрів до здійснення виховної роботи зі студентами та студентськими групами (проведення кураторських годин, виховних заходів з академічними студентськими групами).

Структура науково-педагогічної практики визначається індивідуальним планом, розробленим здобувачем вищої освіти разом із керівником та індивідуальних завданнями, які визначаються з урахуванням специфіки професійних функцій та теми кваліфікаційної роботи.

Також структуру практики складає:

- ✓ ознайомлення з основними напрямками діяльності бази практики;

- ✓ ознайомлення з методичною документацією кафедри й викладача (навчальним планом спеціальності, графіком навчального процесу, індивідуальним планом викладача, робочими та навчальними програмами дисциплін, розкладом занять);

- ✓ відвідування аудиторних занять провідних фахівців;

- ✓ розробка і проведення лекційних, семінарських, практичних занять із вибраних студентом спільно з керівником практики дисциплін навчального плану;

- ✓ розробка і проведення виховного заходу із студентською

групою;

- ✓ оформлення у звіті педагогічної складової практики.
- ✓ підбір психодіагностичного інструментарію щодо проведення констатувального етапу емпіричного дослідження згідно з тематикою магістерської роботи, розробка стимувального матеріалу, формування вибірки респондентів, вирішення організаційних питань;
- ✓ проведення емпіричного дослідження, обробка первинних даних, кількісна та якісна їх інтерпретація;
- ✓ оформлення результатів наукової складової практики, робота з тезами щодо виступу на наукову конференцію;
- ✓ консультації з керівником щодо оформлення звіту, підготовка звіту з практики до захисту.

Науково-педагогічна практика є важливою частиною освітнього процесу. Вона дозволяє не лише закріпити теорію, але й використовувати здобутті знання та вміння необхідні для майбутньої самостійної роботи.

Проходити науково-педагогічну практику було комфортно, оскільки мене сприйняли в колективі добре і зокрема викладачі циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін, перш за все голова цієї комісії створили такі умови, за яких хотілося працювати наполегливо, результативно, творча. Допомога в організації даного виду практики була сутевою з боку всіх викладачів колективу.

Розділ 1 Характеристика основних напрямів діяльності бази практики

Олександрійський педагогічний фаховий коледж імені В.О. Сухомлинського здійснює освітню, наукову, виховну, практичну, методичну діяльність.

Освітній процес коледжу спрямований на вирішення головної проблеми - науково-методичне забезпечення якості підготовки

професійної компетентності випускників, педагогічна інноватика у формуванні обдарованого спеціаліста, виховання духовно багатой, соціально активної, фізично здорової, творчої особистості.

Заклад працює за програмою перспективного розвитку освітнього процесу на 2022-2025 роки метою якої є:

✓ забезпечення високої якості освітнього процесу для формування в майбутніх фахівців компетентностей на рівні високих стандартів освіти відповідно до потреб суспільства та ринку праці;

✓ стимулювання педагогічних працівників до підвищення рівня фахової майстерності, активізуючи їх участь у науково-методичній інноваційній діяльності;

✓ формування морально-духовної життєво компетентної особистості, яка успішно самореалізується в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал, спортивно розвинена та здорова людина.

Олександрійський педагогічний фаховий коледж готує фахівців за освітньо-професійними програмами «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Фізична культура і спорт».

Навчальний заклад здійснює різноманітні напрямки роботи, як з викладачами, так і зі студентами. За період проходження науково-педагогічної практики я змогла спробувати їх у своїй викладацькій діяльності.

Напрямки роботи із викладачами:

- курси підвищення кваліфікації, стажування, навчання в магістратурі, аспірантурі;

- дослідження проблем, видавнича діяльність;

- організація та проведення дослідницької, експериментальної роботи;

- робота творчих груп;

- забезпечення технічної та технологічної - модернізації в коледжі через комп'ютеризацію навчального процесу;
- забезпечення телекомунікаційними засобами, доступом до мережі Інтернет, базовими та спеціалізованими програмними продуктами;
- наукова поінформованість;
- проведення науково-практичних конференцій;
- виставки-ярмарки авторських навчальних програм, методичних посібників, монографій, методичних розробок;
- презентація авторських проєктів, новаторського досвіду;
- психолого-педагогічні семінари;
- майстер-класи;
- моделювання, апробація, впровадження - продуктивних технологій;
- конструювання авторських проєктів побудови педагогічного процесу;
- робота школи удосконалення педагогічної майстерності;
- предметно-методичні декади.

Напрямки роботи зі студентами:

- науково-дослідницька, пошукова робота під час виконання курсових робіт;
- критичний аналіз наукової, методичної літератури;
- використання завдань із елементами творчого пошуку;
- здійснення особистісно орієнтованого підходу до студентів шляхом виконання завдання під час педагогічної практики;
- вивчення студентами вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, дітей дошкільного віку;
- робота у студентських гуртках, НСТ, факультативах, клубах, секціях із метою формування здібностей, інтересу до педагогічної діяльності;
- участь у всеукраїнських конкурсах, фестивалях, конференціях із метою формування педагогічних, художніх здібностей;

- проведення лабораторно-практичних робіт.

Освітня діяльність коледжу має на меті забезпечити високу якість освітнього процесу для формування в майбутніх фахівців компетентностей на рівні високих стандартів освіти відповідно до потреб суспільства та ринку праці.

Реалізація освітньої діяльності в коледжі відбувається за такими шляхами:

1. Упровадження нових стандартів підготовки фахового молодшого бакалавра.
2. Утвердження принципів академічної доброчесності.
3. Удосконалення системи оцінювання та контролю якості освіти в коледжі.
4. Інтенсифікація застосування інноваційних освітніх технологій.
5. Підготовка до акредитації спеціальності 012 Дошкільна освіта.
6. Удосконалення системи дистанційного та змішаного навчання.
7. Залучення роботодавців до освітнього процесу (майстер-класи, науково-методичні семінари, тренінги, керівництво практикою, написання бакалаврських (курсівих) робіт тощо).
8. Реалізація в освітньому процесі навчальних комплексів, що базуються на застосуванні практичних навичок і професійних компетентностей.
9. Реалізація потреб інклюзивної складової в освітньому процесі коледжу.
10. Удосконалення системи мотивування обдарованих студентів.
11. Активізація системи забезпечення якості практичної підготовки майбутніх фахівців для забезпечення їх конкурентоздатності.
12. Оновлення бібліотечного фонду, поповнення бібліотеки комп'ютерною технікою.

Базовими нормативними документами, що визначають та регулюють внутрішнє забезпечення якості освітнього процесу є Закон України «Про освіту» та Закон України «Про вищу освіту».

Досліджуючи нормативно-правове регулювання у сфері вищої освіти щодо забезпечення якості вищої освіти, варто відзначити, що маємо нормативно-правові документи, які безпосередньо стосуються забезпечення якості вищої освіти, так і такі, що мають опосередкований вплив, однак в ті чи іншій мірі визначають процеси чи процедури. Окремим додатком сформовано масив нормативно-правових актів, що погруповані за ієрархією їх створення та сили дії, які у тій чи іншій мірі мають відношення до забезпечення якості вищої освіти. Вагомим інструментом у нормативно-правовому регулюванні забезпечення якості освіти стали Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. та Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. Законом України «Про освіту» передбачено ряд позитивних новел, серед яких є вдосконалення поняття якості освіти (п. 29 ст. 1) з внесенням змін до Закону України «Про вищу освіту» та коригуванні поняття якості вищої освіти.

Новим Законом України «Про освіту», окреслено одну із основних ролей ліцензування освітньої діяльності та акредитації освітніх програм. Так, передбачено, що ліцензування освітньої діяльності та акредитації освітніх програм є одними із основних інструментів, процедур та заходів забезпечення і підвищення якості освіти.

Основним нормативним документом, що визначає організацію навчального процесу є **навчальні плани**, що розробляються коледжем відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців та структурно-логічної схеми. Навчальні плани розробляються заступником директора з навчальної роботи на весь період реалізації відповідної освітньо-професійної програми підготовки, ухвалюються директором коледжу.

Навчальний план є нормативним документом, який визначає зміст навчання та регламентує організацію навчального процесу зі спеціальності. Навчальні плани складаються окремо для кожного освітньо-кваліфікаційного рівня та за кожною формою навчання на основі відповідної освітньо-професійної програми.

Навчальний план за яким працювала під час практики містить:

- відомості про галузь знань;
- спеціальність (напрямок підготовки) і спеціалізацію;
- освітній або освітньо-науковий рівень, кваліфікацію;
- нормативний термін навчання;
- графік навчального процесу;
- обсяги теоретичної, практичної підготовки;
- блоки обов'язкових та варіативних навчальних дисциплін (навчальні курси, практики із вказаними обсягами у кредитах ECTS і академічних годинах);
- дані про кількість і форми семестрового контролю, атестації в екзаменаційній комісії;
- загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час та час, відведений на самостійну навчальну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.

Основним документом, що регулює освітній процес, є робочий навчальний план, що складається на основі типових навчальних планів, затверджених Міністерством освіти і науки України. Робочий навчальний план – це нормативний документ, який розробляється з метою удосконалення змісту навчання, конкретизації планування навчального процесу. Робочий навчальний план складається на основі навчального плану. Робочі навчальні плани розробляються на навчальний рік і до початку семестру подаються до навчального відділу

разом із графіком навчального процесу. Робочі навчальні плани складаються окремо для кожного освітньо-кваліфікаційного рівня та форми навчання. Робочі навчальні плани затверджуються директором коледжу.

Під час викладання навчальної дисципліни викладач користується також навчальною програмою. Навчальна програма освітнього компоненту «Педагогіка» є нормативним документом, що визначає зміст навчальної дисципліни, компетентності та результати навчання, які вона формує. Укладено відповідно до Закону України «Про фахову передвищу освіту», Закон України «Про початкову освіту».

Інноваційно-методична робота в коледжі передбачає стимулювання педагогічних працівників до підвищення рівня фахової майстерності, активізуючи їх участь у науково-методичній інноваційній діяльності.

Реалізується вона таким чином:

1. Удосконалення нормативно-правової бази коледжу шляхом поповнення навчально-методичного кабінету нормативними матеріалами.
2. Забезпечення методичної підтримки щодо впровадження в освітній процес елементів нових технологій, інноваційних методик, позитивного педагогічного досвіду.
3. Сприяння розвитку творчого потенціалу кожного викладача, його науково-методичній та дослідницькій роботі.
4. Сприяння підвищенню ефективності та якості проведення викладачами всіх навчальних занять.
5. Створення умов для безперервного та ефективного фахового підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Методична діяльність коледжу спрямована на:

- ✓ Організацію дослідницької та пошукової роботи у вивченні педагогічних настанов і наукових рекомендацій В.О. Сухомлинського.

- ✓ Удосконалення змісту навчально-методичної документації з урахуванням прогресивних змін у галузі освіти.
- ✓ Системне вивчення й аналіз навчальних планів, програм, підручників, посібників, інструктивних матеріалів, методичних рекомендацій щодо змісту, форм і методів проведення занять, позааудиторної роботи.
- ✓ Модернізацію науково-методичної системи навчання, що забезпечує фахове становлення кожного студента у відповідності зі схильностями, інтересами та можливостями.
- ✓ Підвищення якості навчання студентів за рахунок професіоналізації навчально-виховного процесу, застосування особистісно орієнтованих технологій, що забезпечують успішну мотивацію самостійної роботи кожного студента.
- ✓ Створення дидактичної бази для ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій.
- ✓ Забезпечення умов для вдосконалення професійного зростання педагога, оволодіння ним секретами педагогічної майстерності, збагачення внутрішнього світу сучасної особистості.

Виховна робота має на меті формування морально-духовної життєво компетентної особистості, яка успішно самореалізується в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал, спортивно розвинена та здорова людина.

Шляхи її реалізації:

1. Модернізація пакету документів сфери виховної та фізкультурно-оздоровчої роботи у відповідності до вимог Закону України № 2745-VIII від 06 червня 2019р. «Про фахову передвищу освіту».
2. Проведення заходів національно-патріотичного, краєзнавчого, соціального спрямування.
3. Пошук новітніх стандартів організації студентського дозвілля.

4. Організація циклу заходів, спрямованих на протидію булінгу, торгівлі людьми, домашньому насильству.
5. Ініціювання та проведення соціальних та еколого-патріотичних акцій.
6. Забезпечення здобувачам освіти можливостей організації екскурсій визначними пам'ятними місцями України.
7. Сприяння участі талановитої студентської молоді в обласних, регіональних, усеукраїнських конкурсах різних напрямів.
8. Сприяння участі студентства у грантовій, проєктній діяльності.
9. Продовження практики фізичного розвитку та вдосконалення студентів шляхом забезпечення їх участі в міських, обласних, усеукраїнських, міжнародних змаганнях із різних видів спорту, у роботі суддівських колегій у галузі спорту тощо.
10. Налагодження партнерських зв'язків із закладами культури та спорту міста, області, країни.
11. Розширення практики волонтерства серед освітньої спільноти коледжу.
12. Забезпечення постійного соціально-педагогічного патронату студентів, які мають соціальний статус.
13. Оптимізація системи індивідуальної роботи із внутрішньо-переміщеними особами та особами, постраждалими в результаті воєнного конфлікту на Донбасі.
14. Забезпечення участі органів студентського самоврядування в управлінні закладом освіти.

Крім навчальної та виховної роботи у складі творчої групи викладачів мною було виконане наукове дослідження з питання «Особливості організації педагогічного менеджменту в галузі методичної роботи».

Розділ 2 Педагогічна складова практики

2.1. Відвідування аудиторних занять провідних фахівців кафедри

У перші дні науково-педагогічної практики я спостерігала за організацію та проведенням аудиторних занять викладачами комісії психолого-педагогічних дисциплін. Спостерігала лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виховний захід.

На початку березня студентами були написані адміністративні контрольні роботи. На одній групі студентів я спостерігала написання контрольної роботи, а вже на іншій провела.

Під час усіх цих спостережень робила відповідні записи, аналізувала, співставляла для подальшої самостійної педагогічної діяльності.

Аналіз відвіданих лекційних занять з провідних навчальних психолого-педагогічних дисциплін.

Заняття № 1

Викладач: Бикова О.О.

Навчальна дисципліна: педагогіка

Група 42

Мета відвідування: проаналізувати ефективність використання на занятті форм і методів навчання.

Програма:

1. Подивитись, чи правильно бачить викладач місце заняття в системі інших занять із теми.
2. Проаналізувати, чи обґрунтовані, чи доцільні ті прийоми, які викладач використовує на занятті.
3. Подивитись чи має матеріал науковий характер.

Тема заняття. Суть процесу навчання. Етапи засвоєння знань.

Мета заняття: ознайомити з особливостями пізнавальної діяльності учнів як методологічної основи процесу навчання, визначити нормативну базу, яка регламентує діяльність початкової освіти; розкрити сутність

навчання, його види та основні компоненти; акцентувати увагу студентів на структурних аспектах процесів навчання, учіння, викладання; формувати поняття про етапи засвоєння знань; розвивати критичне мислення, професійну уяву, здатність застосування міжпредметних знань, самостійної роботи в засвоєнні теоретичного матеріалу та його застосування в подальшій професійній педагогічній діяльності; сприяти вихованню відданості обраній професії.

Методична мета: створити на занятті умови для співпраці зі студентами, формувати вміння практичної діяльності.

Тип заняття: лекція з елементами візуалізації

Забезпечення заняття: мультимедійний комплекс, презентація, опорні конспекти, схеми.

Аналіз заняття:

Заняття на дану тему є дуже важливим, оскільки саме під час вивчення розділу «Дидактика» навчальної дисципліни «Педагогіка» формується база, основа для вивчення суті процесу навчання з усіх фахових методик спеціальності «Початкова освіта». Дійсно, щоб студенти осягнули суть процесу навчання з будь-якого предмету початкової школи, вони спочатку повинні отримати загальне уявлення про процес навчання. І про це дізнаються студенти саме на заняттях з педагогіки, вивчаючи розділ «Дидактика».

Олена Олександрівна зробила все необхідне для того, щоб вони усвідомили такі поняття:

- пояснювально-ілюстративний підхід до процесу навчання;
- програмоване навчання;
- проблемне навчання;
- провідні функції учителя й учнів.

Усвідомленню теоретичного матеріалу стосовно суті процесу навчання сприяло те, що на занятті був використаний різноманітний опорний матеріал, зокрема:

- презентація,
- навчальні таблиці,
- роздатковий матеріал.

Усе це відповідало за своїм змістом вимогам і рекомендаціям методики.

На занятті детально були розглянуті передумови навчальної діяльності учня, зокрема: наявність мети, яка стимулює учня до процесу навчання; наявність фізіологічної та психологічної готовності до навчання; наявність бажання вчитися; наявність активності у процесі навчання; наявність належного рівня розвитку.

Особливої уваги було надано на занятті розгляду сприятливих умов, позитивного ставлення учнів до навчання.

Отже, дане заняття було цілком професійно-зорієнтованим. Воно проведене на високому організаційному та науково-методичному рівні.

Заняття № 2

Викладач: Кузьменко С.В.

Предмет: методика виховної роботи

Група 31

Мета відвідування: здійснити стислий методичний аналіз проведеного викладачем заняття, ознайомитись із методикою викладання лекційного матеріалу, із досвідом роботи викладача; прослідкувати за тим, наскільки логічним був хід роботи на занятті.

Тема заняття. Класна та інформаційні години. Методика підготовки та проведення класної години.

Мета заняття: розширити, поглибити уявлення студентів про класну годину, як форму позакласної виховної роботи; розкрити методику підготовки і проведення класної години, розширити уявлення про різновиди форм проведення виховних годин; розвивати комунікативні вміння логічне мислення; виховувати культуру педагогічної праці, інтерес до предмету та обраної професії.

Методична мета: продемонструвати можливості використання засобів візуалізації як ефективного способу осучаснення проведення класної години.

Тип заняття: лекція візуалізація з елементами діалогу зі слухачами.

Забезпечення заняття: відеопрезентація, виставка літератури, опорні картки, щоденник вражень.

Аналіз заняття:

Прослідковувалась ґрунтовна підготовка викладача до заняття. Змістова виставка основної та додаткової літератури. Перед заняттям огляд презентації іншої групи з даної теми.

Викладач повідомляє мету та завдання заняття, має місце мотивація. Мультимедійна дошка відображає опорні елементи заняття. У студентів є зміст лекції. Зрозуміле пояснення, зручний темп мови, має місце тлумачення навчального матеріалу.

Навчальний матеріал не складний, можна активізувати мислительну діяльність студентів. Студенти актуалізують свої знання за завданнями викладача (слайди на дошці). Завдання стимулюють репродуктивні відповіді. Викладач використовує міжпредметні зв'язки з педагогікою спираючись на підручник з педагогіки.

На занятті реалізуються виховні, національно патріотичні завдання. Доцільний зв'язок з педагогічною практикою (визначення форм виховних годин у школі). Опорні конспекти суттєво розширюють знання студентів, пропонується багато різноманітних форм та різновидів виховних годин. Так як матеріал дається студентам, то це змістовний орієнтир у підготовці до педагогічної практики, а вдома є можливість вибрати близькі за інтересами та здібностями форми роботи з дітьми. Спокійна робота, коректність викладача, доброзичливість сприяють розумінню і засвоєнню матеріалу.

Заняття побудоване на основі гуманізації навчання. На етапах заняттях отримується освітній процес, творчі завдання. Прослідковується професійна спрямованість заняття.

Заняття проведене Світланою Олександрівною на високому рівні та відповідає своєму типу. Викладач вдало поєднала роботу над поясненням теоретичного матеріалу з роботою над його практичним закріпленням. Робота студентів на занятті була продуктивною та результативною. Мета реалізована в повній мірі.

Заняття № 3

Викладач: Слободніченко А.І.

Предмет методика виховної роботи

Група 111

Мета відвідування: методика навчання на занятті

Тема заняття. Педагогічна діагностика у роботі класного керівника. Програма вивчення учнівського колективу. Програма вивчення особистості учня.

Мета заняття: розглянути діагностику учнів класу як частина виховальної роботи вчителя, виявити сучасні діагностичні методики, що дозволяють класному керівнику вивчити особливості учнів і класного колективу для успішного рішення педагогічних задач.

Тип заняття: лекція

Забезпечення заняття: мультимедійна дошка, роздатковий матеріал, виставка основної, додаткової літератури.

Аналіз заняття:

Організований початок заняття. Достатнє оснащення, мета та мотивація навчальної діяльності пояснюють матеріал, роблять його доступним, необхідним для вивчення.

Викладач організовує співпрацю зі студентами за допомогою випереджувальних завдань, що формують активність та самостійність. Актуалізує опорні знання студентів щодо вимог дослідження за

допомогою структурно логічних схем. Під час пояснення панує суто теоретичний матеріал, необхідно поєднувати його з практикою, розширювати приклади самоспостереження, бесіди, вивчення продуктів діяльності дітей.

Дошка допомагає у поясненні, має завдання для студентів. Пояснення має науковий характер, наукові терміни викладач тлумачить, що покращує розуміння студентом фактичного матеріалу.

Викладач використовує завдання на міркування, заохочує до аналізу інтерв'ю з учителем школи з приводу формування колективу.

Під час практичної частини викладач правильно формує знання студентів про програму вивчення особистості учня, підготовку характеристики. Доцільно використати проєктивні методики навчання дослідження, організація студентів у творчі групи, що формує вміння студентів працювати разом, розподіляти функції дослідників, переслідуючи одну мету.

Заняття № 4

Викладач: Нікітіна М.М.

Предмет вступ до спеціальності

Група 111

Мета відвідування: вивчення досвіду викладача, визначити результативність роботи викладача з розвитку усного мовлення студентів.

Тема заняття. Самостійна робота студентів та умови її ефективності науково дослідницька робота студентів методика проведення педагогічних досліджень. Виховна діяльність студентів. Громадських та суспільно корисна діяльність студентів.

Мета заняття: дати поняття про самостійну роботу студентів та умови її ефективності; ознайомити з науково-дослідною роботою студентів, змістом, напрямками діяльності, методикою проведення педагогічних досліджень; охарактеризувати виховну діяльність студентів, громадську та суспільно корисну діяльність студентів її зміст, напрями та

умови ефективності; розвивати увагу, пам'ять, логічне мислення, вміння аналізувати, узагальнювати та робити висновки; Виховувати любов до майбутньої професії.

Тип заняття: лекція із наперед запланованими запитаннями.

Забезпечення заняття: міні-конспект, картки лекційного заняття, презентація.

Аналіз заняття:

Заняття проведено у формі лекції, прослідковувалась професійна спрямованість її змісту. В усній фронтальній формі актуалізовано опорні знання, зроблено вступ щодо форми опрацювання навчального матеріалу.

Виклад нового матеріалу здійснювався з опорою на знання, досвід студентів за визначеним планом. Було наголошено на необхідності ведення конспекту, виконання самостійної роботи. Чіткість, систематичність в побудові наочного матеріалу.

Окремі питання студенти опрацьовували самостійно. Достатньо уваги приділено формуванню вмінь у студентів працювати з першоджерелами.

Викладач обґрунтувала вибір виду конспектування, працювала над розвитком мислення, педагогічного мовлення студентів. Нею було наголошено на типових помилках при оформленні рефератів. Поставлена мета реалізована, висновки та рекомендації заняття проведено на достатньому організаційному, методичному та науковому рівні; викладач чітко сформулювала основні поняття теми, дала загальну систему понять, а потім відпрацювала її елементи.

Робота студентів на занятті була оцінена об'єктивно, в тому числі й відповіді під час перевірки домашнього завдання. Мета заняття повністю реалізована.

Заняття № 5

Викладач: Бикова О.О.

Предмет педагогіка

Група 43

Мета відвідування фрагменту заняття: перевірити яким чином здійснюється підготовка студентів до державного екзамену як вони відповідають на запитання цього найважливішого виду іспитів

Аналіз фрагменту заняття:

Було прослухано 3 відповіді студентів

з/п	Прізвище, ім'я студента	Запитання	Аналіз відповіді студента
.	Педан Максим	«Класний керівник та його обов'язки»	Студент користуючись матеріалом із підготовки до іспиту дав досить чітку та розгорнуту відповідь, відповів він і на поставлене додаткове запитання щодо змісту роботи керівника класу з батьками.
.	Жуков Дмитро	«Планування виховної роботи класним керівником»	Студент повно відповів на запитання стосовно видів планування виховної роботи спираючись на накреслену ним таблицю на дошці, він детально охарактеризував змішаний вид планування.
.	Лебедева Лілія	«Підготовка вчителя до уроку»	Студентка розпочала свою відповідь відомими словами В.О. Сухомлинського: «Гарний той учитель який готується до свого уроку все життя». На додаткове запитання про те, хто є

		автором цих слів відповіла правильно та впевнено розкриваючи суть питання, студентка детально охарактеризувала всі складові процесу підготовки вчителя до уроку.
--	--	--

Короткий аналіз фрагменту заняття:

За наслідками відвіданого фрагменту заняття у групі 43 спеціальності «Фізична культура і спорт» викладач певним унаочнює процес проведення лекційних занять, використовуючи зокрема роздатковий матеріал, навчальні таблиці, відеопрезентації.

Під час заняття використовувала мультимедійний комплекс як із найкращих методів здорових зорових опор під час подачі лекційного матеріалу з метою підвищення ефективності його сприймання студентами.

Посилує вимоги щодо введення студентами зошитів конспектів зі спортивних теоретичних дисциплін, а саме щодо їх естетичного вигляду що впорядкування записів лекційного матеріалу.

Викладач наполегливо працює над удосконаленням професійного мовлення студентів фізичного виховання, аби прискорити засвоєння українськомовної спортивної термінології.

Викладач об'єктивно оцінив знання студентами теоретичного матеріалу. До семестрових та комплексного державного іспиту вчить студентів давати чіткі розгорнуті відповіді на поставлені запитання. Інтенсивно здійснює повторення матеріалу до комплексного державного іспиту. Для тих студентів, які мають слабкі знання практикує проведення поточних, індивідуальних консультацій, відповідно до індивідуального робочого плану викладача.

Заняття № 6

Викладач: Максимова Л.Є.

Предмет педагогіка

Група 41

Мета відвідування: перевірити стан підготовки студентів до державного екзамену з педагогіки

Тема заняття. Етнопедагогіка — основа родинного виховання. Види та форми роботи вчителя з батьками.

Мета заняття: дати поняття про етнопедагогіки як основу родинного виховання, розкрити види та форми роботи вчителя з батьками, ознайомити зі специфікою взаємодії вчителя з батьками в умовах навчання в than the; розвивати увагу, мислення, пам'ять, вміння аналізувати та робити висновки, формувати пізнавальний інтерес; виховувати почуття відповідальності.

Тип заняття: лекція-діалог

Забезпечення заняття: структурно-логічні схеми, картки, презентація.

Аналіз заняття:

Актуалізація опорних знань студентів була здійснення шляхом усного фронтального опитування. За темою попереднього заняття студентами групи написані тести. Це дало можливість ґрунтовно перевірити знання студентів. Після виконання тестових завдань студенти здійснили самоперевірку.

Наступним етапом роботи була перевірка матеріалу за двома запитаннями до державного екзамену. Викладач акцентувала на обов'язковому виконанні цих завдань з метою якісної та завчасної підготовки студентів до державного екзамену. Після розгорнутих відповідей студентів викладач наголосила на вміння їх висвітлювати головні моменти питань.

Особливим і важливим у цьому занятті є те, на мій погляд, що після повідомлення теми заняття викладач зачитала епіграф до заняття і

запропонувала в кінці його пояснити, чому сам цей епіграф було діб рано до теми. Під час формування поняття на занятті викладач вдало керувала процесом його сприймання студентами навчального матеріалу, використовуючи форми безпосереднього та опосередкованого сприймання.

Організація засвоєння нового матеріалу здійснювались шляхом встановлення зв'язку між новим та раніше вивченим, шляхом концентрації уваги на основному. Кращому засвоєнню навчальної інформації сприяло й те, що під час обґрунтування напрямів і форм роботи вчителя з батьками викладач використала структурно логічні схеми. У ході характеристики форм роботи вчителя з батьками викладач використовувала діалог і полілог як форми спілкування зі студентами.

На даному занятті реалізовані принципи: науковості, наочності, активності та самостійності. Використані викладачем методи відповідають дидактичні меті та специфіці навчальної дисципліни. Поставлену мету реалізовано. Заняття проведено на високому науково-методичному рівні.

Аналіз відвіданих семінарських занять з провідних навчальних дисциплін.

Семінарське заняття № 1

Викладач: Слободніченко А.І.

Предмет сучасні педагогічні технології

Група 31

Мета відвідування: вивчення педагогічного досвіду викладача, ознайомитись із методами та прийомами організації освітньої діяльності на семінарському занятті.

Тема заняття. Використання інтерактивних технологій у початковій школі.

Мета заняття: поглибити та систематизувати теоретичні знання про інтерактивні методи навчання, особливості їх використання у практиці роботи початкової школи, здійснити спробу дослідити переваги та недоліки вказаних методів, розширити сферу застосування набутих знань у

ході педагогічної практики; сприяти розвитку пізнавальних можливостей, самостійності, уваги, Критичного мислення, пам'яті, культури мовлення, вмінь та навичок публічного виступу, участі в дискусії; сприяти формуванню наукового пошукового та творчого інтересу професійних якостей, здібностей та вмінь, почуття відповідальності, прагнення до професійного самовдосконалення.

Методична мета: забезпечити педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань студентів з теми, Формування когнітивної технологічної, комунікативної, рефлексивно діяльнісної компетентностей майбутніх учителів.

Тип заняття: семінарське

Забезпечення заняття:

Аналіз заняття:

Заняття мало чітку структуру, яка відповідає формі проведення. Викладач налаштувала студентів на реалізацію поставлених завдань, спрямувала на підготовку до змін в освітній політиці держави, організувала висунення гіпотези.

Прослідковується мотивація вивчення теми, зв'язок з актуальними проблемами освіти, професійна спрямованість заняття. Доцільно впроваджено нестандартні прийоми і форми роботи створення прогнозованої моделі освітньої платформи теми, заповнення експрес карток тощо.

Студенти були активними учасниками, різнобічно висвітлювали питання плану заняття. Викладач доповнювала, узагальнювала їх відповіді, опиралася на нормативну базу. Позитивно, що використано досвід учителів-практиків з означеного питання. Темп заняття динамічний, раціонально розподілений час. Поставлена мета в цілому реалізована. Заняття проведене на високому науково-методичному рівні. Чітко вживає наукові поняття та терміни, робить стислі висновки.

Семінарське заняття № 2

Викладач: Максимова Л.Є.

Предмет Основи корекційної педагогіки (дефектологія)

Група 42

Мета відвідування: вивчення стану викладання дисципліни психолого-педагогічного циклу, перевірити вміння студентів виконувати індивідуальні, практичні завдання за матеріалом навчального заняття, ознайомитись із методами діяльності студентів на семінарському занятті.

Тема заняття. Організація профілактики мовленнєвих порушень та корекційної роботи із дітьми, що мають порушення мовлення.

Мета заняття: сприяти оволодіння навичками та вміннями використовувати теоретичні знання при роботі з дітьми з порушеннями мовлення, узагальнити та систематизувати знання про психолого-педагогічні особливості дітей з порушенням мовлення та прийомів роботи з ними, ознайомити з методикою як нетрадиційними педагогічними методами логокорекції; залучати до творчої діяльності за допомогою сучасних форм освітньої діяльності; розвивати увагу, мислення, пам'ять, вміння аналізувати, зіставляти, порівнювати, узагальнювати; сприяти виховання інтересу та викликати почуття відповідальності, прагнення до самоосвіти.

Тип заняття: семінарське з елементами практичної роботи

Забезпечення заняття: опорні схеми, роздаткові картки, мультимедійний комплекс, відеопрезентація.

Аналіз заняття:

Заняття мало чітку структуру, відповідало визначеному виду семінар з елементами практичної роботи. Знання студентів актуалізовано в усній фронтальній формі, перевірено за допомогою індивідуальної перевіркої роботи (2 варіанти). Результати перевірки узагальнено. Логічно підведено до теми семінару.

Для реалізації основних завдань студентів об'єднано в локації, так як освітній процес проходить у змішаній формі їх відправляли у сесійні зали в

Zoom. Перед ними поставлено проблемне запитання. Воно стимулювало до формування активної громадянської та професійної позиції.

Студентам для роботи запропонована 5 завдань пошуково-практичного характеру. Методика проведення командної взаємодії правильна. Час дозовано. Викладач виконувала роль консультанта-наставника.

Було визначено вимоги, озвучено критерії оцінки, завдання слухачам. Студенти представили творчі роботи, які підтвердили наявність у них умінь представляти власні знання в різних ситуаціях. Достатньо уваги приділено розвитку критичного та продуктивного мислення, умінь обґрунтовувати, переконувати. Нестандартною була систематизація знань. Поставлена мета реалізована.

Прослідковується система в роботі викладача щодо впровадження стратегій Нової української школи. Заняття проведено на високому організаційному та методичному рівні, прослідковувалась його професійна спрямованість.

Семінарське заняття № 3

Викладач: Гречана Л.І.

Предмет психологія (загальна, вікова, педагогічна)

Група 111

Мета відвідування: прослідкувати, наскільки викладач дотримувалась вимог щодо викладу навчального матеріалу за допомогою лекцій.

Тема заняття. Увага.

Мета заняття: дати знання про увагу як форму людської свідомості. Усвідомити види уваги, їх значення для успішного виконання діяльності. Вчити враховувати індивідуальні особливості уваги учнів під час проведення навчально виховної роботи з молодшими школярами. Розвивати зосередженість, стійкість, уміння переключати власну увагу під час сприймання лексичного матеріалу лекційного матеріалу. Виховувати

уважність, спостережливість як складові педагогічної майстерності. Забезпечення заняття репродукції з картин видатних майстрів класичного живопису фрагменти поезії, народні приказки, прислів'я.

Тип заняття: семінарське

Забезпечення заняття:

Аналіз заняття:

Щоб досягти поставленої мети відвідування заняття прослідкуємо за ходом заняття. Актуалізація опорних знань:

- При яких умовах діяльність людини буде успішною?
- У яку групу психічних явищ входить увага?
- Чи може увага протікати самостійно?
- Чи існує різниця між увагою людини і тварини? Яка?

Мотивація навчальної діяльності з використанням висловів К.Д. Ушинського «Увага — ті єдині двері, через які знання входять у свідомість людини».

«Навчати не уважного, що наповнювати бочку без дна».

Загальне поняття про увагу та її фізіологічні основи. Під час пояснення фізіологічних основ креслення схему, яка ілюструє особливості стійкого, оптимального, домінуючого осередку збудження, наводила конкретні приклади з практики стосовно того, які досвідчені вчителі викликають осередок збудження в учнів на уроці, підкріплювати цитатами з наукових праць.

Види уваги. У характеристиці видів уваги викладач на конкретних прикладах розкрила причини мимовільної та довільної уваги, дала конкретні поради щодо організації довільної уваги на виховних заняттях під час практики та під час проведення залікових пробних уроків. Викладач демонструвала репродукції картин, використовувала приклади, поезії.

Структура уваги. Вона розкрила на основі індивідуальних особливостей протікання процесів збудження та гальмування у людини,

наведені цікаві приклади про особливості уваги видатних людей — Тараса Шевченка, Ландау Лейбніца, Бетховена.

Види розсіяності. Студенти назвали можливі причини розсіяності, вказали шляхи їх ліквідації. Викладач уміла підвела до висновку про фізіологічні механізми виникнення даних видів розсіяності, навела цікаві приклади із твору.

Закріплення вивченого матеріалу. Воно проведене шляхом розв'язання психологічних завдань. Короткий аналіз під час проведення цього семінарського заняття врахувала наступні вимоги: високий науковий рівень інформатизації, великий обсяг чітко компактно систематизованої та методично переробленої сучасної наукової інформації, доказовість та аргументованість суджень, що висловлювались, достатня кількість наведених переконливих фактів, прикладів, текстів та документів, чіткість викладених думок та активізація мислення студентів, аналіз різних точок зору на вирішення поставлених проблем під час розв'язання психологічних задач, надання студента там можливості слухати, усвідомлювати та стисло записувати інформацію, вміння встановлювати педагогічний контакт з аудиторією.

2.1.1 Аналіз адміністративної контрольної роботи

Також, студенти старшокурсники за період моїх спостережень написали адміністративну контрольну роботу з навчальної дисципліни «Педагогіка». За цим спостереженням склала короткий аналіз контрольної роботи.

Викладач: Бикова О.О.

Навчальна дисципліна: педагогіка

Група 42

Мета відвідування: здійснення контролю за перевіркою та оцінювання навчальних досягнень студентів із педагогіки.

Тип заняття: адміністративна контрольна робота

Аналіз проведення контрольної роботи:

Контрольна робота розпочалася вчасно та організовано. На занятті присутні 20 студентів. Викладач дає чіткий та лаконічний інструктаж щодо виконання завдань. Робота виконується на спеціальних аркушах із штампом навчального закладу та заготовкою підписом, що економить час на занятті. Студенти виконують завдання трьох рівнів складності. Наприклад: Варіант 1

I рівень

1. Продовжіть визначення: метод виховання – це...
2. Продовжіть конкретизацією форм напрямків непрямой вимоги як методу виховання.
3. Встановіть взаємозалежність між групою методів виховання та самим методом.

II рівень

1. Дайте характеристику виховному процесу.
2. Розкрийте зміст поняття «педагогічна вимога».
3. Яка з наведених нижче схем найбільш правильно відображає структуру процесу виховання.

III рівень

1. Створіть модель виховного процесу та обґрунтуйте її складові компоненти.

Викладачем розроблені критерії оцінювання адміністративної контрольної роботи. У процесі виконання роботи здійснювався контроль з боку викладача. Контрольні роботи здано вчасно.

2.1.2 Участь у конференції комісії викладачів психолого-педагогічних дисциплін та методик навчання

Захід: конференція для студентів випускних груп.

Тема: «Науково-педагогічна діагностика в роботі студента при написанні курсового проекту із психолого-педагогічних дисциплін та методик навчання» Присутні студенти 30, 31, 111 груп.

Мета відвідування: вивчення досвіду роботи викладачів комісії

Аналіз проведення заходу:

Конференція була чітко спланована, зміст питань актуальний, теоретичного обґрунтований та практично спрямований.

Слободніченко А.І. – висвітлила головні завдання сучасної освіти, необхідність володіння методами науково-педагогічних досліджень, завдання студентів. Вона акцентувала увагу на якісні підготовці майбутнього вчителя до проведення досліджень при написанні курсового проекту.

Максімова Л.Є. – розкрила особливості методів науково-педагогічних досліджень, можливість їх застосування в цілому та можливість окремих методів, озброїла методикою їх використання.

Гречана Л.І. – проаналізувала використання спеціальних методів досліджень у ході написання курсового проекту з психології.

На конференцію запрошено завуча базового закладу ліцею № 10, вчителя початкових класів Левченко Т.П., яка продемонструвала шляхи збору, обробки та узагальнення інформації, оформлення досвіду роботи. Студенти були завчасно підготовлені до конференції, мали можливість обговорити основні положення матеріалу теми конференції.

Конференцію проведено на високому організаційному та науковому рівні з використанням сучасних засобів професійної освіти.

2.2 Розробка лекційних занять

Спираючись на робочий навчальний план, календарно-тематичне планування розробила та провела лекційні заняття з навчальної дисципліни «Педагогіка». До них добирала різноманітні форми і методи роботи, виготовляла якісну наочність, в повній мірі використовувала доступні ІКТ технології, аби змотивувати освітню діяльність студентів. Конспекти заняття будувала за структурно-логічною схемою, спираючись на знання здобуті на кафедрі та досвід спостереження за викладачами комісії. За час

практики провела такі види лекційних занять, такі як лекція-дискусія, лекція з елементами візуалізації, оглядова лекція, лекція прес-конференція. Деякі з них представлю у своєму звіті.

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ЛЕКЦІЙНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

з педагогіки

на тему :

«Предмет і основні поняття дидактики. Завдання дидактики.

Виникнення і розвиток дидактики, її зв'язок з фаховими методиками. Основні категорії дидактики: процес навчання, викладання, учіння, уміння і навички

Завдання дидактики на сучасному

етапі розвитку української школи.»

Лекцію складено Ангеліною ПОЛТАВОЮ

Розглянуто та схвалено на засіданні
циклової комісії

викладачів психолого-педагогічних
дисциплін та методик навчання

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Навчально-методична картка заняття № 7

Номер та назва спеціальності 013 Початкова освіта

Предмет: Педагогіка

Тема: Предмет і основні поняття дидактики. Завдання дидактики.

Виникнення і розвиток дидактики, її зв'язок з фаховими методиками.

Основні категорії дидактики: процес навчання, викладання, учіння, уміння і навички

Завдання дидактики на сучасному етапі розвитку української школи

Вид заняття: лекція

Мета заняття: Показати виникнення та розвиток дидактики, з'ясувати її зв'язки та основні поняття, розкрити основні завдання дидактики на сучасному етапі розвитку української школи, розвивати аналітичні здібності, виховувати культуру педагогічної праці.

Роздатковий матеріал: схеми та таблиці.

ТЗН: мультимедійна дошка, платформа Classroom, відеопрезентація.

Література:

Основна:

1. Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посіб. для студентів вищих пед.закладів освіти. – К.,2002 – с.75 – 90.

2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2012 – 615с.

3. Педагогіка. частина 1/ за ред. В.Л.Омеляненко, С.Г.Мельничука, С.В.Омеляненко. – Кіровоград – 1997 – с. 39 – 42.

4. Практикум з педагогіки / за ред. Дубасенюка О.Н. – К., 2004 – с.111 – 114.

5. Галузинський В.Н., Євтух М.Б., Педагогіка: теорія та історія. – К.,1995.

6. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. – с.5 – 33.

Додаткова:

1. Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник. – К., 2002 – с. 196 – 222.

Структура заняття

1. Організаційна частина.

Мета надати комплекс теоретичних знань про виникнення і розвиток дидактики, мотив заняття – навчити використовувати ці знання в подальшій педагогічній діяльності.

2. Актуалізація опорних знань студентів.

- Визначить основний предмет педагогіки

- Перерахуйте основні категорії педагогіки

- Розкрийте основні завдання педагогіки

- Визначить між предметні зв'язки педагогіки

- Розкрийте джерела розвитку педагогіки

3. Повідомлення теми, формулювання мети та основних завдань.

Мотивація навчальної діяльності.

Виховання починається там, де

знання переходять,

переростають у переконання.

(В.О.Сухомлинський)

4. План заняття.

1 Поняття про дидактику, її виникнення та розвиток.

2. Основні категорії дидактики.
3. Зв'язок дидактики з фаховими методиками.
4. Актуальні завдання дидактики.
5. Підведення підсумків.

- Узагальнення матеріалу.

- Визначіть основні категорії дидактики;
- Розкрийте Зв'язок дидактики з фаховими методиками;
- Розкрийте актуальні завдання дидактики.

– Завдання для самостійної роботи студентів.

1. Назвіть основні дидактичні ідеї, обгрунтовані Я.А.Коменським, К.Д.Ушинським.

Тема : Предмет і основні поняття дидактики. Завдання дидактики.

Дидактика – (від гр.дідаско – навчаю) це галузь педагогіки про навчання і освіту людини. Діяльність людей тісно пов'язана з пізнанням навколишнього світу, оволодінням попередніми надбаннями старших поколінь. Люди розуміли, що без розумового розвитку і вивчення досвіду своїх попередників рух в перед у соціальному розвитку неможливий. Тому у свідомості людей завжди виникала думка про навчання : « Вік живи, вік учис

З розвитком шкільництва дидактика, як галузь педагогіки, збагачується не лише народною мудрістю, але і набирає науковості. В ній визначаються певні закономірності, принципи, набирають наукового обгрунтування методи та форми навчання. Тому в 16-17 ст.у братських школах України, Білорусії, країнах Східної Європи досить чітко проглядаються наукові надбання в царині теорії навчання.

Чеський педагог Я.А.Коменський у 1657 р. завершив ґрунтовну працю « Велика дидактика», в якій вперше здійснив наукове обгрунтування попередних надбань народної педагогіки, учителів-

практиків в галузі навчання. Це дало поштовх для подальших досліджень вчених педагогів і вчителів в галузі навчання і освіти.

Подальші успіхи у розвитку теорії навчання пов'язані з іменами відомих вітчизняних і зарубіжних вчених, громадських діячів : Дж.Локка, Ж-Ж Руссо, Й-Г. Песталоці, К.Д.Ушинського, Т.Г.Шевченка...

В останні десятиліття проводяться ґрунтовні дослідження дидактичних процесів стосовно до потреб суспільно-економічного розвитку. Об'єктом наукового дослідження дидактики є педагогічні явища і факти навчального процесу в його конкретно-історичному розвитку. Предметом дидактики є створення і функціонування систем реальних взаємостосунків учителів й учнів у навчальному процесі.

Дидактика має відповідати на питання : чому навчати і як навчати, як забезпечувати інтелектуальний розвиток вихованців і озброїти їх методами самостійної пізнавальної діяльності.

Завдання.

- ✓ Визначає педагогічні основи змісту освіти на даному етапі розвитку школи.
- ✓ Досліджує сутність, закономірності, принципи та правила навчання.
- ✓ Аналізує та обґрунтовує шляхи, які мають забезпечити інтелектуальний розвиток школяра
- ✓ Займається пошуками ефективних засобів і методів взаємообумовленої діяльності учителя і учнів(процес учіння і на учіння).
- ✓ Розробляє шляхи інтенсифікації навчального процесу.
- ✓ Досліджує і розробляє ефективні форми організації навчально-виховного процесу в навчально-виховних установах.

Основні категорії дидактики.

Категорія (від гр.. категорія – ствердження, основна й загальна ознака) – загальне поняття, що відображає найбільш суттєві властивості і

відношення предметів, явищ об'єктивного світу, розряд група предметів, явищ, які об'єднанні спільністю певних ознак.

У дидактиці варто виділити такі категорії, які об'єднанні ознакою, що має відношення до освіти і навчання: навчання, освіта, знання, вміння, навички, методи, прийоми, засоби навчання, форми навчання, принципи і правила навчання, функції навчання.

Процес навчання.

Процес навчання істотно відрізняється від навчального процесу. Поняття навчальний процес охоплює всі компоненти навчання: викладача, використовувані ним засоби і методи навчання, учня, який [Тема] працює під керівництвом учителя на уроці та самостійно вдома, забезпечення навчального процесу наочністю та технічними засобами.

Під поняттям процес навчання розуміють взаємодію учителя й учня. Навчання як один з видів людської діяльності складається з двох взаємопов'язаних процесів – викладання й учіння.

Викладання – діяльність учителя в процесі навчання, що полягає в постановці перед учнями пізнавального завдання, повідомлення нових знань, організації спостережень, лабораторних і практичних занять, керівництві роботою учнів із самостійного засвоєння знань, у перевірці якості знань, умінь та навичок.

Учіння – цілеспрямований процес засвоєння учнями знань, оволодіння вміннями і навичками. У широкому значенні – оволодіння соціальним досвідом з метою його використання в практичному житті.

У процесі навчання відбувається взаємодія між учителем і учнем, а не просто вплив учителя на учня. Вчитель може навчати учнів через систему завдань. Результативність процесу навчання залежить від стилю спілкування учителя з учнем та впливу навколишнього середовища.

Роль учителя в навчальному процесі.

- Виступає перед усім як організатор і керівник пізнавальної діяльності учнів,

- Створює умови, за яких учні можуть найбільш раціонально і продуктивно вчитися.

- Виступає як джерело знань і умінь у навчальному процесі, надає допомогу, коли у них виникають труднощі,

- Виступає як вихователь,
- Піклується про розумовий розвиток учнів,

Щоб здійснювати процес викладання, вчителю необхідно знати мету школи і місце свого предмета в її реалізації, знати предмет, який викладає, володіти методикою викладання, знати учнів, вміти управляти процесом учіння.

Діяльність вчителя в процесі викладання включає в себе такі елементи:

- Планування своєї діяльності (тематичне і поурочне),
- Організація навчальної діяльності
- Стимулювання активності учнів,
- Здійснення поточного контролю, регулювання, коригування.
- Аналіз результатів своєї діяльності.

Процес навчання формують тісно пов'язані між собою компоненти :

цільовий(постановка конкретної мети вивчення навчального матеріалу на уроці, вивчення навчальної дисципліни та освітньої мети навчально-виховного закладу певного типу)

стимулююче-мотиваційний(створення умов, які спонукають учнів до активної навчально-пізнавальної діяльності, формують у них позитивну мотивацію цієї діяльності), змістовний (оптимальний підбір предметів навчального заняття, змістовність навчальних програм і підручників, а також продуманість змісту кожного навчального заняття)

операційно-дієвий (вдалий підбір прийомів, методів і організаційних форм навчання, оптимальне поєднання фронтальної, групової та індивідуальної роботи щодо засвоєння учнями змісту навчального матеріалу, вироблення відповідних вмінь та навичок)

контрольно-регулюючий (контроль за засвоєнням учнями знань, набуттям вмінь та навичок, внесення необхідних коректив до змісту і методики навчання з метою підвищення ефективності процесу навчання)

оцінно-результативний (виявлення рівня знань, умінь і навичок кожного учня, визначення причин неуспішності в кожному конкретному випадку і відповідна робота щодо їх усунення).

Учіння – це система пізнавальних дій учня, спрямованих на вирішення навчально-виховних завдань.

Уміння – це усвідомлена, спланована, інтелектуальна діяльність, яка в навчальному процесі необхідна для вирішення нових і складних завдань.

Навички – точна, безпомилкова діяльність, яка після багаторазового повторення стає автоматичною.

У педагогічній літературі розглядають первинні та вторинні вміння.

Первинні вміння – неавтоматизовані дії, підпорядковані певному правилу, це може бути неавтоматизована навичка (початкова стадія її становлення), а може бути й дія, в повній автоматизації. Особливість первинних умінь у тому, що вони близькі до навичок, піддаються автоматизації.

Вторинні вміння – дії, які принципово не можуть бути автоматизовані, тому що не мають однозначного правила в своїй основі й передбачають елементи творчості, ці вміння включають навички але не зводяться до них.

Розрізняють уміння і навички теоретичні (в їх основі – правила оперування поняттями, вони є результатом аналізу-синтезу) і практичні (дії, що регулюються за допомогою формул, моделей, зразків)

Актуальні завдання дидактики.

1. розробка змісту загальної і професійної освіти різних навчально-виховних закладів з урахуванням особливостей соціально-економічного розвитку України.

2. забезпечення наукових передумов організації навчального процесу в навчальних закладах нового типу : гімназіях, ліцеях, колегіумах.
3. дослідження особливостей навчання обдарованих дітей.
4. обґрунтування наукових засад дальшого розвитку і підвищення пізнавальної самостійності та активності учнів у навчальному процесі.
5. поглиблення досліджень, спрямованих на інтенсифікацію навчального процесу.
6. обґрунтування шляхів інтеграції навчальних дисциплін.
7. дослідження питань оптимізації навчального процесу на основі комп'ютеризації, використання технічних засобів навчання.
8. побудова змісту і процесу навчання на основі гуманізації.
9. побудова змісту освіти на основі національної культури (мови, історії, літератури...)

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ЛЕКЦІЙНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

з педагогіки

на тему

«Суть процесу навчання. Етапи засвоєння знань.

Навчання як вид пізнавальної діяльності людини. Методологія процесу навчання. Суттєві ознаки процесу навчання: наявність організованої пізнавальної діяльності, прискорення темпів розвитку дітей, оволодіння досвідом старших поколінь і закономірностями оточуючого світу. Функції процесу навчання, їх взаємозв'язки.»

Лекцію складено Ангеліною ПОЛТАВОЮ

Розглянуто та схвалено на засіданні
циклової комісії

викладачів психолого-педагогічних
дисциплін та методик навчання

Протокол № 5 від 01.02.2023р.

Голова комісії _____ Олена БИКОВА

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Навчально-методична картка заняття № 10

Номер та назва спеціальності 013 Початкова освіта

Предмет: Педагогіка

Тема: Суть процесу навчання. Етапи засвоєння знань.

Навчання як вид пізнавальної діяльності людини. Методологія процесу навчання. Суттєві ознаки процесу навчання: наявність організованої пізнавальної діяльності, прискорення темпів розвитку дітей, оволодіння досвідом старших поколінь і закономірностями оточуючого світу. Функції процесу навчання, їх взаємозв'язки.

Вид заняття: лекція

Мета заняття: Сформувати знання студентів про навчання, як вид пізнавальної діяльності людини. Ознайомити з методологією процесу навчання. Охарактеризувати суттєві ознаки процесу навчання : наявність організованої пізнавальної діяльності, прискорення темпів розвитку дітей, оволодіння досвідом старших поколінь і закономірностями оточуючого світу. Охарактеризувати функції процесу навчання, показати їх взаємозв'язок . Розвивати комунікативність, динамізм, перцептивні здібності; виховувати любов до педагогічної праці.

Роздатковий матеріал: схеми та таблиці.

Література:

Основна:

- 1) Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посіб. для студентів вищих пед.закладів освіти. – К.,2002 – с.75 – 90.
- 2) Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2012 – 615с.

- 3) Кузьмінський А.І, Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник.-К.-«Знання», 2007 – с.91-96
- 4) Педагогіка. частина 1/ за ред. В.Л.Омеляненко, С.Г.Мельничука, С.В.Омеляненко. – Кіровоград – 1997 – с. 39 – 42.
- 5) Практикум з педагогіки / за ред. Дубасенюка О.Н. – К., 2004 – с.111 – 114.
- 6) Галузинський В.Н., Євтух М.Б., Педагогіка: теорія та історія. – К.,1995.
- 7) Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. – с.5 – 33.

Структура заняття

Організаційна частина.

Мета надати комплекс теоретичних знань про процес навчання, мотив заняття – навчити використовувати ці знання в подальшій педагогічній діяльності.

- Актуалізація опорних знань студентів.
- Визначіть основні категорії дидактики;
- Розкрийте зв'язок дидактики з фаховими методиками;
- Розкрийте актуальні завдання дидактики.

Повідомлення теми, формулювання мети та основних завдань.

Мотивація навчальної діяльності.

У процесі навчання здійснюється головна мета розумового виховання - розвиток інтелекту. (В.О.Сухомлинський)

План заняття.

- 1 Підходи до процесу навчання.
2. Процес навчання.
3. Функції процесу навчання.
4. Види знань, та їх функції.
5. Умови навчальної діяльності учнів.

Підведення підсумків.

- Узагальнення матеріалу.
- Визначіть підходи до процесу навчання;

- Що є методологічною основою процесу навчання?;
- Розкрийте функції процесу навчання;
- Розкрийте умови навчальної діяльності учнів.
- Завдання для самостійної роботи студентів.

Ознайомтесь зі змістом Державної національної програми «Освіта» (Україна ХХІ ст.) і випишіть завдання удосконалення процесу навчання.

Випишіть важливі міркування з педагогічних праць Я.А.Коменського, К.Д.Ушинського, В.О.Сухомлинського, які стосуються сутності навчання.

Тема : Суть процесу навчання. Етапи засвоєння знань.

У сучасній педагогіці існує кілька підходів до процесу навчання.

- Пояснювально-ілюстративний підхід – озброїти учнів системою наукових знань, уміннями та навичками.
- Програмоване навчання -- ефективному керуванні процесом учіння за допомогою упорядкованого вибору навчальної інформації, удосконалення процесу діяльності і дій самих учнів.
- Проблемне навчання – націлює на розвиток пізнавальних можливостей учнів, на розвиток їх дослідницького і творчого підходу до оволодіння знаннями.

Навчання – складний і багатогранний процес взаємодії вчителя і учнів, в результаті чого мають розв’язуватись такі завдання:

- Учні оволодівають знаннями, вміннями і навичками, методами самостійної пізнавальної діяльності,
- Забезпечується їх інтелектуальний розвиток,
- Формується науковий світогляд.

У цьому процесі вирізняють провідні функції учителя і учнів.

Учитель виконує:

спонукально-організовуючу функцію(научіння), а учень – функцію діяльної особистості по оволодінню знаннями, уміннями і навичками(учіння)

Навчання, як специфічна форма пізнання об'єктивної діяльності, попереднього досвіду поколінь, спирається на загальні закони пізнання : від живого споглядання до абстрактного мислення і від нього до практики. Ці компоненти тісно взаємопов'язані і взаємообумовленні. До споглядання людину спонукають потреби практичної діяльності. В той же час – практика – це критерії істинності чуттєвого та раціонального у процесі пізнання.

Сутність процесу навчання розглядається як єдність діяльності учителя і учнів.

Методологічною основою процесу навчання в сучасній педагогіці є наукова теорія пізнання, яка передбачає єдність історичного та логічного в педагогічних процесах, методологічний аналіз основних дидактичних понять.

Рушійна сила процесу навчання – основне протиріччя між постійно зростаючими вимогами суспільства до процесу навчання, які диктуються соціально-економічним прогресом і становищем освіти в даний період.

У процесі навчання виділяють ряд протиріч:

1. між попереднім рівнем знань учнів і новими знаннями, які знімають попередні.
2. між знаннями та вміннями їх застосовувати у своїй практичній діяльності.
3. між рівнем ставлення учнів до учіння, що вимагається і який досягнутий.
4. між більш складними пізнавальними завданнями і наявністю попередньо недостатніх для її вирішення засобів.

Процес навчання виконує три основні функції : **освітню, виховну, розвиваючу.**

Освітня функція – передбачає засвоєння наукових знань, формування спеціальних і загально навчальних умінь і навичок. Знання – основний компонент освіти. Вони узагальнюють в собі накопичений досвід людства у вигляді фактів, правил, висновків, закономірностей, ідей, теорій, якими володіє наука.

Виділяємо основні **вимоги до знань** : повнота, систематичність, усвідомленість, дійовість.

Знання є головним компонентом освіти.

Види знань:

1. Основні терміни і поняття.
2. Факти щоденної дійсності та наукові факти.
3. Основні закону науки.
4. Теорії
5. Знання про способи діяльності
6. Знання про норми ставлення до різних явищ життя.

Ці види знань поділяють на групи:

- Теоретичні – поняття, системи понять, абстракції, теорії, гіпотези, закони, методи науки.
- Фактичні знання – одиничні поняття, (знаки, цифри, букви, географічні назви, історичні особи, події)

Виховна функція передбачає вирішення основних завдань у процесі навчання, формуючи світогляд, моральні, трудові, естетичні уявлення, погляди, переконання...

Розвиваюча функція – передбачає процес «творіння» особистості, розвиваючи її сприйняття, вольову, емоційну та мотиваційну сфери.

Розвиваюче навчання сприяє розвитку мислення, формуванню волі, емоційно-почуттєвої сфери , навчальних інтересів, мотивів і здібностей.

Слід розвивати мислення учнів на основі загальних розумових дій і операцій. Учні загальноосвітньої школи мають навчитись : **структуруванню** (встановлення найближчих зв'язків між поняттями), **конкретизації**(практичне застосування знань), **варіювання**(зміни неістотних ознак понять, їх властивостей, фактів при постійних істотних), **доведення** (логічно розміркування), **робити висновки, пояснення**(вміння акцентувати увагу на головному), **класифікації**(розподіл понять), (виокремлення ознак, властивостей...), **синтезу**(поєднання, складання частин)**порівняння**(знаходження спільного і відмінного), **абстрагування**(виділення істотних ознак понять відкидання неістотних), **узагальнення**(виділення ознак, властивостей)

Реалізація освітньої, розвиваючої та виховної функції залежить від:

1. Використання змісту навчального матеріалу
2. Добору форм, методів та прийомів навчання.
3. Забезпечення порядку та дисципліни на уроці.
4. Використання оцінок
5. Особи вчителя, його поведінки, ставлення до учнів.

Процес оволодіння знаннями, вміннями та навичками становить пізнавальну діяльність учнів, і тому насамперед вчитель є насамперед організатор і керівник цієї діяльності, створює умови, за яких учні можуть найраціональніше і найпродуктивніше вчитися (.

Щоб повноцінно здійснювати процес викладання, вчитель має усвідомлювати загальну мету освіти і місце свого предмета в її реалізації. Учитель повинен глибоко знати предмет на сучасному науковому рівні., мати добру психолого-педагогічну підготовку, знати методіку організації виховної роботи. Міцні знання з методіки , психології та педагогіки – підґрунтя розвитку педагогічної діяльності., також важливим є досвід

роботи самого вчителя і його колег, добре знати особливості учнів—це є запорукою управління їх пізнавальної діяльності.

Передумови навчальної діяльності учня

- Наявність мети, яка стимулює учня до процесу навчання на належному рівні;
- Наявність фізіологічної і психологічної готовності до навчання;
- Наявність бажання вчитися;
- Наявність активності у процесі навчання, зосередження уваги на навчальній діяльності, зосередження уваги на навчальній діяльності,
- Наявність належного рівня розвитку.

Сприятливі умови позитивного ставлення учнів до навчання:

- Наукові знання викликають зацікавленість учнів, а вчитель створює ситуації, якими вони захоплюються, навчальна діяльність викликає емоції, бажання долати труднощі.
- Колективний характер навчальної діяльності створює сприятливу атмосферу і прагнення зайняти відповідне місце серед ровесників.
- Почуття власної гідності.
- Успіхи у навчанні сприяють стимулюванню подальшої навчальної діяльності.
- Справедлива оцінка навчальних досягнень учня стимулює позитивне ставлення до навчання.

Предмет і завдання дидактики

(тести)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1									
2									
3									

4									
5									

1. Що називається дидактикою?

1. Дидактика — це теорія навчання і освіти.
2. Дидактика — це теорія навчання, освіти і виховання.
3. Дидактика — це теорія виховання.
4. Дидактика — це теорія навчання.
5. Дидактика— це частина педагогіки, яка розглядає питання методики викладання окремих навчальних предметів.

2. У якому зв'язку перебувають дидактика і методики викладання окремих навчальних дисциплін? Виберіть найбільш повну відповідь.

1. Дидактика відноситься до методики як теорія до практики.
2. Методики відносяться до дидактики як теорія до практики.
3. Дидактика розвивається і збагачується завдяки методикам викладання.
4. Дидактика відноситься до методики як практика до практики.
5. Дидактика і методики викладання перебувають у тісному взаємозв'язку.

3. Що є предметом дидактики? Виберіть найбільш повну відповідь.

1. Закономірності і принципи навчання, основні методи навчання.
2. Форми організації навчання.
3. Протиріччя процесу навчання, форми навчання.
4. Зміст освіти, закономірності і принципи навчання.
5. Загальна теорія навчання усіх предметів.

4. Яка із теорій є методологічною основою сучасної дидактики?

1. Теорія екзистенціалізму.

2. Теорія неотомізму.
3. Теорія пізнання.
4. Передовий педагогічний досвід.
5. Правильної відповіді немає.

5. Яке із тверджень не відноситься до актуальних проблем сучасної дидактики початкового навчання?

1. Оновлення змісту освіти в школі.
2. Пошук гнучких форм організації навчання.
3. Концепція вивчення мов в початковій школі.
4. Проблема поєднання індивідуальних, групових і фронтальних форм роботи на уроці в початкових класах.
5. Проблема наповнюваності класів у початковій школі.

6. У якій із відповідей правильно відображено шлях наукового пізнання?

1. Живе споглядання — абстрактне мислення — практика.
2. Абстрактне мислення — живе споглядання — практика.
3. Живе споглядання — абстрактне мислення.
4. Живе споглядання — практика.
5. Абстрактне мислення — живе споглядання.

7. Яка із схем правильно відображає взаємозв'язок педагогіки, дидактики, методик викладання?

1. Дидактика — окрема методика — педагогіка.
2. Педагогіка — дидактика — окрема методика.
3. Окрема методика — дидактика — педагогіка.
4. Дидактика — педагогіка — окрема методика.
5. Педагогіка — окрема методика — дидактика.

8. Що розуміють під поняттям “етнодидактика”?

1. Це теорія освіти і навчання.
2. Це частина народної педагогіки, яка відображає здобутки трудящих у галузі освіти і навчання.

3. Це елементарні знання з питань освіти і навчання дітей, що передаються народом з покоління в покоління через фольклор, обрядову культуру, народне мистецтво.

4. Це складова частина етнопедагогіки, яка відображає погляди, звичаї, традиції конкретного народу на освіту і навчання.

5. Це частина дидактики, що відображає зміст освіти і навчання дітей у далекому минулому.

9. З якого часу почався науковий період у розвитку дидактики?

1. З часу виходу книги К. Хельвінга і Й. Юнга “Короткий звіт з дидактики, або мистецтво навчання. Ратихімія.”

2. З часу виходу праці Я. А. Коменського “Велика дидактика”.

3. З виходом книги Т. Г. Шевченка “Буквар южноруський”.

4. Після виходу праці К. Д. Ушинського “Людина як предмет виховання”.

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Лекційне заняття № 11

з педагогіки

на тему :

«Закони і закономірності в процесі навчання.

Етапи засвоєння знань. Особливості керівництва пізнавальною діяльністю учнів на кожному етапів. Поняття про судження, умовисновки – продукти власної пізнавальної діяльності учнів.

Різні підходи до процесу навчання. Рівні засвоєння знань.»

Лекцію складено Ангеліною ПОЛТАВОЮ

Розглянуто та схвалено на засіданні

циклової комісії

викладачів психолого-педагогічних
дисциплін та методик навчання

Протокол № 5 від 01.02.2023р.

Голова комісії _____ Олена БИКОВА

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Навчально-методична картка заняття № 11

Номер та назва спеціальності 013 Початкова освіта

Предмет: Педагогіка

Тема: Закони і закономірності в процесі навчання.

Етапи засвоєння знань. Особливості керівництва пізнавальною діяльністю учнів на кожному етапі. Поняття про судження, умовисновки – продукти власної пізнавальної діяльності учнів. Різні підходи до процесу навчання. Рівні засвоєння знань.

Вид заняття: лекція

Мета заняття: Сформувати знання студентів про закони і закономірності в процесі навчання, як вид пізнавальної діяльності людини. Охарактеризувати суттєві ознаки етапів засвоєння знань. Розкрити особливості керівництва пізнавальною діяльністю учнів на кожному етапі. Визначити поняття про судження, умовисновки – продукти власної пізнавальної діяльності учнів. Акцентувати увагу студентів на різних підходах до процесу навчання. Розширити знання студентів про рівні засвоєння знань. Розвивати комунікативність, динамізм, перцептивні здібності; виховувати любов до педагогічної праці.

Роздатковий матеріал: схеми та таблиці.

Література:

Основна:

- 1) Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посіб. для студентів вищих пед.закладів освіти. – К.,2002 – с.75 – 90.
- 2) Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2012 – 615с.
- 3) Кузьмінський А.І, Омеляненко В.Л. Педагогіка:Підручник.-К.-«Знання», 2007 – с.96-111
- 4) Педагогіка. частина 1/ за ред. В.Л.Омеляненко, С.Г.Мельничука, С.В.Омеляненко. – Кіровоград – 1997 – с. 39 – 42.
- 5) Практикум з педагогіки / за ред. Дубасенюка О.Н. – К., 2004 – с.111 – 114.
- 6) Галузинський В.Н., Євтух М.Б., Педагогіка: теорія та історія. – К.,1995.
- 7) Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. – с.5 – 33.

Структура заняття

Організаційна частина.

Мета надати комплекс теоретичних знань про закони і закономірності в процесі навчання, етапи засвоєння знань, мотив заняття – навчити використовувати ці знання в подальшій педагогічній діяльності.

Актуалізація опорних знань студентів.

- Назвіть категорії педагогіки;
- Що таке навчання?
- Чи потрібне навчання на сучасному етапі розвитку суспільства? Чому?

Повідомлення теми, формулювання мети та основних завдань.

Мотивація навчальної діяльності.

Навчання - це насамперед взаємовідносини між людьми, обмін духовними цінностями, взаємна віддача сердечної доброти, співчутливості.

(В.О.Сухомлинський)

План заняття.

1. Сутність, етапи і структура навчання.
2. Навчання і пізнавальний розвиток особистості.
3. Мотивація учіння, її види.
4. Пізнавальний інтерес, умови його розвитку у навчанні.
5. Етапи та рівні засвоєння знань. Формування понять.
6. Формування умінь і навичок.
5. Підведення підсумків.

- Узагальнення матеріалу.
- Визначить сутність, етапи і структура навчання;
- Розкрийте етапи та рівні засвоєння знань.;
- Розкрийте види мотивації.
- Завдання для самостійної роботи студентів.

Сформулюйте для себе, 10-12 правил організації навчального процесу на науковій основі.

Тема : Закони і закономірності в процесі навчання.

Етапи засвоєння знань. Особливості керівництва пізнавальною діяльністю учнів на кожному етапі. Поняття про судження, умовисновки – продукти власної пізнавальної діяльності учнів. Різні підходи до процесу навчання. Рівні засвоєння знань.

1. Сутність, етапи і структура навчання

Навчання часто визначають як передачу учням певних знань, умінь і навичок.

Дійсно, до навчання в учня немає певних знань і умінь, після навчання вони з'являються. Звідки? Від учителя, який володіє ними і передає їх учневі. Але ж знання, уміння та навички, як і сприймання, уявлення, прийоми мислення, – не фізичні предмети, які можна передати з рук у руки, чи "перелити" з голови в голову, їх неможливо отримати в готовому вигляді. Вчитель не може "передати" учневі те чи інше поняття

або уміння, але він може організувати діяльність учня з його засвоєння: поставити учня в активну позицію людини, яка засвоює знання, уміння та навички, і створити необхідні для цього умови.

Основними компонентами навчання є:

- діяльність учителя,
- діяльність учня
- зміст освіти.

Діяльність учня, спрямовану на засвоєння певних знань, умінь і навичок, називають **учінням**.

Діяльність вчителя з організації і управління учінням називають **викладанням**.

Використовуючи різні методи і засоби, вчитель спеціальним чином організовує взаємодію учнів з дидактично підготовленим **змістом**.

У сучасній дидактиці критикується традиційна, пояснювально-ілюстративна модель навчання, яка не враховує психологічних механізмів пізнавальної діяльності учня. Ще 70 років тому О.А.Потебня попереджав, що "за допомогою слова не можна передати іншому своєї думки, а можна лише збудити його власну".

Відповідно до уявлень сучасної психології розвиток психіки відбувається в діяльності (С.Л.Рубінштейн, О.М.Леонт'єв, Г.С.Костюк та ін.). Оскільки метою навчальної діяльності є зміна самого діючого суб'єкта – учня (розвиток його здібностей, оволодіння знаннями, способами діяльності і т.д.), то головним у навчанні стає не викладання матеріалу, а організація діяльності учня з його засвоєння.

Таким чином, відношення "вчитель – учень" у навчанні не може бути зведене до відношення "передавач – приймач". Необхідна активність обох учасників процесу, їхня взаємодія. Вчитель створює необхідні умови: організовує дії учня, спрямовує їх, повідомляє нову інформацію, демонструє прийоми та способи дій, контролює, оцінює, надає необхідні

засоби. Але формування знань, умінь та навичок, понять і мислительних операцій можливе тільки внаслідок власної активності учня.

Отже, навчання – організована взаємодія вчителя і учнів, спрямована на пізнавальний розвиток останніх, засвоєння ними певних знань, умінь і навичок. Основна функція вчителя у навчанні полягає в організації пізнавальної діяльності учнів. Тому навчання можна визначити також як **управління пізнавальною і практичною діяльністю учнів, внаслідок якої в них формуються певні знання, уміння і навички, розвиваються здібності.**

У відповідності з цілями учителя, вираженими в його завданнях, і власними мотивами учні здійснюють доступними їм засобами і способами навчальну діяльність, в ході якої засвоюють певний зміст. Учитель контролює хід і результати засвоєння, після чого знайомить учнів з черговою порцією навчального матеріалу.

У навчальному процесі виділяються такі послідовні **етапи:**

1. Постановка вчителем перед учнями мети, яку вони приймають.
2. Організація сприймання та осмислення учнями нової інформації або ж створення проблемної ситуації, внаслідок розв'язання якої учні самостійно відкривають певні знання і уміння.
3. Організація закріплення сприйнятого і засвоєного учнями на попередньому етапі матеріалу.
4. Поточна перевірка засвоєння учнями знань і умінь з метою отримання зворотного зв'язку і корекції навчального процесу.
5. Організація узагальнення і систематизації учнями вивченого матеріалу.
6. Підсумкова оцінка результатів навчання.

Таким чином, процес навчання складається з послідовних актів взаємодії вчителя і учнів, спрямованих на засвоєння останніми певної частини змісту

освіти. Кожний акт навчання – це замкнутий цикл і одночасно елемент більш тривалого процесу навчання.

У **структурі** навчання виділяють компоненти, аналогічні компонентам будьякої іншої діяльності.

1. **Цільовий:** цілі і завдання вивчення теми, розділу чи навчального предмета в цілому.

2. **Мотиваційний:** мотиви учіння школярів.

3. **Змістовий:** знання, уміння, навички і здібності, які визначаються навчальним планом, програмами і підручниками.

4. **Операційно-дійовий:** методи, засоби і організаційні форми навчання.

5. **Контрольно-регулювальний:** контроль з боку вчителя і самоконтроль учнів за досягненням навчальних цілей. Контроль здійснюється за допомогою усних, письмових, лабораторних, практичних робіт, заліків і екзаменів. Він забезпечує отримання вчителем інформації про якість, труднощі та недоліки засвоєння учнями знань з метою коригування навчального процесу, його вдосконалення.

6. **Оцінювально-результативний:** оцінка вчителем і самооцінка учнями результатів навчання.

2. Навчання і пізнавальний розвиток особистості

У найбільш загальному плані **основна мета навчання – розумовий, пізнавальний розвиток учнів.** Якою мірою розумовий розвиток дитини залежить від навчання, а якою мірою від природного розвитку та фізіологічного дозрівання організму? Відповідь на це питання необхідна для встановлення меж потенційних можливостей навчання і визначення на цій основі його цілей, завдань, змісту і методів.

У психолого-педагогічній науці склалися щонайменше три точки зору на співвідношення навчання і розвитку.

Перша характерна для психологів біхевіористичної орієнтації (Дж. Уотсон, Е. Торндайк, Б. Скіннер), які **ототожнюють пізнавальний**

розвиток із засвоєнням учнями знань та умінь. Розвиток, на їхню думку, – не що інше, як поступове накопичення учнем нових уявлень, знань, умінь і навичок внаслідок формування умовних рефлексів. Ніякого особливого розумового розвитку, який відрізняється від звичайного засвоєння знань, не існує. При цьому вважається, що за належної організації навчання можна навчити учнів будь-яких понять і вмінь, незалежно від віку учнів і їх рівня пізнавального розвитку.

Інша точка зору полягає в тому, що **пізнавальний розвиток відбувається незалежно від навчання, яке пристосовується до нього.** При цьому вважається, що розумовий розвиток залежить від дозрівання нервової системи і відбувається спонтанно. Учень може зрозуміти і повноцінно засвоїти лише такі знання (поняття) і уміння, що відповідають рівню його пізнавального розвитку. Для того, щоб можна було навчити учня певних знань і умінь, необхідно, щоб у нього спочатку розвинулись відповідні пізнавальні здібності. Не варто втручатися в процес розумового розвитку дитини, "підштовхувати" його, треба терпляче чекати, поки дозріють необхідні передумови для навчання. Таким чином, розвиток розуміється швидше як передумова навчання, ніж його результат. Жан Піаже, зокрема, вважав, що процес розумового розвитку є самостійним, незалежним від навчання і має власні внутрішні закономірності. Навчання може лише певною мірою сповільнювати або прискорювати перехід дитини до вищих етапів розумового розвитку, не змінюючи їх послідовності і якісних особливостей. "Велика помилка, – писав видумати, що дитина набуває поняття числа та інших математичних понять безпосередньо в навчанні. Навпаки, значною мірою вона розвиває їх самостійно, спонтанно".

Третя група теорій об'єднує перші дві точки зору і доповнює їх новим положенням: **навчання може йти не лише слідом за розвитком, не лише нога в ногу з ним, але й попереду розвитку, просуваючи його далі.** Цей принципово новий підхід обґрунтував у 30-х роках ХХ ст.

Л.С.Виготський. На відміну від поширених на той час психологічних теорій, згідно з якими розвиток розглядався як синхронний із навчанням процес або як процес, що передує навчанню, Л.С.Виготський обґрунтував тезу, що навчання випереджає розвиток, який відбувається лише остільки, оскільки дитину навчають. Шкільне навчання повинно спиратися не стільки на наявні інтелектуальні можливості дитини, скільки на ті, які поки що відсутні, але для розвитку яких уже є передумови.

Л.С.Виготський визначив два рівні пізнавального розвитку.

Перший – це рівень актуального розвитку дитини, обумовлений її здатністю самостійно вирішувати завдання.

Другий – це рівень її потенційного розвитку, що характеризується складністю завдань, які дитина могла б розв'язати під керівництвом дорослого або в співробітництві з більш здібним ровесником. Відстань між цими двома рівнями

Л.С.Виготський назвав **зоною найближчого розвитку**. Ця зона обмежена, тому що навіть за допомогою дорослого дитина не здатна впоратися із завданнями, які вимагають значно вищого рівня пізнавального розвитку.

Л.С.Виготський ілюстрував це на прикладі двох дітей, які за результатами тестування показували однаковий рівень інтелектуального розвитку. Проте одна дитина за допомогою навідних запитань і наочності могла легко вирішувати задачі, розраховані на вік двома роками старший, ніж її актуальний рівень розвитку. Інша ж дитина навіть під керівництвом і при демонстрації наочних посібників могла вирішувати задачі, розраховані тільки на 6-місячне випередження її актуального рівня розвитку. Л.С.Виготський підкреслював, що для повного розуміння когнітивного і розвитку дітей і відповідної побудови навчання необхідно знати як **актуальний, так і потенційний рівень їхнього розвитку**. На його думку, пізнавальний розвиток дітей відбувається, коли вони беруть участь в діяльності, яка дещо перевищує їхню компетентність, і одержують

допомогу від дорослих або від більш досвідчених товаришів. Те, що сьогодні дитина робить за допомогою дорослого, відзначав Л.С.Виготський, завтра вона буде робити самостійно; те, що входило до її зони найближчого розвитку, у процесі навчання переходить до зони актуального розвитку.

Отже, сучасна педагогіка ґрунтується на положенні про тісний взаємозв'язок та взаємозумовленість навчання і розвитку: навчання спирається на стиснутий рівень розвитку і сприяє подальшому удосконаленню дитини, її переходу на наступний, вищий рівень.

Але розвиток залежить від змісту і організації навчання, інших соціальних і природних факторів (сім'я, задатки тощо). Як слід організувати навчання, щоб воно забезпечувало розумовий розвиток учнів, – одна з центральних проблем дидактики.

3. Мотивація учіння

Ефективність навчальної діяльності залежить передусім від її мотивації.

Мотивація учіння – комплекс властивих учневі мотивів, які спонукають спрямовують його пізнавальну діяльність, значною мірою визначають її успішність. Мотиви учіння поділяють на **зовнішні і внутрішні**.

Мотив є **зовнішнім**, якщо основною причиною поведінки виступає отримання чого-небудь за межами самої цієї поведінки. Зовнішні мотиви учіння безпосередньо не стосуються змісту, процесу та результатів навчальної діяльності: бажання отримати в майбутньому певну професію, вимоги викладачів, почуття обов'язку, прагнення утвердитись серед товаришів, бажання уникнути неприємностей, покарань і дорікань з боку вчителів, бажання продемонструвати свої можливості, почуття власної гідності, бажання отримувати високі оцінки, небажання виглядати гіршим за інших, прагнення уникнути негативних оцінок, розуміння значення навчання для майбутнього життя, бажання заслужити авторитет серед

викладачів. У цьому випадку учіння виконує функцію засобу, інструменту для досягнення змістовно з ним не пов'язаних але значимих для особистості цілей.

Серед зовнішніх мотивів учіння розрізняють:

широкі соціальні мотиви, що полягають у прагненні отримати знання, щоб бути корисним суспільству, в розумінні необхідності навчатись і в почутті відповідальності;

мотиви самоствердження, що означають прагнення зайняти певну позицію, місце в стосунках з оточуючими, заслужити в них авторитет. Мотиви самоствердження пов'язані з потребою у самоповазі, яка може бути реалізована через досягнення в навчанні, коли учень прагне до успіху в постійному змаганні з самим собою.

мотиви соціального співробітництва, бажання підтримувати добрі стосунки з учителем і учнями в ході навчання.

До **внутрішніх** мотивів належать спонукання, в основі яких лежить задоволення від процесу та безпосередніх результатів навчально-пізнавальної діяльності. Внутрішні мотиви ніколи не існують до і поза самою діяльністю, вони виникають, якщо навчальна діяльність викликає в учнів позитивні емоційні переживання. До цього типу мотивів належать:

широкі пізнавальні мотиви, що полягають в орієнтації школяра на оволодіння новими знаннями. Це може бути інтерес до нових захоплюючих фактів, явищ, їхніх внутрішніх властивостей, до закономірностей, теоретичних принципів, ідей і т.д.;

навчально-пізнавальні мотиви, що полягають в орієнтації школярів на засвоєння способів добування знань: інтерес до прийомів самостійного засвоєння знань, до методів наукового пізнання, до способів саморегуляції та раціональної організації своєї навчальної діяльності.

4. Пізнавальний інтерес, умови його розвитку у навчанні

Особливу роль в мотивації уміння школярів відіграє такий внутрішній мотив, як пізнавальний інтерес. Наявність інтересу є однією з

головних умов ефективності навчання і свідченням його правильної організації. Відсутність інтересу в учнів – показник серйозних недоліків в організації навчання.

Проблема інтересу – це не тільки питання про позитивний емоційний стан дітей на уроках. Від її розв'язання залежить, будуть засвоєні знання мертвим капіталом чи стануть активним надбанням школярів.

Інтерес стимулює волю й увагу, допомагає більш легкому і міцному запам'ятовуванню навчального матеріалу.

Як виховувати в учнів пізнавальний інтерес? Можна виділити декілька основних умов, які сприяють його розвитку.

1. Включення учнів у самостійний пошук і "відкриття" нових знань, розв'язування проблемних завдань. Основна рушійна пружина пошукового, проблемного навчання – це система запитань і завдань, що ставляться перед учнями:

- **загострення протиріч** між старими, сформованими у життєвому досвіді уявленнями і новими знаннями: "Скільки важить вода в перекинутому стакані?"; "Чи завжди окріп гарячий?"; "Чи можна скип'ятити воду снігом?";

- **встановлення подібності чи відмінності.** Чим менш очевидна ця відмінність або подібність, тим цікавіше її виявляти. Наприклад, не так складно встановити подібність між дієприкметниками і прикметниками. А от чим вони відрізняються?;

- **визначення причинно-наслідкових зв'язків.**

Наприклад, чому споглядання неба Аустерліца справило такий сильний вплив на внутрішній світ князя Андрія? Чому це небо пригадувалося йому у вирішальні хвилини його життя?;

- **"зважування" і зіставлення різних варіантів.** Наприклад, Пушкін міркує про те, як могло б скластися життя Ленського, якби він передчасно не загинув.

Можливо, Ленський став би великим поетом, а може, – занепалим поміщиком. Яка з цих можливостей більш ймовірна? Чому?;

- **підтвердження власними прикладами фізичних, хімічних, біологічних, граматичних закономірностей;**
- **виправлення чийось логічних, фактичних, стилістичних і інших помилок.**

Навчальна діяльність, як і будь-яка інша, цікава тоді, коли вона різноманітна. Для того щоб школярі з інтересом чекали уроку, щоб їм хотілося стежити за тим, що відбувається у класі, необхідно, щоб і в матеріалі кожного уроку, і в способі його проведення було щось нове. При цьому варто дотримуватися золоті середини: уникати одноманітності, нудьги, а водночас втомливої строкатості.

3. Для появи інтересу до знань необхідне розуміння їх корисності, важливості . З цією метою слід за допомогою проблемних завдань ставити учнів у такі умови, коли вони на власному досвіді переконуються в необхідності тих чи інших знань. Також треба дбати про таку організацію навчального процесу, за якої школярі постійно мають можливість застосовувати на практиці засвоєні знання й уміння. Якщо раніше вивчений матеріал мало використовується або зовсім не використовується надалі, у школярів може виникнути відчуття, що знати його зовсім не обов'язково.

4. Чим більше новий матеріал пов'язаний із раніше засвоєними знаннями та раніше сформованими інтересами, тим цікавіший він для учнів. Будь-яка нова інформація цікава для людини лише тоді, коли в ній є і нове, і старе, вже знайоме. Цілком незнайоме буде незрозумілим (наприклад, розмова чужою мовою) і, отже, нецікавим, а старе без елементів новизни не привертає уваги. Переобтяженість уроку новими фактами призводить до того, що учні швидко втомлюються і перестають їх сприймати. Недостатня ж кількість нової інформації на уроці часто стає причиною "інформаційного голоду" (простіше кажучи, нудьги).

Форми залучення старих знань до освоєння нового матеріалу можуть бути різноманітними: виявлення аналогічних ситуацій, порівняння, протиставлення, визначення загальних закономірностей, виділення нових сторін у відомому, використання старих знань у нових умовах, з новою метою.

Вчитель може спертися також на позашкільні інтереси і захоплення дітей: марки, музика, голуби, мотоцикли, акваріуми, футбол, радіоаматорство, книги.

Чим більш популярні серед дітей теми він використовує, чим тісніше пов'язаний матеріал уроків з улюбленими дитячими фільмами, книгами, іграми або видами спорту, тим більша можливість влучити у сферу інтересів кожного учня.

5. Навчання повинно бути важким, але посильним. Ні занадто легкий, ні занадто важкий матеріал не викликає інтересу. Коли учень стикається із занадто важкими завданнями і постійно зазнає невдач, це може призвести не лише до згасання інтересу, але й до більш серйозних наслідків: формування негативної самооцінки, невпевненості в собі. Занадто легка діяльність не виховує в учнів прагнення переборювати труднощі. Легкий успіх не приносить задоволення.

6. Чим частіше перевіряється й оцінюється робота школяра, тим цікавіше йому працювати.

Чим частіше учень відповідає, чим частіше він дізнається, правильно чи неправильно він зрозумів, розв'язав, зробив, тим цікавіше йому вчитися. І навпаки, якщо учень готовий відповісти, а його не запитують, у нього виникає відчуття, що він учив даремно. Ідеальною системою навчання була б така, за якої кожний учень відповідав би на кожне питання й одержував оцінки; кожної відповіді (не обов'язково в балах, а хоча б на рівні "правильно – не правильно"). На жаль, це практично неможливо в умовах класно-урочної системи навчання. До певної міри можуть допомогти різноманітні способи ущільненого

опитування, індивідуальні завдання на картках, короткі само стійні роботи, дидактичні тести.

7. Яскравість, емоційність навчального матеріалу, схвильованість самого вчителя суттєвим чином впливають на ставлення учнів до навчання. Емоційний вплив – один із потужних шляхів стимулювання пізнавального інтересу. Краса, образність, емоційна напруженість викладу навчального матеріалу передаються школярам, хвилюють їх. Щира захопленість викладача предметом безвідмовно діє на учнів.

Звичайно, найбільші можливості для емоційного викладу надає такий предмет, як література. Інші навчальні предмети не містять такого емоційного заряду, і вчитель, який хоче схвилювати дітей, повинен шукати для цього особливі шляхи. Наприклад, будувати пояснення нового матеріалу як розповідь про наукове відкриття. У центрі цієї розповіді – учений, дослідник, мандрівник, опис його боротьби за наукову істину, його пошуків і сумнівів, труднощів і перемог.

Слухаючи таку розповідь, діти переймаються співчуттям до героя, до його пошуків, і це співчуття переростає в інтерес до наукової проблеми.

8. Етапи та рівні засвоєння знань. Формування понять.

Засвоєння – пізнавальна активність особистості, внаслідок якої формуються знання, уміння та навички. Засвоєння знань являє собою внутрішній, психологічний зміст процесу учіння. В результаті засвоєння суспільно вироблені знання, уміння, способи інтелектуальної та практичної діяльності трансформуються у внутрішній досвід особистості, включаються в її структуру.

Засвоєння знань відбувається поетапно:

1. Сприймання – первинне ознайомлення з новим матеріалом. Сприймання нових об'єктів та інформації опосередковується внутрішнім досвідом особистості: відбувається впізнавання предметів та явищ, їх віднесення до певних груп, понять, категорій.

2. Осмислення навчального матеріалу відбувається паралельно зі сприйманням: це розуміння інформації, встановлення зв'язків між явищами шляхом їх порівняння та аналізу, розкриття причинно-наслідкових залежностей.

3. Узагальнення, тобто виділення і об'єднання суттєвих рис, ознак предметів і явищ, здійснюється за допомогою операцій аналізу, абстрагування, порівняння і синтезу. Внаслідок узагальнення формулюються поняття, загальні закономірності, висновки, створюються класифікації, схеми. Узагальнені поняття та способи дій переносяться в нові ситуації.

4. Закріплення вимагає осмисленого, неодноразового відтворення матеріалу по частинах або в цілому. "Уточнюючи, формулюючи свою думку, людина формує її, разом з тим вона міцно її запам'ятовує" (С.Л.Рубінштейн). В організації освітнього процесу слід обов'язково передбачити самостійне відтворення учнями засвоюваного навчального матеріалу. Закріплення здійснюється також в процесі виконання учнями різноманітних учбових завдань, для чого варто розглянути матеріал в різних аспектах, з різних точок зору, на нових вправах, прикладах.

5. Застосування знань залежить від специфіки навчального матеріалу і здійснюється в різноманітних видах діяльності: вправи, лабораторні роботи, розв'язування задач, навчальне дослідження.

Між описаними етапами існує нерозривний взаємозв'язок і взаємопроникнення. "Міцність засвоєння знань залежить не тільки від наступної спеціальної роботи по їх закріпленню, але й від первинного сприймання матеріалу, а осмислене його сприймання – не тільки від первинного з ним ознайомлення, але й від наступної роботи" (С.Л.Рубінштейн).

Засвоєння нового навчального матеріалу може розпочинатися не зі сприймання готової інформації, а з вирішення проблемної ситуації, яка

веде учнів до відкриття певних взаємозв'язків, закономірностей, принципів.

Рівні засвоєння знань.

Залежно від активності учнів у навчанні знання можуть засвоюватися на нижчому або вищому рівнях.

Можна виділити п'ять рівнів засвоєння знань:

1) рівень впізнавання - відтворення нової інформації при повторному її сприйманні;

2) репродуктивний рівень, який виявляється у точному чи близькому до точного відтворенні засвоєної інформації;

3) рівень розуміння – пояснення понять, законів, теорем, правил, принципів діяльності;

4) реконструктивний рівень - застосування знань, умінь, навичок за зразком чи в подібній ситуації (виконання завдань на засвоєні правила, розв'язування задач і прикладів за зразком, усний чи письмовий переказ, виконання тестових завдань, практичних і лабораторних робіт);

5) творчий рівень (рівень перенесення) - застосування знань і умінь у новій, раніше невідомій ситуації (написання творів, розв'язування проблем, задач підвищеної трудності і т.д.).

Формування понять.

Вивчення будь-якого навчального предмета передбачає засвоєння учнями певної системи наукових понять. **Поняття – форма мислення, яка відображає загальні, істотні ознаки предметів і явищ.**

У процесі формування наукових понять можна виділити такі **етапи**:

1. Співставлення певного об'єкта або явища з іншими з метою виділення його серед інших.

2. Пошук схожих ознак, їх узагальнення, тобто виявлення того, що є спільним для різних предметів, геометричних фігур, фізичних явищ, суспільних подій.

3. Пошук ознак, які відрізняють дані предмети або явища від інших. Такі ознаки можуть бути як зовнішніми, несуттєвими, так і внутрішніми, істотними, що розкривають важливі зв'язки між об'єктами.

4. Формування поняття на основі узагальнення важливих ознак певної групи предметів. Воно відбувається після попереднього аналізу ознак і є синтезом, об'єднанням інформації про спільні суттєві властивості предметів. Після цього учні формулюють визначення поняття.

5. Застосування сформованого поняття у нових практичних або пізнавальних ситуаціях, що сприяє перевірці правильності його засвоєння.

6. Формування умінь і навичок

Уміння – це свідоме застосування знань і навичок для виконання складних дій у різноманітних умовах. Воно формується шляхом вправ і забезпечує можливість виконання дії не тільки в звичних, але й у нових, нестандартних умовах.

Навичка – дія, доведена внаслідок багаторазового повторення до досконалості. Вона характеризується автоматизованістю (відсутністю свідомого контролю за її виконанням), швидкістю і точністю виконання (відсутністю помилок).

Ефективність вироблення умінь і навичок залежить від багатьох умов:

1. Повнота орієнтовної основи дій

Формування будь-якої навички або уміння розпочинається з повідомлення учням вказівок і орієнтирів, користуючись якими вони зможуть самостійно виконати дію. Ця система вказівок називається **орієнтовною основою дії**.

Орієнтовна основа дії може бути повідомлена учням у різній формі: у вигляді зразка дії (учитель, просто показує, як треба виконувати дію), словесного пояснення з одночасним показом виконання дії, у вигляді поетапного алгоритму тощо. У будь-якому випадку важливо, щоб

орієнтовна основа була повною, тобто містила всі необхідні вказівки й орієнтири.

2. Розгорнутість дії під час її початкового показу й опанування.

Коли розумова дія учнями вже засвоєна і вони оволоділи навичкою або умінням її виконувати, то виконання відбувається згорнуто, у ньому вже відсутні багато ланок і складових компонентів. Окремі операції виконуються автоматично і не фіксуються.

Наприклад, ділення 232047 на 23 учень, що добре опанував цю дію, виконає, пропускаючи деякі проміжні етапи, дії. Проте під час початкового ознайомлення й опанування ділення багатозначних чисел необхідна повна розгорнутість цієї дії з фіксацією всіх її елементарних операцій.

3. Поелементне освоєння уміння

Уміння складаються з низки елементарних дій. Коли учень опанував уміння, то виконує всі елементарні дії як одне ціле. Проте під час його формування кожен операцію слід опановувати окремо.

Слід зауважити, що у навчанні учні не можуть робити одночасно декілька різних дій. Тільки оволодівши стійкими навичками виконання кожної з них, вони можуть поступово набути уміння одночасно виконувати їх як одну складну дію.

4. Усвідомленість навичок та умінь

Учні повинні мати знання, на яких ґрунтується певна навичка або уміння, та знати, чому запропонована дія виконується саме так і чи можна її виконати інакше.

До складу уміння належать навички планування дії, прогнозування її результату, контролю за її виконанням. Важливо, щоб учень міг завжди пояснити, чому і як він діє й у яких випадках можна діяти саме так.

5. Розтягнутість формування навичок і умінь у часі

Формування навички є тривалим процесом. Його не можна проводити концентровано, прискорювати багаторазовими і частими вправами. Більш ефективно розтягнути формування навички або уміння у

часі. Для цього потрібні вправи, які готують до оволодіння новою навичкою або умінням, дозволяють відпрацьовувати їхні елементи. Після того, як учні вже якоюсь мірою оволоділи новою навичкою, її використання продовжується у складі нових навичок і умінь.

Важливо правильно розподілити вправи за часом: найбільша кількість вправ має бути на початку тренувань, далі – збільшення інтервалу між тренуваннями.

6. Наявність зворотного зв'язку щодо правильності виконуваної дії: чим швидше учні дізнаються про успішність своїх дій, тим швидше відбувається їх правильне засвоєння.

2.3 Розробка семінарських (практичних) занять

У ході науково-педагогічної практики розробила та провела семінарські та практичні заняття. Семінари розвивають творчу самостійність студентів, зміцнюють їх інтерес до науки і наукових досліджень. В процесі семінарських занять студенти опановують науковим апаратом, набувають навичок оформлення наукових робіт і опановують мистецтво усного та письмового викладу матеріалу.

На семінарських заняттях я використовувала такі форми, як „круглий стіл”, симпозіум, дебати, а також методи: дидактичні, ділові, рольові ігри. За умов змішаного навчання використовувала як групову так й індивідуальну форми проведення семінарських занять.

В ході проведення семінарських занять забезпечувала педагогічні умови для поглиблення і закріплення знань набутих під час лекцій та у процесі вивчення навчальної інформації, що виноситься на самостійного опрацювання; спонукала студентів до колективного творчого обговорення найбільш складних питань.

На семінарах студентам пропонувала запитання, що мають проблемний характер і вимагають творчого, продуктивного мислення, наприклад: "Як Ви вважаєте, чому ...?", "Аргументуйте свою точку зору...",

"Порівняйте наукові факти і життєві уявлення про ...", "Чим можна пояснити, що ...?" і т.п. У процесі дискусії, "круглого столу", "конференції", "симпозіуму", які мають елементи інтерактивного навчання, намагалася стимулювати студентів до обміну думками, дебатів, що привчає самостійно мислити, сприяє розвитку аналітичних навичок, умінь захисту власної точки зору, виваженої аргументації, поваги до думки інших.

Залучала здобувачів освіти до участі в спецсемінарах з викладачами закладів загальної середньої освіти. Спецсемінар найчастіше набуває характеру залучення студентів до наукової школи, привчає студентів до науково-професійної творчості. Нижче наведу декілька прикладів проведених мною семінарських занять.

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Семінарське заняття № 2
з педагогіки
на тему :

**«Мотиви і стимули учіння школярів. Формування і розвиток
позитивних мотивів учіння дітей.»**

Семінарське заняття розроблено Ангеліною
ПОЛТАВОЮ

Розглянуто та схвалено на засіданні
циклової комісії
викладачів психолого-педагогічних
дисциплін та методик навчання

Протокол № 5 від 01.02.2023р.

Голова комісії _____ Олена БИКОВА

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Навчально-методична картка заняття № 13

Номер та назва спеціальності 013 Початкова освіта

Предмет: Педагогіка

Тема: Мотиви і стимули учіння школярів. Формування і розвиток позитивних мотивів учіння дітей.

Вид заняття: семінарське заняття № 2

Мета заняття: Сформувати у студентів поняття про мотиви і стимули учіння школярів. Визначити шляхи формування позитивних мотивів учіння дітей. Розвивати логічне мислення, пізнавальні інтереси. Формувати правильний педагогічний світогляд

Роздатковий матеріал: схеми та таблиці.

Література:

Основна:

1. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. К.: Знання-Прес, 2008. – 447 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2012. – 615 с.
3. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2002. – 528 с.
4. Практикум з педагогіки: Навчальний посібник / за ред. Дубасенюка О.Н. – К., 2004 – 464 с.
5. Галузинський В.Н., Євтух М.Б., Педагогіка: теорія та історія. – К., 1995.

Додаткова:

2. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. – с.5 – 33.

3. Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник. – К., 2002 – с. 196 – 222.

4. Кузьмінський А.І., Волк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. – К., 2003.

Структура заняття

1. Організаційна частина.

Мета формувати комплекс теоретичних знань про мотиви навчання мотив заняття – навчити використовувати ці знання в подальшій педагогічній діяльності.

2. Актуалізація опорних знань студентів.

Дайте визначення навчання – це...

Дайте визначення учіння – це...

3. Повідомлення теми, формулювання мети та основних завдань.

Мотивація навчальної діяльності.

Допитливість, самостійність, гнучкість, місткість, творчий характер розуму формуються завдяки тому, що в середніх і старших класах учні самостійно вивчають окремі розділи програми.

В.О.Сухомлинський

4. План заняття.

- Поняття про стимули і мотиви учіння школярів.
- Класифікація мотивів учіння сучасних школярів.
- Необхідність формування у школярів позитивних мотивів учіння.

- Досвід роботи вчителів-практиків щодо формування позитивних мотивів і стимулів учіння молодших школярів.

5. Підведення підсумків.

- Узагальнення матеріалу.

Складіть 2-3 педагогічних задач де прослідковуються різні види мотивів.

Семінарське заняття № 2

Тема. Мотиви і стимули учіння школярів. Формування і розвиток позитивних мотивів учіння дітей

Мета. Сформувати у студентів поняття про мотиви і стимули учіння школярів.

Визначити шляхи формування позитивних мотивів учіння дітей. Розвивати логічне мислення, пізнавальні інтереси. Формувати правильний педагогічний світогляд

Література:

1. Волкова Н.П. Педагогіка. – К.: Академія, 2003. – 576 с.
2. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. – К.: Знання, 2007. 447 с.
3. Фіцула М.М. Педагогіка. – К.: Академія, 2000. – 544 с.
4. Ягупов В.В. Педагогіка. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

План

1. Поняття про стимули і мотиви учіння школярів.
2. Класифікація мотивів учіння сучасних школярів.
3. Необхідність формування у школярів позитивних мотивів учіння.
4. Досвід роботи вчителів-практиків щодо формування позитивних мотивів і стимулів учіння молодших школярів.

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Семінарське заняття № 4

з педагогіки

на тему :

**«Принцип особистісно-орієнтованого підходу
до навчання школярів.»**

Семінарське заняття розроблено Ангеліною
ПОЛТАВОЮ

Розглянуто та схвалено на засіданні
циклової комісії
викладачів психолого-педагогічних
дисциплін та методик навчання

Протокол № 5 від 01.02.2023р.

Голова комісії _____ Олена БИКОВА

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Навчально-методична картка заняття № 21

Номер та назва спеціальності 013 Початкова освіта

Предмет: Педагогіка

Тема: Принцип особистісно-орієнтованого підходу до навчання школярів

Вид заняття: семінарське заняття № 4

Мета заняття: Поглиблювати знання студентів про принципи навчання. Визначити необхідність взаємозв'язку принципів навчання. З'ясувати сутність принципу особистісно-орієнтованого навчання. Розвивати логічне мислення, пізнавальні інтереси. Формувати правильний педагогічний світогляд.

Роздатковий матеріал: схеми та таблиці.

Література:

Основна:

1. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. К.: Знання-Прес, 2008. – 447 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К., 2012. – 615 с.
3. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – К., 2002. – 528 с.
4. Практикум з педагогіки: Навчальний посібник / за ред. Дубасенюка О.Н. – К., 2004 – 464 с.
5. Галузинський В.Н., Євтух М.Б., Педагогіка: теорія та історія. – К., 1995.

Додаткова:

5. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. – с.5 – 33.
6. Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник. – К., 2002 – с. 196 – 222.
7. Кузьмінський А.І., Волк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. – К., 2003.

Структура заняття

1. Організаційна частина.

Мета формувати комплекс теоретичних знань про принцип особистісно-орієнтованого підходу до навчання школярів, мотив заняття – навчити використовувати ці знання в подальшій педагогічній діяльності.

2. Актуалізація опорних знань студентів.

- Дайте визначення навчання – це...
- Дайте визначення принцип – це...
- Охарактеризуйте зміст освіти;
- Розкрийте принципи відбору змісту освіти на сучасному етапі;

3. Повідомлення теми, формулювання мети та основних завдань.

Мотивація навчальної діяльності.

Навчання повинно бути цікавим, захоплюючим.

В.О.Сухомлинський

4. План заняття.

- Взаємозв'язок принципів навчання, необхідність його знання та дотримання вчителем початкових класів.
- Сутність принципу особистісно-орієнтованого підходу, його реалізація в початковій школі.

5. Підведення підсумків.

- Узагальнення матеріалу.
- 1. - принцип особистісно-орієнтованого навчання;

2. - спрямованість принципу на реалізацію провідної мети національного виховання.

Завдання для самостійної роботи студентів.

- твір-есе «Значення принципів в навчально-виховному процесі школи»

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема. Принцип особистісно-орієнтованого підходу до навчання школярів

Мета. Поглиблювати знання студентів про принципи навчання. Визначити необхідність взаємозв'язку принципів навчання. З'ясувати сутність принципу особистісно-орієнтованого навчання. Розвивати логічне мислення, пізнавальні інтереси. Формувати правильний педагогічний світогляд.

Література:

1. Волкова Н.П. Педагогіка. – К.: Академія, 2003. – 576 с.
2. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. – К.: Знання, 2007. – 447 с.
3. Фіцула М.М. Педагогіка. – К.: Академія, 2000. – 544 с.
4. Ягупов В.В. Педагогіка. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

План роботи

1. Взаємозв'язок принципів навчання, необхідність його знання та дотримання вчителем початкових класів.
2. Сутність принципу особистісно-орієнтованого підходу, його реалізація в початковій школі.

Реалізація плану роботи

1. Актуалізація опорних знань
 - поняття «принципу навчання»;
 - основні принципи навчання в початковій школі, їх сутність та умови дотримання.

2. Захист повідомлень

- взаємозв'язок принципів навчання;
- мотивація його дотримання вчителем початкових класів;
- принцип особистісно-орієнтованого навчання;
- спрямованість принципу на реалізацію провідної мети

національного виховання.

3. Виконання творчого завдання

Моделювання блок – схеми «Принципи навчання»

4. Підсумок роботи

За допомогою практичних занять намагалася активізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів, сприяла формуванню навичок і умінь, поглибленню знань з дисципліни.

Перед складанням практичних робіт переглядала програму, підручник, посібники, інструкції та методичні розробки з теми практичної роботи, що дало мені змогу внести в роботу елементи нового, уточнити зміст звіту і контрольних запитань необхідних для практичної роботи, а також готовність лаборантів та іншого обслуговуючого персоналу. Підготовка до занять здійснюється за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студента. Особливу увагу приділяла тому, щоб студенти усвідомив тему і завдання роботи, від чого залежав ступінь зацікавленості нею.

Важливою для успішного проведення практичних занять є підготовка інструкцій, методичних розробок. Тому необхідно розробляти такі інструкції, які б сприяли формуванню самостійності студента, звичайно під керівництвом викладача.

На початку кожного практичного заняття декілька хвилин відводила для перевірки готовності студентів до роботи. Тематику і плани проведення практичних занять із переліком рекомендованої літератури заздалегідь доводила до відома студентів. Декілька варіантів проведених практичних занять.

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Практичне заняття № 1

з педагогіки

на тему :

**«Професіограма – кваліфікаційна характеристика вчителя.
Особливості професійної діяльності вчителя початкових класів.»**

Практичне заняття розроблено Ангеліною ПОЛТАВОЮ

Розглянуто та схвалено на засіданні
циклової комісії

викладачів психолого-педагогічних
дисциплін та методик навчання

Протокол № 5 від 01.02.2023р.

Голова комісії _____ Олена БИКОВА

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Навчально-методична картка заняття № 3

Номер та назва спеціальності 013 Початкова освіта

Предмет: Педагогіка

Тема: Професіограма – кваліфікаційна характеристика вчителя. Особливості професійної діяльності вчителя початкових класів.

Тип заняття : **Практичне заняття № 1**

Мета заняття : ознайомити студентів з професіограмою вчителя та особливостями професійної діяльності вчителя початкових класів; вчити орієнтуватися у професіограмі, співвідносити професійно значущі якості вчителя з власними; поповнювати активний словник педагогічною термінологією; розвивати увагу, пам'ять, педагогічне мислення, вміння аналізувати, узагальнювати, аргументувати; формувати пізнавальний інтерес.

Забезпечення заняття : інструкційні картки

Наочно-демонстраційний матеріал: відеопрезентація

ТЗН: мультимедійна дошка

Література :

Основна :

1. Волкова Н.П. Педагогіка. – К.: Академія, 2003. – 576 с.
2. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. – К., 1995.- 237 с.

Додаткова:

3. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. – К.: Знання, 2007. – 447 с.

4. Практикум з педагогіки / за ред. О.А. Дубасенюка, А.В.Івасенко. – К., 1996. – 432 с.

5. Фіцула М.М. Педагогіка. – К.: Академія, 2000. – 544 с.

6. Ягупов В.В. Педагогіка. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

СТРУКТУРА ЗАНЯТТЯ

1. Організаційна частина.

Мета надати комплекс практичних знань про основний комплекс вимог до вчителя, мотив заняття – навчити використовувати ці знання в подальшій педагогічній діяльності.

2. Актуалізація опорних знань.

Виховання – це...

- Розкрийте функції вчителя
- Перерахуйте основні вимоги до особистості вчителя.
- Визначіть психолого-педагогічні вміння вчителя.

3. Повідомлення теми, формулювання мети та основних завдань.

Мотивація навчальної діяльності.

Мистецтво виховання полягає в тому,
щоб людина, яку ми виховуємо, олюднювала світ речей,
що оточують її, через ставлення до речей,
вчилася правильно, по-людському ставитися до людей.

(В.О.Сухомлинський)

4. План заняття. Робота за інструкційною карткою

5. Підведення підсумків.

- Узагальнення матеріалу
- Завдання для самостійної роботи студентів

1. Письмовий звіт про виконану роботу

ІНСТРУКЦІЙНА КАРТКА

для виконання практичної роботи № 1

з педагогіки

Тема. Професіограма – кваліфікаційна характеристика вчителя. Особливості професійної діяльності вчителя початкових класів.

Мета. Ознайомитися з професіограмою вчителя та особливостями професійної діяльності вчителя початкових класів; вчитися орієнтуватися у професіограмі, співвідносити професійно значущі якості вчителя з власними; поповнювати активний словник педагогічною термінологією;

розвивати увагу, пам'ять, педагогічне мислення, вміння аналізувати, узагальнювати, аргументувати; формувати пізнавальний інтерес.

Література:

1. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. – К.: „Академія”, 2000 – 544 с.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: „Академія”, 2001 – 576 с.
3. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К.: «Знання», 2007 – 448с.

Послідовність виконання роботи

1. Повторити теоретичний матеріал з теми
2. Випишіть визначення професіограми вчителя (додаток № 1).
3. Уважно прочитайте професіограму та запишіть розділи, з яких вона складається (додаток № 1).
4. Визначіть, які якості та вміння з кожного розділу професіограми є найбільш важливими для вчителя, навести аргументи (додаток № 1).
5. Співвіднесіть якості та вміння, визначені у попередньому завданні, з власними, зробити висновки.
6. Випишіть педагогічні терміни, значення яких не в повній мірі зрозуміле.

7. Запишіть особливості педагогічної діяльності вчителя, розкрийте сутність кожної з них.

8. Якості сучасного педагога за зразком:

1 Психологічні. характеристики	2. Морально – етичні якості	3. Психоаналітичні якості	4. Педагогічні якості
--------------------------------	-----------------------------	---------------------------	-----------------------

Зробіть висновок про виконану роботу.

Питання для самоконтролю:

1. В чому полягає сутність професіограми вчителя?
2. Вкажіть особливості професійної діяльності вчителя початкових класів.
3. Індивідуальна творча робота. Заповнення таблиці.

Додаток

Професіограма вчителя — перелік і опис загальнотрудових і спеціальних знань, умінь та навичок, необхідних для успішного виконання професійно-педагогічної діяльності.

Професіограма вчителя

Риси особистості педагога

Суспільна спрямованість:

- наявність наукового світогляду та соціальних потреб передової людини;
- загальнолюдські моральні якості;
- ціннісні орієнтації;
- усвідомлення громадянського обов'язку;
- суспільна активність;
- прагнення до вдосконалення своєї професії.

Професійно-педагогічна спрямованість:

- інтерес і любов до дітей, захопленість педагогічною працею;
- психолого-педагогічна спостережливість;
- педагогічна уява;

- педагогічний такт;
- організаторські здібності, уміння захоплювати людей і встановлювати з ними контакт;
- вимогливість до себе і до дітей;
- стійкі духовні, передусім пізнавальні інтереси;
- чесність, принциповість, справедливість, скромність, стриманість, наполегливість, цілеспрямованість, врівноваженість;
- самокритичність і самооцінка;
- висока професійна працездатність;
- готовність перебудовувати свою поведінку залежно від потреб педагогічної ситуації.

Для педагогічної професії не бажані наявність ідеалів, які суперечать інтересам нашого суспільства; егоїстична спрямованість, що виражається у переважанні своїх інтересів над загальною справою, готовності задовольнити свої потреби за рахунок інших; низький інтелектуальний рівень; байдужість до дітей, відсутність сили волі, цілеспрямованості, зібраності, ініціативності, витримки; слабкий тип нервової системи; наявність певних ознак психічного захворювання; різко виражені дефекти мовлення.

Вимоги до психолого-педагогічної підготовки

Знання:

- методологічних основ і категорій психології та педагогіки;
- закономірностей розвитку і соціального формування особистості;
- мети, завдань, змісту, принципів, форм і методів національного виховання й навчання;
- вікових та індивідуальних особливостей дітей і методики їх вивчення;
- принципів управління педагогічним колективом, засад наукової організації педагогічної праці.

Уміння:

- аналізувати педагогічну ситуацію, проектувати результат і планувати систему педагогічних впливів на колектив і особу;
- аналізувати й оцінювати стан реально існуючих соціально-педагогічних явищ, їх характер, причини, умови і наслідки виникнення і прогнозувати подальший розвиток;
- виявляти рівень навченості і вихованості учнів;
- проектувати розвиток особистості в колективі і поза школою;
- заздалегідь виявляти можливі труднощі і помилки учнів;
- виділяти і точно формулювати для них конкретну педагогічну задачу;
- планувати свою роботу з керівництва навчальною і позакласною діяльністю учнів;
- обґрунтовано добирати методи, засоби, організаційні форми навчально-виховної роботи;
- передбачати характер зворотних реакцій учнів на заплановану схему педагогічного впливу.

У конструюванні та реалізації змісту навчально-виховного процесу майбутні педагоги повинні вміти:

- відбирати, аналізувати, синтезувати навчальний матеріал відповідно до поставлених цілей навчання, виховання і розвитку учнів;
- здійснювати дидактичну переробку навчального матеріалу і складних, неадаптованих текстів з урахуванням досвіду учнів і пристосуванням до конкретних дидактичних задач;
- цілеспрямовано розчленовувати педагогічну діяльність на операції, правильно розставляти учнів у процесі практичної роботи і забезпечувати їх ефективну взаємодію;
- творчо і обґрунтовано будувати організаційно-педагогічну і логіко-педагогічну структури уроку;

- виявляти і приводити до руху потенційні педагогічні можливості різних видів діяльності учнів;
- педагогічно доцільно визначати завдання для окремих учнів і колективу класу, змінювати їх логіку;
- планувати структуру дій учнів і педагогічне керівництво їх діяльністю;
- педагогічно доцільно застосовувати методи навчання і виховання, керувати поведінкою та активністю учнів;
- визначати за зовнішніми ознаками і вчинками зміни у психічному стані учнів, розуміти і пояснювати особливості їхньої поведінки в різних життєвих ситуаціях;
- подумки ставити себе на місце учня;
- захоплювати учнів, зацікавлювати їх новими перспективами знань, громадських справ;
- урахувувати їхні взаємостосунки, особисті симпатії і антипатії при їх групуванні для виконання загальних завдань;
- швидко приймати рішення і знаходити найнадійніші засоби педагогічного впливу, які б не були антипедагогічними;
- вишукувати найліпші форми вимог і варіювати їх залежно від індивідуальних особливостей учнів і педагогічної обстановки;
- встановлювати педагогічно доцільні стосунки з окремими учнями, малими групами і всім учнівським колективом;
- знаходити контакт, спільну мову і правильний тон з батьками, колегами-вчителями і, взагалі, — з різними людьми за різних обставин;
- приваблювати до себе вихованців, за необхідності перебудовувати свої стосунки з колективом та окремими учнями, знаходити індивідуальний підхід до них;
- передбачати вияви психічних процесів, властивостей і станів, соціально-психологічних установок і мотивів поведінки;

- виявляти позитивні й негативні соціально-педагогічні явища у школі, вловлювати характер внутрішньокolleктивних, міжколективних і міжособистісних взаємостосунків.

У регулюванні та коригуванні педагогічного процесу вміти:

- обґрунтовано здійснювати коригування поставлених завдань;
- забезпечувати адаптацію або нейтралізацію зовнішніх впливів мікросередовища;
- виявляти здібність до орієнтування й перебудови засобів діяльності за зміни умов;
- регулювати, спрямовувати міжособистісні стосунки школярів;
- ліквідувати конфлікти, що виникають між ними, зміцнювати їхні відносини дружби і товарищескості;
- провадити поточне інструктування, а також постійний контроль за роботою учнів;
- змінювати напрями і характер їхньої діяльності — ускладнювати вимоги і стимулювати хід роботи з урахуванням тенденції її розвитку;
- підсумковий облік, оцінювання одержаних результатів і визначення подальших педагогічних завдань;
- уміння аналізувати отримані результати відповідно до вихідних даних і заданої педагогічної мети;
- вміння виявляти порівняльну ефективність тих чи інших застосованих форм, методів і прийомів у навчально-виховному процесі;
- вміння аналізувати сутність своїх досягнень, недоліків, досвід інших учителів, зіставляти теорію з практикою.

Методична підготовка складається з таких компонентів:

- знання завдань освіти з навчального предмета на сучасному етапі розбудови національної школи;
- глибокого і всебічного знання навчальної програми, підручника і навчальних посібників з фаху;

- знання теоретичних основ викладання предмета як педагогічної науки і методів дослідження;
- знання практичних шляхів здійснення виховання учнів у процесі вивчення навчального предмета;
- знання важливих місць шкільної програми, розуміння природи труднощів (змістовна, психологічна, методична і т. д.), наявності прийомів подолання цих труднощів;
- уміння організувати на рівні сучасних дидактичних, психолого-педагогічних і технічних вимог усі форми роботи з предмета (уроки різних типів, практичні та лабораторні роботи, повторення, перевірка й оцінка знань, самостійна робота учнів);
- фундаментального володіння методикою викладання, тобто, спираючись на основні положення дидактики, вікової і педагогічної психології, вибрати оптимальний варіант навчання в певних умовах;
- вміння у потрібний момент замінити один прийом роботи іншим, не передбаченим у плані уроку;
- вміння відрізнити науку і навчальний предмет, здійснювати дидактичну (методичну) переробку матеріалу і методів науки у матеріал і методи викладання;
- вміння відрізнити методи, перевірені досвідом школи, і нові методи, які виправдали себе, від методів, які не виправдали себе в роботі;
- вміння залучити учнів до навчання і навчити їх вчитися;
- вміння пробуджувати і розвивати в учнів інтерес до предмета;
- володіння методами і прийомами роботи з навчально-наочними посібниками, сучасними технічними засобами навчання, комп'ютерною технікою;
- уміння виготовляти і застосовувати просте обладнання з предмета;
- володіння вільним і професійним демонструванням наочності;

- готовність до керівництва позакласною та позашкільною роботою з фаху.

Особливості педагогічної діяльності вчителя

- велике соціальне значення;
- особлива відповідальність;
- динамічність;
- поєднання в собі двох спеціальностей: вчителя - предметника і вихователя;
- виховання змістом свого навчального предмета;
- безпосередні контакти з учнями;
- паралельна робота з окремими учнями та колективом класу;
- поєднання в педагогові функцій виконавця та інструмента праці;
- координація виховних впливів усіх суб'єктів виховання;
- багатоплановість;
- активний вплив на суспільне оточення;
- творчість;
- дослідницька діяльність;
- віддаленість результатів у часі.

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

**Практичне заняття № 3
з педагогіки
на тему:**

«Внесок педагогів в розвиток і становлення дидактики.»

Практичне заняття розроблено Ангеліною ПОЛТАВОЮ

Розглянуто та схвалено на засіданні
циклової комісії

викладачів психолого-педагогічних
дисциплін та методик навчання

Протокол № 5 від 01.02.2023р.

Голова комісії _____ Олена БИКОВА

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Навчально-методична картка заняття № 8

Номер та назва спеціальності 013 Початкова освіта

Предмет: Педагогіка

Тема: Внесок педагогів в розвиток і становлення дидактики.

Тип заняття : Практичне заняття № 2

Мета заняття : ознайомитися з педагогічними ідеями видатних дидактів; вчитися визначати внесок вчених у розвиток дидактики; розвивати вміння аналізувати, порівнювати, робити висновки; виховувати інтерес до вивчення історії педагогіки, інтерес до дослідницької діяльності.

Забезпечення заняття : інструкційні картки

Наочно-демонстраційний матеріал :

ТЗН : мультимедійна дошка

Література :

Основна :

1. Волкова Н.П. Педагогіка. – К.: Академія, 2012. – 615 с.
2. Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія. –К., 1995.- 237 с.
3. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка. – К.: Знання, 2007. – 447 с.

Додаткова

4. Практикум з педагогіки / за ред. О.А. Дубасенюка, А.В.Івасенко. – К., 1996. – 432 с.
5. Фіцула М.М. Педагогіка. – К.: Академія, 2000. – 544 с.

СТРУКТУРА ЗАНЯТТЯ

1. Організаційна частина.

Мета надати комплекс практичних знань про внесок педагогів в розвиток і становлення дидактики , мотив заняття – навчити використовувати ці знання в подальшій педагогічній діяльності.

2. Актуалізація опорних знань.

- Розтлумачте значення дидактики?
- Розкрийте сутність дидактики?
- Огрунтуйте основні стратегічні завдання дидактики?
- Визначіть зв'язок дидактики з іншими науками.
-

3. Повідомлення теми, формулювання мети та основних завдань.

Мотивація навчальної діяльності.

Обгрунтуйте цитату: «Старші педагоги вчать своїх молодших товаришів: ніколи не можна втрачати надію, виховання – це насамперед праця, праця неймовірно важка, але вдячна.»

Мистецтво виховання полягає в тому,
щоб людина, яку ми виховуємо, олюднювала світ
речей,

що оточують її, через ставлення до речей,

вчилася правильно, по-людському ставитися до людей.

(В.О.Сухомлинський)

4. План заняття. Робота за інструкційною карткою

5. Підведення підсумків.

- Узагальнення матеріалу
- Завдання для самостійної роботи студентів

ІНСТРУКЦІЙНА КАРТКА

для виконання практичної роботи № 2

з педагогіки

Тема: Внесок педагогів в розвиток і становлення дидактики

Тип заняття: практичне заняття № 2.

Мета заняття:

- ознайомитися з педагогічними ідеями видатних дидактів;
- вчитися визначати внесок вчених у розвиток дидактики;
- розвивати вміння аналізувати, порівнювати, робити висновки;
- виховувати інтерес до вивчення історії педагогіки, інтерес до дослідницької діяльності.

Роздатковий матеріал: інструкційна картка до практичного заняття, інформація про життя та педагогічні ідеї видатних дидактів.

Література:

- 1 .Фіцула М.М. Педагогіка: Навч. посіб. для студентів вищих пед.закладів освіти. -К.,2002.
2. Волкова Н.П. Педагогіка: Навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. -К., 2001.
3. Галузинський В.Н., Євтух М.Б., Педагогіка: теорія та історія. - К.,1995.
4. Левківський М.В. Історія педагогіки. - К.: 2003.

Послідовність виконання роботи

I. Опрацювання теоретичного матеріалу

Усне опрацювання інформації про життя і педагогічні ідеї таких вчених-дидактів як:

- Жан-Жака Руссо;
- Й.-Г. Песталоїці;
- Й.-Ф. Гербарта;

- А. Дістервега;
- Я.А. Коменського;
- К.Ушинського;

II Зміст і послідовність виконання практичних завдань

На основі опрацьованого матеріалу про внесок видатних дидактів у розвиток науки, скласти таблицю:

Загальний висновок

Прізвище дидакта, роки життя, країна	Внесок в розвиток дидактики	Педагогічні праці

Додаток

1. Життя та педагогічна діяльність Й.Г.песталоцці

Йоган-Генріх Песталоцці (1746-1827) народився в Цюріху (Швейцарія) в 1746 році. Його батько, лікар, помер рано. Мале

нього Йоганна виховувала мати, дочка сільського лікаря, і віддана служниця Барбара Шмідт. Після смерті батька сім'я переживала великі труднощі. Освіту Песталоцці одержав спочатку в початковій німецькій школі, а потім в середній латинській школі. Після закінчення середньої школи вступив до Цюріхської вищої школи - Каролінгського колегіуму, де закінчив два молодші курси: філологічний і філософський.

На формування світогляду молодого Песталоцці мали вплив також викладачі колегіуму - прихильники теорії природного права Дж.Локка. Песталоцці брав активну участь у роботі "Гельветичного товариства кушнірів (шкіряників)", на зборах якого розглядались питання історії, політики, моралі виховання в дусі вчення Ж.-Ж.Руссо. Товариство видавало журнал "Нагаду вач", на сторінках якого Песталоцці публікував свої статті. За участь у роботі цього товариства та протест проти спалення твору Ж.-Ж.Руссо "Едплъ" Песталоцці був заарештований.

У 1769 році Песталоцці придбав недалеко від Цюріха невелику садибу, Нейгоф, де в 1774 році відкрив школу інтернатного типу для дітей селян, де поєднував навчання з продуктивною працею, причому інтернат повинен був утримуватись на ті засоби, що заробляли самі діти. Проте утримувати подібний притулок за рахунок дитячої праці було утопією, і Песталоцці змушений був у 1780 році його закрити. Вісімнадцять наступних років він присвятив літературній роботі.

Серед інших творів він закінчив і видав педагогічний роман "Лінгард і Герпіруда" (1781), який мав великий успіх, бо в ньому автор прагнув вирішити важливу проблему, що хвилювала дрібнобуржуазну інтелігенцію того часу: як допомогти обездоленому селянству. Молода французька республіка нагородила Песталоцці за цей роман і видатну діяльність званням "громадянина Французької республіки". В 1799 році у м.Станці Песталоцці відкрив притулок для дітей-сиріт 5-10 років на 80 дітей, в приміщенні колишнього монастиря.

Проте діяльність у м.Станці Песталоцці тривала лише кілька місяців. У зв'язку з військовими подіями приміщення було віддане під лазарет. У 1799-1804 рр. керував Бургдорфським, а в 1804-1825 рр. Івердонським педагогічними інститутами, продовжував дослідження спрощеного навчання, розпочаті ще у м.Станці, поставивши завдання встановити такі методи, за допомогою яких кожна мати могла б легко навчити своїх дітей.

На початку ХІХ ст. виходять в світ твори Песталоцці "Як Гертруда вчить своїх дітей", "Книга для матерів", "Азбука спостереження"^{1,1} та ін. Песталоцці налагоджує роботу свого інституту, створює великий навчальний заклад, де навчалась молодь багатьох європейських країн. Досвід цих інститутів вивчався видатними педагогами, філософами Європи. При Івердонському інституті працював постійний педагогічний семінар, де щороку 30-40 чоловік діставали теоретичну і практичну підготовку для педагогічної діяльності.

У 1825 році цей інститут було закрито, і Песталоцці повернувся в Нейгоф. Помер у 1827 р. Все своє життя Песталоцці провів в Швейцарії, економічно відсталій селянській країні. За своїми філософськими поглядами Песталоцці еклектик, що поєднував у своєму світогляді вчення Канта та інших німецьких філософів того часу, а також і Руссо. Песталоцці любив свій народ. Довге, сповнене злиднів, нестатків і творчих шукань життя його було цілком віддане поліпшенню життя селян Швейцарії і великій справі народної освіти.

2. Ідея гармонійного виховання песталоцці. Його теорія елементарної освіти та методика початкового навчання

Основна мета виховання, за Й.Песталоцці, - розвиток природних здібностей людини, що закладені в ній, постійне їх удосконалення. Він проповідує "гармонійний розвиток сил і здібностей людини", всі хороші задатки людини повинні бути максимально розвинуті. Він порівнює мистецтво вихователя з мистецтвом садівника. Центром виховання є формування людини, її морального обличчя, дійової любові до людей. Якраз це повинно вести людину вперед. Песталоцці працював над проблемою взаємозв'язку сім'ї і школи. В романі "Лінгард і Гертруда" він показав, як можна поліпшити життя селян через організацію виховання дітей в сім'ї і школі.

Суспільне виховання повинно йти за сімейними, бо сімейне життя повинно бути визнане єдиною вищою основою виховання. Песталоцці ставить перед собою завдання реорганізувати народну школу, розробивши для неї нові методи викладання, що базуються на законах розвитку людського розуму. Дитина в школі повинна почувати себе природно і вільно.

На думку Песталоцці, потрібно створювати умови для задоволення природного прагнення дитини до руху. Виконання найпростіших рухів, участь в іграх, особливо в походах, екскурсіях - ось той комплекс, що готує ґрунт для нормального фізичного розвитку дитячого організму.

Й.Песталоцці обґрунтував проблему поєднання продуктивної праці з навчанням і розглядав трудове виховання в зв'язку з моральним. В романі "Лінгард і Гертруда" під час роботи дітей (прядиння) Гертруда вчила їх читати, рахувати. В школі, організованій для селянських дітей поміщиком, вони цілі дні проводять за роботою на прядильних і ткацьких верстатах. На пришкольній ділянці діти вирощували городні рослини. Одним словом, діти спочатку працюють, а потім учаться.

На думку Й.Песталоцці, в основі всякого знання лежать його елементи. Важливо відібрати найпростіші, з яких може почати навчання своїх дітей кожна мати-селянка. В результаті тривалого вивчення він прийшов до визначення основних елементів навчання, що були покладені в основу всієї системи дидактичних принципів і змісту навчання в школі.

У навчанні форма відповідає вимірюванню, число - рахунку, слово - мові. Тим самим, елементарне навчання зводиться до уміння вимірювати, рахувати, говорити, що збуджує здатність дитини мислити, дає поштовх до розвитку його здібностей. Й.Песталоцці різко розмежовує розвиток мислення і нагромадження знань, віддаючи перевагу першому. Вчення про роль спостереження трьох елементів у процесі навчання визначило і його характер дидактичних поглядів. Головним принципом навчання він вважав наочність як "абсолютну основу всякого пізнання".

Чим більшою кількістю чуттів пізнає учень суть будь-якого предмета, тим краще він з ним ознайомиться.

Й.Песталоцці пропонував вчити дітей систематично, послідовно, доступно і добиватись міцних знань. Учителям і батькам варто знати вікові і психологічні особливості дітей, бо вони вже змалку потребують керівництва на основі знань психології. Песталоцці багато працював у галузі методики початкового навчання, зокрема розробив методику рідної мови, арифметики в географії.

Й.Песталоцці був видатним теоретиком і практиком демократичної педагогіки дрібної буржуазії. Він створив теорію елементарної освіти, яка

широко використовувалась в ХІХ ст., в народних школах, зосередив увагу на проблемах початкового навчання і виховання.

3. Ідея вільного виховання Ж.-Ж. Руссо. Вікова періодизація та система виховання ж.-ж. Руссо

Жан-Жак Руссо (1712-1778) - французький просвітитель, представник передреволюційної дрібної буржуазії. Народився у Женеві, в сім'ї майстра-годинникаря. Матір втратив ще при своїй появі на світ, рано втратив і батька. Дуже рано малому Жан-Жаку довелось самому заробляти на хліб, відчувати голод, побої, змінити багато професій.

Систематичної освіти не здобув, в основному займався самоосвітою. У тридцятирічному віці він поїхав у Париж, де познайомився з кращими представниками (літераторами, філософами) нової буржуазної інтелігенції, часто зустрічався з Дідро. За його порадою Ж.-Ж.Руссо написав твір "Чи сприяв прогрес у науці і мистецтві поліпшенню або погіршенню моралі?". Діжонська академія за цей твір нагородила Ж.-Ж.Руссо першою премією. В 1754 році з'явилась друга робота Ж.-Ж.Руссо "Про походження нерівності між людьми", а потім (1762) - "Суспільний договір", де він різко критикує тиранію, гніт експлуататорів і розвиває договірну теорію Дж.Локка, доводить, що влада, яка не відповідає інтересам народу, не є законною. Вона порушила суспільний договір, за яким люди добровільно передали частину всіх прав вибраним представникам влади, що повинні були служити народу. Звідси висновок: якщо влада не задовольняє вимогам народу, то

У 1762 році був надрукований роман-трактат "Еміль, або про виховання", який викликав велике незадоволення серед королівської влади і духовенства. Ця крамольна книга була спалена на одному з паризьких майданів, а Ж.-Ж.Руссо змушений був тікати спочатку в Женеву, а потім в Берн і, нарешті, в Англію. У Францію Ж.-Ж.Руссо повернувся хворим, морально пригніченим незадовго до своєї смерті. В цей час (1767) він

написав чудовий автобіографічний твір "Сповідь". В 1778 році Ж.-Ж.Руссо помер.

В основу виховання ("Еміль, або про виховання"), за Ж.-Ж.Руссо, повинен лягати принцип слідування за вказівками природи, відповідно з яким: а) кожному віковому періоду повинні відповідати особливі форми виховання і навчання; б) виховання має бути трудовим і сприяти розвитку самодіяльності та ініціативи учнів; в) інтелектуальному вихованню повинні передувати вправи для розвитку фізичних сил і органів чуття вихованців.

В системі виховання, за Ж.-Ж.Руссо, велика увага приділялась особистості дитини. Це був протест проти станового виховання, характерного для феодалізму. Він прагнув показати, що правильне виховання є засобом розв'язання корінних соціальних проблем. Лише шляхом виховання можна перебудувати світ. Влада й багатство створили нерівність, людина втратила свободу і стала зіпсованою, а зіпсоване суспільство сприяє створенню зіпсованих людей. Тому дитину (Емілія) слід виховувати поза феодальним суспільством відповідно з природою (природовідповідно). Навчати природовідповідно - значить дотримуватись законів розвитку організму дитини та її здібностей.

Ж.-Ж.Руссо вважав, що простих людей, трудівників та їх дітей виховувати непотрібно: вони вже вихованні самим життям. Потрібно виховувати і перевиховувати феодалів, аристократів та їх дітей, щоб кожен з них став людиною, а не дармоїдом. Тому головним героєм свого роману Руссо взяв Емілія - сина багатих батьків з метою виховати його справжньою людиною.

Розглянемо вікову періодизацію і зміст виховання, за Ж.-Ж.Руссо, який поділяє життя свого вихованця на вікові періоди:

а) від народження до двох років, коли особливу увагу слід звертати на фізичне виховання; б) від двох до дванадцяти років - період "сну розуму", коли потрібно розвивати "зовнішні відчуття", в) від 12 до 15 років

(розумове виховання); д) від 15 до повноліття (період морального і статевого виховання).

Ж.-Ж. Руссо охарактеризував всі періоди, визначаючи зміст, форми і методи навчання та виховання в кожному з них.

В ранньому дитинстві (до 2-х років) основою є фізичне виховання. Новонароджену дитину не потрібно сповивати, бо перший крик дитини - "протест проти несправедливості в суспільстві!".

Після 12 років починається розумове і трудове виховання дітей. Це так званий третій період (з 12 - 15 років), під час якого слід розвивати у підлітків спостережливість, самодіяльність, вчити їх працювати в саду, на городі, в полі, майстерні; вчити читанню, письму, географії, природознавству, астрономії, арифметики, геометрії.

У юнаків 15 -17 років Ж.-Ж.Руссо виділяє три завдання морального виховання: виховання добрих почуттів, добрих суджень і доброї волі. До 17-18 років юнаку не варто говорити про релігію, але Руссо переконаний, що Еміль думає про першопричину і самостійно приходить поступово до пізнання божественного початку.

Педагогічні погляди Ж.-Ж. Руссо мали великий вплив на розвиток педагогічної думки в наступний період.

2.3.1 Розробка адміністративної контрольної роботи

Період моєї практики співпав з написанням адміністративних контрольних робіт. Тому я склала і провела контрольну роботу з педагогіки зі студентами 42 групи. До цього виду роботи підійшла відповідально та ретельно, адже це один з видів контролю, який готує здобувачів освіти до складання державного іспиту.

Завдання
для адміністративної контрольної роботи з навчальної
дисципліни «Педагогіка» для студентів 42 групи спеціальності 013
Початкова освіта

I ВАРІАНТ

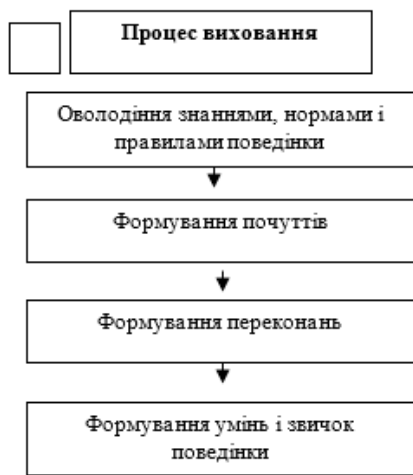
I рівень

1. Продовжіть визначення: метод виховання – це
2. Продовжіть конкретизацію форм непрямой вимоги як методу виховання:
3. Встановіть взаємозалежність між групою методів виховання та самими методами (з'єднайте лініями):

<i>Методи формування свідомості особистості</i>	<i>самопізнання, самооцінювання, саморегуляція</i>
<i>Методи організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки</i>	<i>бесіди, лекції, методи дискусії, переконання, навіювання,</i>
<i>Методи стимулювання діяльності і поведінки</i>	<i>гра, змагання, заохочення, покарання</i>
<i>Методи самовиховання</i>	<i>педагогічна вимога, громадська думка, довіра, привчання, тренування, створення виховних ситуацій, прогнозування</i>

II рівень

1. Дайте характеристику виховному процесу.
2. Розкрийте зміст поняття «педагогічна вимога»
3. Яка з наведених нижче схем найбільш правильно відображає структуру процесу виховання (у потрібному квадраті зробіть позначку)?

Чому? _____

III рівень

Створіть модель виховного процесу та обґрунтуйте її складові компоненти

Шкала оцінювання:

Рівень I - _____ балів.

Рівень II - _____ балів.

Рівень III - _____ балів.

Загальна кількість балів - _____

II ВАРІАНТ

I рівень

1. Продовжіть визначення: виховання у широкому соціальному розумінні – це

2. Подані методи виховання класифікуйте відповідно до груп у дві колонки: бесіда, громадська думка, навіювання, цикл лекцій, педагогічна вимога, дискусійні методи, доручення.

Методи формування досвіду громадської поведінки

Методи організації діяльності і формування свідомості особистості

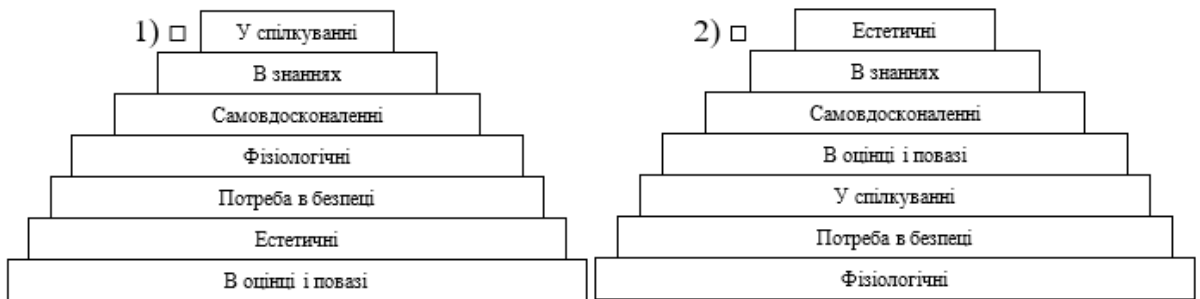
3. Встановіть взаємовідповідність (з'єднайте лініями):

Бесіда	передбачає демонстрування взірця для наслідування
Дискусія	вільний, жвавий обмін думками, колективне обговорення питань, що хвилюють його учасників
Метод прикладу	метод виховання та отримання інформації про особистість за допомогою безпосереднього словесного спілкування
Диспут	метод групового обговорення проблеми з метою з'ясування істини шляхом зіставлення різних думок

II рівень

Означте чинники, які впливають на ефективність процесу виховання

1. Розкрийте зміст поняття «приклад як метод виховання»
2. Яка з даних пірамід потреб людини є правильною (за А. Маслоу):

Обґрунтуйте свій вибір.

III рівень

Створіть модель виховного процесу та обґрунтуйте її складові компоненти.

Шкала оцінювання:

Рівень I - _____ балів.

Рівень II - _____ балів.

Рівень III - _____ балів.

Загальна кількість балів - _____

III ВАРІАНТ

I рівень

1. Продовжіть визначення: диспут - це
2. Із поданих принципів виберіть лише ті, які відносяться до принципів виховання (потрібне підкресліть): Зв'язок виховання з життям, систематичність, єдність свідомості та поведінки у вихованні, доступності, виховання в праці, комплексний підхід у вихованні, послідовності, виховання особистості в колективі.
3. Встановіть взаємозалежність між методами виховання та їх сутністю (з'єднайте лініями):

Фронтальна бесіда	Проводять її в екстремальних ситуаціях (за наявності локальних конфліктів, порушення дисципліни), здебільшого конфіденційно
Індивідуальні бесіда	Метод виховання, що передбачає вправління учня в позитивних діях і вчинках
Доручення	Найчастіше її проводять із класом на будь-яку тему: політичну, моральну, правову, статеву, естетичну та ін.
Створення виховуючих ситуацій	Метод виховання, який виступає важливим чинником формування суспільної поведінки

II рівень

1. У яких значеннях вживається педагогічна категорія «виховання (перерахуйте):
2. Розкрийте зміст поняття «заохочення»
3. Вкажіть суттєві ознаки

Прямої вимоги

Опосередкованої вимоги

III рівень

Створіть модель виховного процесу та обґрунтуйте її складові компоненти.

Шкала оцінювання:

Рівень I - _____ балів.

Рівень II - _____ балів.

Рівень III - _____ балів.

Загальна кількість балів - _____

2.4. Сценарій проведення виховного заходу в студентській групі

Основною метою виховної роботи є виховання особистості студента, набуття ним соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, формування в нього професійно-наукового світогляду, розвиток духовності, моральної, естетичної, правової та екологічної культури, навичок здорового способу життя, прищеплення комплексу загальнолюдських, патріотично-національних і культурних норм, цінностей, правил та ідеалів поведінки в професійній діяльності.

Головною метою виховної роботи у вищому навчальному закладі є формування гармонійно розвиненої, соціально активної, національно свідомої особистості, професійно-грамотного, творчого фахівця, який поєднує в собі високі духовність і моральність, професійну компетентність, здатність самостійно та нестандартно мислити, приймати рішення, швидко орієнтуватися у складних обставинах суспільного й особистого життя.

Досягнення мети виховання передбачає вирішення таких завдань:

- забезпечення умов для самореалізації особистості студента відповідно до його здібностей, власних і суспільних потреб та інтересів;
- формування у студентів основ загальнолюдської й народної моралі, культури поведінки, готовності будувати своє життя за принципами гуманізму;
- виховання любові до рідної землі, родини, свого народу, Батьківщини, формування національної свідомості, готовності до творчої праці на благо людей, подвигу в ім'я процвітання держави;
- виховання поваги до Конституції, законів України, державних символів, формування глибокого усвідомлення взаємозв'язку між ідеями свободи, правами людини та її громадянською відповідальністю;
- розвиток естетичних потреб, почуттів, художніх здібностей студентів, їх готовності будувати власне життя за законами краси;

– розвиток у студентів потреби у здоровому способі життя, формування відповідального ставлення до власного здоров'я як найбільшої життєвої цінності;

– виховання у студентів свідомого ставлення до своїх професійних обов'язків як вищої цінності людини й суспільства, формування готовності до праці в умовах ринкової економіки, розвиток діловитості, підприємливості.

У своєму звіті подаю два виховних заходи, які провела у різних формах, а саме: «круглий стіл» та інтелектуальна вікторина. Також додаю вибіркові слайди з презентацій, які слугували демонстраційним матеріалом.

Виховні заходи в коледжі проводяться за план-сіткою. На неї я спиралась організовуючи виховну роботу зі студентами. (Додаток А).

**Олександрійський педагогічний фаховий коледж
імені В.О. Сухомлинського**

КРУГЛИЙ СТІЛ

«Територія твоєї гідності і свободи»

(до Міжнародного дня боротьби за права жінок)

**НАСИЛЬСТВУ
НЕМАЄ
ВИПРАВДАННЯ**

Олександрія, 2023 р.

Тема: «Територія твоєї гідності і свободи»

Мета: провести профілактичну та роз'яснювальну роботу серед студентської молоді з проблеми протиправної поведінки в соціумі; довести до відома студентів різноманітність проявів насильницького впливу на їх особистість у фізичному та моральному контексті; застерегти молодь від можливого насильства.

Обладнання: презентація, мультимедійна дошка.

Хід заходу:

Студент 1

Мій улюблений світ— без насильства,
Без жорстокості, болю і зла,
Де народом заспівана пісня
Містить тільки хороші слова.
Мій улюблений світ — без насильства,
Де немає страждання й війни,
Де розквітла калина барвиста,
Й голосінь не почувеш сумних.
Мій улюблений світ — це не казка,
А реальне щасливе життя,
Бо, звільнивши наш світ від насильства,
Можна сміло іти в майбуття.
І коли на теренах країни
Без страждань заживе кожне місто,
Скажуть люди всієї країни:
Україна— це світ без насильства.

Вступне слово від керівника навчальної групи:

Дитячі очі чисті, щирі
В них видно наміри й думки,

Вони хоч чорні, сині, сірі
Бувають радісні й сумні.

Мабуть, радісними є очі дітей, коли у них щасливе дитинство, коли ніщо не пригнічує і не турбує. А сумними – коли діти зазнають страждань, принижень.

- Як ви вважаєте, студенти, чи правильно говориться в народній приказці?

«За одного битого сім небитих дають!»

Висловіть своє ставлення до цього твердження.

(Прийом «Мікрофон»)

Студент 2

На жаль, ми живемо у світі де існує таке негативне явище, як насилля. А що ж таке «насилля»?

Насилля – це дії, що принижують людську гідність, завдають шкоди здоров'ю, а іноді й життю.

Давайте з'ясуємо, які бувають види насилля.

(Розгляд картинок)

Види насильства:

- фізичне насильство;
- психологічне насильство;
- сексуальне насильство;
- нехтування (зневажливе ставлення).

Студент 1

А чи належить до насилля торгівля людьми?

Мозковий штурм серед студентів,

«Хто може здійснювати насилля?»

Студент 2

А зараз до вашої уваги притча «Про жорстокість»

В одному з монастирів Шаолінню майстер навчав учня. І якийсь учень запитав майстра:

- Учителю, а як довідатися, наскільки я жорстокий?

І майстер відповів йому:

- Щоразу, коли ти будеш завдавати удару своєму ворогові, уяви себе на його місці і відчуй його біль. І якщо ти одного разу не відчуєш болю, знай, жорстокість поглинула тебе.

Студент 2

У 21 столітті психологи, педагоги, лікарі почали бити на сполох. Жорстокість, агресія починають зростати швидкими темпами.

- У чому ж причина цього?

Фахівці констатують, що в першу чергу агресію підлітків і дорослих викликає на телебаченні жорстокість, що батьки не приділяють уваги своїм дітям, вони з головою поглинули у побутові справи.

Хочемо зупинитися на темі сімейної жорстокості.

Студент 1

Проблема сімейного насильства на сьогоднішній день є дуже гострою. То що ж усе-таки слід розуміти під поняттям «насильство батьків»?

Ось яке визначення дає Міжнародне товариство із запобігання насильству над дітьми. «Дії дорослого вважають насильством над дитиною, якщо:

- дорослий б'є або лає дитину, бо в нього (дорослого, а не в дитини) виникли проблеми;
- дитина вчинила щось не так, виявила зайву самовпевненість або сказала щось недоречне, а дорослий її принизив, образив;
- дорослий не вислухав дитину;
- дитині не забезпечено реалізації фізичних потреб (у їжі, одязі, гігієні, медичному обслуговуванні);
- із дитини знущаються, ображають чи принижують її;

- дитиною маніпулюють для розв'язання власних проблем, отримання вигоди;

- дитині прищеплюють шкідливі звички, знайомлять із негативними сторонами життя: алкоголь, тютюнопаління, наркотики, порнографія.

Студент 2

Насильство фізичне чи психологічне, пережите чи уявне, воно ховається в нас самих, у наших думках і вчинках, воно живе в нас і посеред нас.

Насильство — це не те, що трапляється тільки з іншими, це те, що стосується кожного з нас. Як уберегти себе й інших від цієї сили?

Студент 1

Основним правовим документом, що захищає дитину від жорстокої поведінки з боку інших осіб, є **Конвенція ООН «Про права дитини»**, яка передбачає в своїх статтях захист від свавільної поведінки, визначає права кожної дитини на рівень життя, необхідний для фізичного, розумового, духовного розвитку, захист від сексуального домагання та від інших форм жорстокої поведінки.

Студент 2

На законодавчому рівні дане питання врегульовується переліком нормативно-правових документів. Таких як, Закон України від 18 грудня 2018 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії насиллю», лист Міністерства освіти і науки України від 29.12.2018 року «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству і булінгу».

Студент 1

Отже, навчіться студенти, розрізняти поняття «добро» і «зло». Все, що принижує людську гідність людини – є зло, а все, що звеличує гідність людини – добро.

Студент 2

Немає виправдання бездушності, цинізму, агресивності, фанатичній жорстокості.

Щоб не потонути у хвилях негативних емоцій гніву, незадоволеності життям, які накладаються на не зовсім здорове соціальне тло, ми закликаємо вас берегти в собі людське, поважати в собі людину!

Студент 1

Людська жорстокість... Її ніколи, і, напевне, нічим не можна виправдати. Вона, як не прикро, сьогодні трапляється доволі часто. Про це говорять незаперечні факти: щороку підлітки й неповнолітні скоюють до 200 тисяч злочинів, половина з яких — надзвичайно жорстокі. Це — страшна й жахлива реальність.

Студент 2

Дитина й насильство. Любов і жорстокість. Надія і відчай. Ми всі інтуїтивно тягнемося до світла в цьому світі.

Студент 1

Отже, ми сподіваємося, що у вашому житті ніколи не буде насилля. І що ви ніколи не будете його застосовувати по відношенню до інших людей. Бо це ганебно і жорстоко. Люби ближнього як самого себе і тоді все у твоєму житті буде добре!

Студент 2

Нашу розмову хочемо закінчити віршем

І в житті, як на полі мінному,

Я просила у цьому сторіччі

Хоч би той магазинний мінімум:

«Люди, будьте взаємно ввічливі».

І якби на те моя воля,

Написала б я скрізь курсивами:

«Так багато на світі горя,

Люди, будьте взаємно красивими!»

(Ліна Костенко, українська поетеса)

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Виховна година:

Інтелектуальна вікторина «Зізнаюсь в коханні Батьківщині»

м. Олександрія, 2023

Інтелектуальна вікторина «Зізнаюсь в коханні Батьківщині»

Мета: поглиблення знань студентів про Україну як державу зі своєю історією, культурою, народними звичаями та традиціями; формування інтересу до вивчення історії свого народу, розвиток полікультурної, соціальної та мовленнєвої компетентності студентів; розвиток творчих здібностей студентів; виховання толерантного ставлення до соціокультурних надбань українців; виховання відповідальності, товариськості, поваги до думки інших; активізація громадянської позиції.

Хід виховної години:

Рада усіх бачити на нашій інтелектуально-патріотичній вікторині «Зізнаюсь в коханні Батьківщині». Сьогодні наша зустріч присвячена Україні, рідному краю, нашій державі. Ми пишаємося, що ми – українці, а наша Вітчизна – Україна, земля, дорога та мила серцю кожного з нас.(слайд: Україна на карті Європи), сьогодні наші незламні воїни хоробро боронять рідну землю від рашиської навали, показуючи свою відданість та любов до своєї Батьківщини. Ми сьогодні перевіримо наскільки студенти 21 групи люблять свій край, як наші воїни ЗСУ.

І нехай переможуть найсильніші! На шляху до перемоги у кожній команді вісім конкурсів. Сьогодні вступають у інтелектуальне протистояння команди «Козаки» та «Патріоти».

Кожен конкурс оцінюється у 10 балів, за результатами гри обирається переможець.

Отже, ми починаємо і наш **перший конкурс «Українознавець»**.

5 запитань для 1 команди, 5 для 2 команди.

1. У повідомленні немає потрібного мені **файлу/файла**.
2. У магазині з'явилась свіжа **кУрЯтина/курЯтина**.
3. Як ти відносишся/**ставишся** до того, щоб відпочити на Мальті?
4. Щоби не переписувати заяву, пишійть по зразку/ **Щоб не переписувати заяву, пишійть за зразком**.

5. Словосполучення «осіння ярмарка» правильне чи **ні?**
6. Словосполучення «півтора року» є **правильним** чи ні?
7. Вигуки «Ой, Гей, Овва!» можна відмінювати? Так чи **ні.**
8. Уже більше тижня вони живуть у громадянському шлюбі – речення правильне чи **ні?**
9. Чи правильно вжито числівник у реченні «Українська література шістидесятих років насичена та різноманітна, так чи **ні?**
10. Чи правильне речення «Україна здобула незалежність тисячу дев'ятсот дев'яносто першого року» Так/**Ні.**

2 конкурс «Географічний»

А тепер перевіримо, наскільки добре ви знаєте географію України? за дві хвилини напишіть області України. Переможе та команда, яка за відведений час напише правильно найбільше областей. Завдання оцінюється – за всі області 10 б., якщо менше кількість балів знижується.

3 конкурс. Наш наступний конкурс називається **«Показуха»** і ось його умови.

Команди по черзі отримують завдання-терміни. Один гравець показує їх команді супернику, щоб вони змогли відгадати слово. Варіанти озвучує команда. Кожне вгадане слово – 2,5 бали.

I команда

водити за носа
гладити по голівці
намилити шию
зуб на зуб не попадає

II команда

тримати язик за зубами
пальчики оближеш
клювати носом
накивати п'ятами

4 конкурс. Наступний конкурс **«Народознавчий».**

В Україні багато народних свят. Спробуємо перевірити, чи знаєте ви їх. На слайді дати українських народних свят та пам'ятних дат. Ваше завдання – сказати їх назву та розташувати їх у хронологічній послідовності. Перемагає команда, яка зробить це найшвидше і правильно, на виконання завдання 2 хв.

9 березня –
8 травня –
1 червня –
28 червня –
24 серпня –
1 вересня –
14 жовтня –
10 грудня –
19 січня –
25 грудня –
8 березня –

5 конкурс «Розумник Батьківщини». Дай відповіді на запитання. 1
відповідь – 1 бал. Готові?

1 команда:

1. Займенник ВІН у множині – вони.
2. Скільки літер Ц у слові Піцерія - 1.
3. Як називають слова, які прийшли до нас з інших мов – іншомовного походження/запозичені.
4. Який розділовий знак передує в переліку предметів - :.
5. Як пестливо сказати слово «пір'я» - пір'ячко.
6. Народна розповідь про якісь події оповита фантастикою – легенда.
7. Розмова двох осіб називається – діалог.
8. Вершки це однина чи множина – множина.
9. Вірш Лесі Українки «Contraspermspero» українською має назву – Без надії сподіваюсь.
10. Кігті пишемо через г чи х – г.
11. виправте речення «Обидва хлопця не одягнули маски» - обидва хлопці.

12. До якого роду належить слово дріб – чоловічий.
13. Утворіть прислівник від іменника зима – взимку.
14. Серед слів держава, Київ, планета власна назва є – Київ.
15. Резюме може бути якісне, якісний чи якісна? – якісне.
16. Слова лишенько та лишень, синоніми – ні.

2 команда:

1. Ім'я Катерина у пестливій формі – Катруся.
2. Чи буде подвоєння у слові алея – ні.
3. Слово хлопець, власне українське чи запозичене – запозичене з польської мови.
4. Гуморески Остапа Вишні носять назву – усмішки.
5. День Незалежності України, які слова пишемо з великої літери – усі.
6. Що означає слово «баняк» - каструля.
7. Скільки букв у слові «кошик» - 5.
8. Яким розділовим знаком виділяється пряма мова – лапками.
9. Синонім «ні» - ні
10. До якого роду належить слово «Рукопис» - чоловічий.
11. Настало літо, настали й жнива, де сполучник – й.
12. На який склад наголос в слові «корисний» - 2.
13. Дійство захоплююче, захоплене чи захоплеве – захоплеве.
14. Письменник Тарас Шевченко, а університет імені Тараса – Шевченка.
15. Приберіть зайве слово в реченні «Навчання це основний пріоритет» - основний.
16. Як перенести абрєвіатуру на новий рядок МАГАТЕ – не можна.

6 конкурс «Загадки питання». За кожну правильну відповідь 1 бал

1)Що в людині найшвидше? (Думка).

- 2)З якої миски не можна наїстися? (З порожньої).
- 3)У яку бочку не можна налити води? (У повну).
- 4)Що тепліше одного кожуха? (Два кожухи)
- 5)Коли дурень розумний? (Коли мовчить)
- 6)Що в хаті щодня цілують? (Чашку)
- 7)Жило триста котів і один чоловік. Скільки було там ніг? (Дві)
- 8)У якому місяці люди найменше хліба їдять? (У лютому)
- 9)Що за трава, що й сліпий впізнає? (Кропива)
- 10)На що борошно в млині падає? (На купку)
- 11)Що посеред Землі стоїть? (літера «М»)
- 12)Сидять три коти, проти кожного кота сидить два кота. Скільки всього котів? (Три)
- 13)Одного батька і одної матері дитина, а нікому з них не син. (Дочка).
- 14)Що іде, не рухаючись із місця? (Час).
- 15)Що можна бачити з заплющеними очима? (Сон).
- 16) Завжди в роті , а не проковтнеш. (Язик, зуби).
- 17)Що воно за штука, що день і ніч стука? (Серце).
- 18)Біле поле, чорне насіння, хто його сіє, той розуміє. (Книга).
- 19)Без пилки, без сокири, а мости будує. (Мороз).
- 20)Білі зуби маю, та усі ховаю, довгі коси маю, та не заплітаю. (Кукурудза).

7 конкурс «Поети нашого часу». Скласти вірш за поданою римою.

За правильну відповідь команда отримує один бал.

.....весна

.....крила

.....несла

.....накрила

.....урок
.....вчити
.....дзвінок
.....робити

8 конкурс «Встанови відповідність»

Назвіть, чий портрет та яка історична пам'ятка зображені на купюрі номіналом:

1 грн. – (Володимир Великий)	(Град Володимира у Києві)
2 грн. – (Ярослав Мудрий)	(Собор Святої Софії)
3 грн. – жарт,	
5 грн. – (Богдан Хмельницький)	(Церква в селі Суботові)
10 грн. – (Іван Мазепа)	(Успенський собор Києво-Печерської Лаври)
20 грн. – (Іван Франко)	(Львівський оперний театр)
50 грн. – (Михайло Грушевський)	(Будинок Української Центральної Ради)
100 грн. – (Тарас Шевченко)	(Київський національний університет імені Тараса Шевченка)
200 грн. – (Леся Українка)	(В'їзна вежа Луцького замку)
500 грн. – (Григорій Сковорода)	(Києво-Могилянська академія)

Ви молодці! І справжні патріоти своєї держави. Ми пишаємось Вами! Давайте разом заповнимо серце України, за що ми її любимо (на дошці велике блакитно-жовте серце), журі прошу підрахувати отримані бали наших команд.

Вручення дипломів

Дякую всім за активну участь, щирість, відданість своїй Батьківщині, адже відчувається ваша шана і любов до рідної мови, до нашої України.

Ми молоде покоління незалежної України віримо, що територіальна цілісність нашої держави, скріплена кров'ю мільйонів незламних борців,

навіки залишатиметься непорушною. Ми маємо буди свідомі того, що лише в єдності дій та соборності душ можемо досягти величної мети побудувати економічно й духовно багату, вільну й демократичну Україну, якою пишатимуться наші нащадки.

Тож давайте й надалі любити й оберігати її разом – багату, молоду, найкращу для нас! І тоді вона засяє яскравою зіркою на європейським небосхилі!

Тож вперед до ПЕРЕМОГИ!

ЗРАЗОК

Розділ 3 Наукова складова практики

3.1 Організація, хід і процедура емпіричного дослідження

У науковій складовій практики я представляю декілька варіантів емпіричних досліджень. Дані дослідження я провела як зі студентами так і з викладачами коледжу.

Заздалегідь підготувала анкетування, питання опитування, визначила мету та завдання своїх досліджень, складала послідовність досліджень.

Перше дослідження провела протягом третього тижня науково-педагогічної практики з викладачами коледжу.

Тема дослідження: «Особливості організації педагогічного менеджменту в галузі методичної роботи»

Завдання, які ставились мною під час експериментального дослідження:

1. Дослідити особливості педагогічного менеджменту в галузі методичної роботи в Олександрійському педагогічному фаховому коледжі імені В.О. Сухомлинського.

2. Визначити основні форми методичної роботи в Олександрійському педагогічному фаховому коледжі імені В.О.

Сухомлинського.

Керівництво закладом здійснює: Литвин Анатолій Васильович – викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист, нагороджений нагрудним знаком ЦК Профспілки «Заслужений працівник Профспілки працівників освіти і науки України».

Основне завдання методичної роботи - навчати, формувати та виявляти професійного педагога шляхом створення оптимальних умов, що сприятимуть фаховому та творчому розвитку можливостей викладача, постійному підвищенню його педагогічної майстерності та втіленню в навчально – виховний процес передових сучасних технологій навчання і виховання.

Структура за якою організована методична робота в коледжі:

1. В організації методичної роботи керуватися Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про фахову передвищу освіту», Державним стандартом початкової освіти, програмами розвитку дітей дошкільного віку «Дитина» та «Впевнений старт».

2. Модернізувати форми та зміст роботи циклових комісій коледжу з метою використання досягнень сучасної психолого-педагогічної науки та новітніх освітніх технологій.

3. Продовжувати вивчати, узагальнювати, рекомендувати до використання педагогічний досвід циклових комісій, окремих викладачів, керівників НСТ і спортивних секцій із питань навчальної, науково-дослідницької та виховної роботи.

4. Усі методичні напрацювання та відкриття спрямовувати на формування професійної компетентності майбутніх фахівців для освітніх закладів.

5. Розвивати творчі зв'язки з вищими педагогічними навчальними закладами, із закладами післядипломної педагогічної освіти.

6. Розширювати інформаційне середовище коледжу шляхом удосконалення дослідницької, пошукової роботи, поповнення сайту,

творчої взаємодії з педагогічними працівниками навчальних закладів регіону.

7. Творчо працювати з питань підготовки навчальних програм і посібників, методичних розробок, інших навчально-методичних матеріалів.

8. Проводити роботу над підготовкою та виданням інструктивно-методичних матеріалів щодо організації освітнього процесу в коледжі.

9. Продовжити роботу над удосконаленням обладнання навчальних кабінетів, поповненням комплексів методичного забезпечення викла-дання навчальних дисциплін.

10. Забезпечувати виконання Галузевих стандартів передвищої освіти України в освітньому процесі.

11. Формувати позитивне ставлення педагогів до інноваційно-методичної роботи та розвивати вміння здійснювати науково-дослідницьку роботу.

12. Створювати умови для розвитку спільної творчої діяльності викла-дацького та студентського колективу.

13. Зміцнювати демократичні принципи управління навчальним закладом із широким залученням до цього процесу студентського самоврядування.

14. Поглиблено вивчати методики викладання найскладніших розділів навчальних дисциплін із демонстрацією показових занять.

15. Організовувати позааудиторну діяльність студентів: проведення олімпіад, предметних конкурсів, виконання курсових та науково-дослідницьких робіт.

16. Спрямувати науково-методичну роботу педагогічного колективу на реалізацію компетентнісного підходу у світлі змін, внесених до оновле-них навчальних програм початкової школи.

17. Здійснювати заходи щодо трансформації у практику позитивного досвіду та елементів нових педагогічних технологій, які використовуються в експериментальних класах.

18. Відвідувати науково-практичні семінари та конференції з питань реформування освіти.

У коледжі діє методичний кабінет, інформаційно-аналітичний центр навчально-виховної роботи з докладним банком інформації, яка оптимальна охоплює дані про діяльність педагогічного та студентського колективів.

Педагогічний менеджмент в галузі методичної роботи здійснює завідувач методичним кабінетом Косенко Віктор Андрійович (викладач вищій кваліфікаційної категорії, викладач-методист, відмінник освіти України, нагороджений листом подяки МОН).

Проблема над якою працює педагогічний колектив коледжу у 2023 році

- креативна освіта для розвитку інноваційної особистості, управління механізмами інноваційного соціально педагогічного середовища спрямованого на самостворення креативної особистості людини за принципами випереджуючи освіта для сталого розвитку;

- науково-методичні основи використання інформаційно комунікаційних технологій в освітньому процесі як засіб забезпечення доступу іногородніх дітей до якісної освіти.

Основними напрямками в роботі над науково-методичною проблемою були удосконалення освітніх програм, відбір підручників, методичного забезпечення, що розвивають особистість;

- психолого-педагогічного забезпечення розвитку внутрішнього світу студенту, створення комфортних умов для розвитку духовності кожної особистості через креативність, творчість, злиття з природою;

- підтримка науково-дослідницької роботи викладачів коледжу інформаційних та інноваційних технологій, методично практичного забезпечення розробок з методики викладання предметів;

- матеріально-технічне оснащення коледжу, забезпечення новими засобами навчання, мультимедійними посібниками, швидкісним інтернетом, розвитком освітніх мереж та порталів.

З метою якісної та ефективної організації, проведення систематичної колективної та індивідуальної методичної роботи з педагогічними кадрами, в коледжі працюють методичні структури:

- методична рада
- методичне об'єднання викладачів природничих та соціально економічних дисциплін
- методичне об'єднання викладачів психолого-педагогічних дисциплін та методик навчання,
- методичне об'єднання викладачів фізичного виховання,
- методичне об'єднання викладачів фізико-математичних дисциплін
- методичне об'єднання викладачів гуманітарних дисциплін та іноземних мов
- творча група викладачів
- психолого-педагогічний семінар.

Впродовж певного часу методична діяльність у коледжі будується і проводиться за принципом моніторингу систематичної аналітико-діагностичної діяльності.

Проводяться предметні декади і тематичні тижні, де педагоги і студенти удосконалюють знання з навчальних дисциплін, представляють свої надбання з різних галузей освітнього процесу.

Усі засідання методичних об'єднань мають відповідну структуру, де обговорюють, проводять, аналізують:

- результати освітньої діяльності;
- динаміку зростання (спаду) успішності студентів;
- результати контрольних, екзаменаційних робіт тощо.
- діяльність членів методичних об'єднань щодо розвитку творчого потенціалу студентів, залучення їх до різних видів позаурочної діяльності; аналіз стану викладання навчальних дисциплін;
- стан виконання навчальних планів і програм;
- використання інноваційних технологій, їх ефективність;
- стан позакласної роботи викладачів з навчальних дисциплін;
- система та результативність підвищення професійного рівня викладачів;
- результати участі студентів олімпіадах конкурсах;
- аналіз роботи за рік та перспективне планування.

Організовано роботу резерву керівних кадрів, викладачів-методистів.

Систематично проводиться внутрішня методична робота з питань:

- самоосвіта педагогічних працівників
- атестації творчі звіти педагогів
- курсова перепідготовка
- семінари практикуми
- індивідуальні та групові консультації для викладачів та батьків
- участь у роботі предметних тижнів

- методичних нарад
- робота з підготовки студентів до участі у всеукраїнських олімпіадах з базових дисциплін
- поповнення кабінетів методичної та довідкової літературою, розробки уроків, виховних заходів, матеріалами з досвіду роботи викладачів.

Засідання методичних об'єднань проводили згідно з планом роботи. До засідань готувались педагогічні виставки методичних розробок з даної теми, відкриті заняття з подальшим їх детальним аналізом і обговорення.

Перед початком дослідження висуюю таку *гіпотезу*: педагогічний менеджмент з педагогічними кадрами в галузі методичної роботи буде ефективним, якщо:

- в навчальному закладі буде діяти методична служба;
- будуть застосовуватися індивідуальні та колективні форми роботи з педагогічними кадрами;
- поряд з традиційними формами роботи з педагогами будуть впроваджувати і нетрадиційні форми роботи.

Для досягнення мети й реалізації завдань дослідження застосовувала такі наукові методи:

теоретичні: аналіз психолого-педагогічної, методичної літератури з проблеми дослідження, вивчення та узагальнення педагогічного досвіду, порівняльний аналіз;

емпіричні: спостереження, створення ігрових ситуацій, педагогічний експеримент, якісний і кількісний аналіз результатів експерименту.

Дослідження мало 3 етапи. На *першому* етапі здійснювався теоретичний аналіз проблеми дослідження.

На *другому* етапі обґрунтовано зміст, визначено експериментальну базу, розроблено етапи та методику експериментального дослідження.

На *третьому* етапі здійснювались експериментальне дослідження та опрацювання отриманих в експерименті емпіричних даних, узагальнення

всіх матеріалів дослідження, формулювання висновків та літературне оформлення.

3.2 Опис методів і методик емпіричного дослідження

З метою підтвердження висунотої гіпотези мною було проведене соціологічне опитування викладачів Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського.

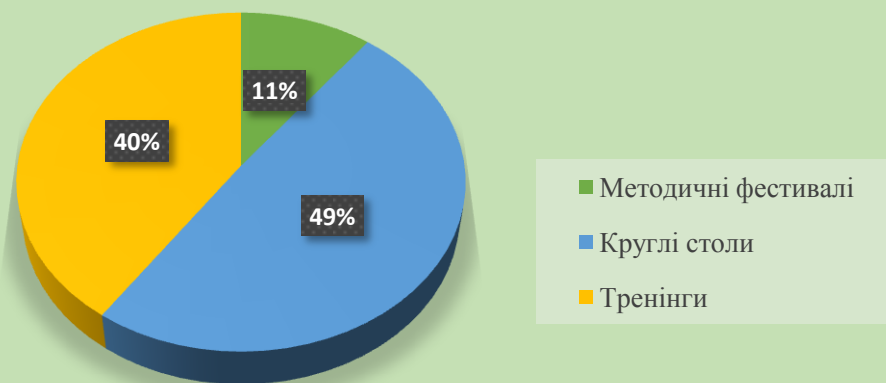
В опитуванні брало участь 40 осіб. Викладачам була запропонована анкета.

Зміст анкети:

1. Які найбільш дієвіші форми індивідуальної методичної роботи в коледжі?
2. Які найрезультативніші форми колективної методичної роботи в коледжі?
3. Які форми методичної роботи переважають в коледжі – традиційна чи інноваційна?
4. Які нетрадиційні форми найбільш ефективні в організації методичної роботи?

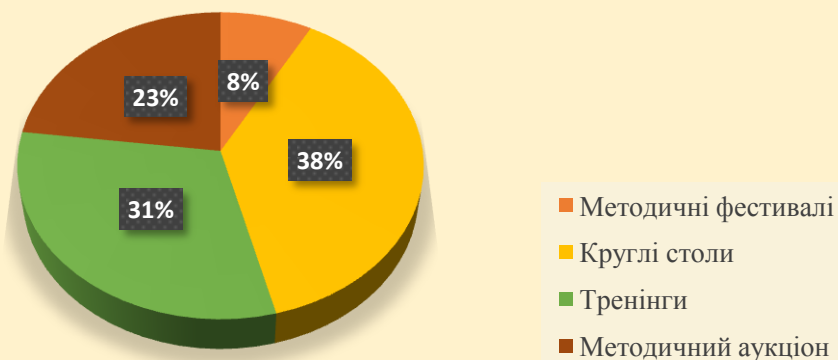
Результати опитування подаю в діаграмах.

Результати опитування 1. "Найдієвіші форми індивідуальної методичної роботи"

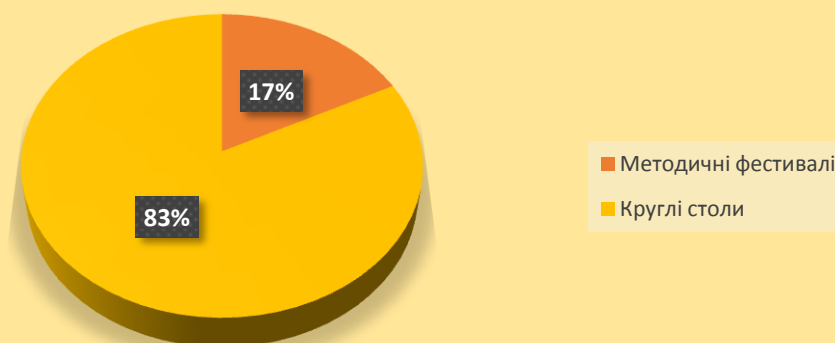
Так, індивідуальним методичним консультаціям надають перевагу 33% опитаних викладачів, наставництву – 27%, самоосвіті – 40% викладацького складу.

Результати опитування 2. "Найдієвіші форми колективної методичної роботи"

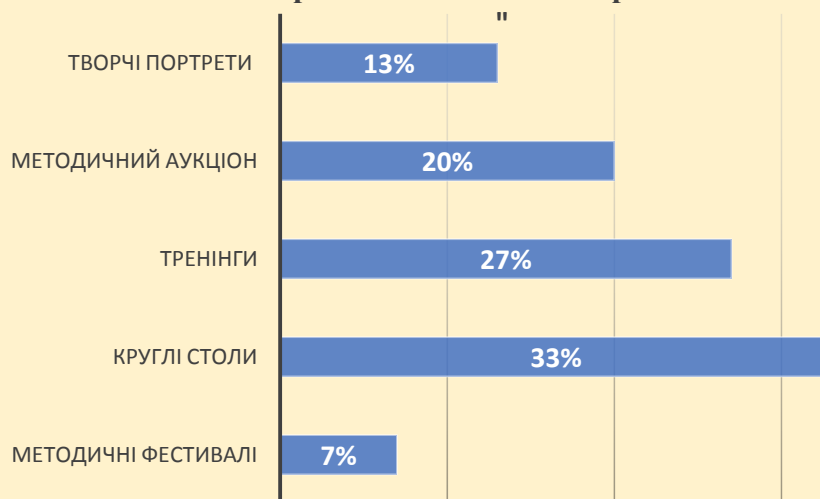
За результатами опитування викладачів ефективними формами колективної роботи є: методичні об'єднання – 40% опитуваних, семінари-практикуми – 27%, педагогічні ради – 23%, методичні виставки – 10%.

Результати опитування 3. "Які форми методичної роботи переважають в коледжі"

Так, з діаграми видно, що респонденти визначають, що в навчальному закладі переважають традиційні форми методичної роботи – 53%, нетрадиційні – 47%.

Результати опитування 4. "Які нетрадиційні форми найбільш ефективні в організації методичної роботи?"

За результатами можна зазначити, що на думку викладачів найбільш дієвими є такі нетрадиційні форми організації методичної роботи: «Творчі портрети» – 13%, «Методичний аукціон» – 20%, «Тренінги» – 27%, «Круглі столи» – 33%, методичні фестивалі – 7%.

Можна визначити, що висунута на початок дослідження гіпотеза підтвердилась.

Також я розробила та подаю у звіті методичний ринг «Сучасні педагогічні технології», як одну з нетрадиційних форм організації роботи методичної ради. (Додаток Б).

Отже, за результатами експериментального дослідження ми можемо зробити такі висновки – педагогічний менеджмент з педагогічними кадрами в галузі методичної роботи буде ефективним, якщо:

- у навчальному закладі буде діяти методична служба;
- будуть застосовуватись індивідуальні та колективні форми роботи з педагогічними кадрами;
- поряд з традиційними формами роботи будуть впроваджуватись і нетрадиційні форми.

Серед студентів педагогічного коледжу спеціальності 013 Початкова освіта було проведено декілька анкетувань, за якими складений їх короткий аналіз. Зразки анкет подаю у додатках (додаток В,Г). В опитуваннях взяли участь 160 студентів.

Аналіз запитів та інтересів студентів відділення спеціальності 013 Початкова освіта

На основі результатів науково-педагогічних досліджень, які проведені на відділенні, встановлено наступне: задоволеності запитів та інтересів студентів сприяють усі дисципліни з навчального плану, які формують загальні та професійні компетентності.

Для формування професійних компетентностей найбільш актуальними та результативними є такі стратегії:

Інтереси студентів відділення спеціальності 013 Початкова освіта задовольняються такими шляхами:

- навчальними заняттями;
- індивідуальними консультаціями;
- роботою з практичним психологом;

- участю в загальноколеджних заходах (тренінгах, брифінгах, різних формах роботи з урахуванням дистанційного навчання).

Щодо вдосконалення професійного партнерства викладачів і студентів студенти відділення вносять такі пропозиції:

- створити КВК (викладачі-студенти);
- надати можливість студентам проводити фрагменти занять у роботі викладача-предметника.

Студенти відділення спеціальності 013 Початкова освіта стверджують, що **академічна доброчесність** сприяє досягненню якості освіти, бо

- підвищує рівень інтелекту;
- сприяє розвитку мислення, пам'яті, уваги;
- розширює кругозір;
- формує професійні інтереси, позитивні риси характеру;
- продукує детермінанти честі, совісті, гідності, що споріднює їх у досягненні мети.

Випускники відділення спеціальності 013 Початкова освіта планують:

- Працевлаштуватися за обраною чи суміжною спеціальністю – 74 особи.
- Вступити до закладу вищої освіти – 86 осіб.

Аналіз результатів анонімного опитування здобувачів освіти щодо задоволеності якістю навчання та викладання за визначеною освітньою програмою «Початкова освіта»

За результатами анонімного анкетного опитування встановлено, що здобувачі освіти дотримуються принципів академічної доброчесності, ознайомлені з поняттям та видами порушень академічної доброчесності.

Студенти зазначають, що у процесі навчання знання важливіші за оцінку та критикують списування під час іспитів чи написання контрольних робіт. Переважна більшість опитуваних ставиться з повагою до тих студентів, які на іспитах і під час контрольних робіт не списують. Студенти стверджують, що під час навчання в коледжі випадків нечесної поведінки серед студентів їхніх груп не було.

Результати анонімного анкетного опитування свідчать про реалізацію освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Початкова освіта», які сприяють формуванню інтегральної, загальних та спеціальних компетенцій на основі принципу студентоцентризму та через чітко окреслені механізми комунікації суб'єктів освітнього процесу.

Відповіді здобувачів освіти свідчать про високий рівень викладання змісту освітніх компонентів, які відповідають навчальному плану, програмам навчальних дисциплін, мають інформаційну наповненість занять, сучасними та практично зорієнтованими в навчанні, використовуються новітні, інтерактивні методи навчання. Окремо наголошено на високому рівні викладання вибіркових навчальних дисциплін шляхом залучення до освітнього процесу викладання провідних фахівців-практиків.

Більшість студентів наголошують на достатній якості умінь і практичних навичок, отриманих в коледжі шляхом оволодіння інформаційно-комунікаційними технологіями, студенти мають високий рівень практичної підготовки, вміння працювати в команді, на засадах співробітництва. Це сприяє розвитку стратегічного мислення, комунікабельності, креативності, ерудованості та високого рівня загальної культури.

У своїх відповідях студенти наголошують на достатній кількості аудиторних годин і годин для самостійної роботи. Ефективність формування компетенцій залежить від своєчасно оголошених критеріїв оцінювання під час викладання кожної дисципліни. Студенти мають

вільний вибір до підходу науково-творчої роботи у формі написання курсових робіт, коли консультативна робота з боку керівників налаштовує здобувачів освіти на інноваційну діяльність.

Студенти виокремлюють високий ступінь якості інформаційної підтримки навчання в коледжі, шляхом доступу до онлайн-платформи та наголошують, що якість навчання й викладання за освітньо- професійною програмою здійснюється на високому рівні.

ВИСНОВКИ

Отже, процес роботи під час проходження науково-педагогічної практики був організований відповідно до вимог внутрішнього розпорядку коледжу. Крім того, я дотримувалася розпоряджень адміністрації та керівника практики.

Упродовж усього періоду роботи поступово ознайомила з особливостями реалізації освітньо-професійних програм, за якими навчаються студенти всіх трьох спеціальностей: 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта, 017 Фізична культура і спорт.

Моїм завданням під час даного виду практики було: проспостерігати певну кількість навчальних занять, що проводили викладачі психолого-педагогічних дисциплін, проаналізувати їх, а потім приступити до самостійної роботи з підготовки та проведення занять і виховних годин.

Щоб навчальні заняття та виховні заходи були проведені на високому організаційному рівні та методично грамотно, потрібно було добирати необхідні наочні посібники, виготовляти змістовний супровідний презентаційний відеоматеріал.

Крім виконання навчальної та виховної роботи, мені було запропоновано бути учасницею регіональної науково-практичної конференції «Інновації у фаховій педагогічній освіті: академічна

доброчесність». Я виступала з повідомленням за змістом своєї статті «Інноваційні технології та методи навчання.» (додаток Д)

У лютому я брала участь у науково-педагогічному дослідженні, яке проводилося творчою групою викладачів. Дослідження відбувалося з питання задоволеності запитів та інтересів студентів щодо навчальних дисциплін, які формують загальні та професійні компетентності.

Протягом усього періоду практики прагнула здійснювати освітній процес таким чином, щоб його результати сприяли особистісному розвитку студентів. Таким чином, у процесі даного виду практики я мала можливість краще ознайомитися зі своєю майбутньою професією, дізналася багато нового, цікавого, набула і розкрила свій педагогічний досвід.

На недоліки, як такі, мені не було вказано керівником практики, викладачами, з якими співпрацювала. Але я вважаю, що освітній процес у навчальному закладі не є сталим. Він вимагає щоденного вдосконалення. І я це добре усвідомлюю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фіцула М.М. Педагогіка: навч.посіб./ М.М. Фіцула – Вид. 3-тє, стер.- Київ: Академвидав, 2009. – 559с.
2. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. – с.5 – 33.
3. Ягупов В.В. Педагогіка: Навчальний посібник. – К., 2002 – с. 196 – 222
4. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5т. – Т. 1-5. – К.,1976.
5. Волкова Н.П. Педагогіка: підручник Н.П. Волкова. – Київ: Академія, 2009.-575с.
6. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: навч.посіб./ О.І Гура – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 223с.
7. Кнодель Л.В. Педагогіка вищої школи: посіб.для магістрів/ Л.В. Кнодель. – Київ: Вид. Паливода А.В., 2008.-134с.
8. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб./ А.І. Кузьмінський – Вид. 2-е, стер. – Київ: Знання, 2011. – 486с.
9. Левківський М.В. Історія педагогіки: навч.посіб/ М.В. Левківський, О.М. Митнюк. – Харків: ОВС, 2003. – 240с.
- 10.Мазоха Д.С. Педагогіка: навч.посіб./ Д.С. Мазоха, Н.І. Опанасенко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 231с.
- 11.Максимюк С.П. Педагогіка: навч.посіб/С.П. Максимюк. – Київ: Кондор, 2005. – 670 с.
- 12.Педагогічна майстерність учителя: навч.посіб./ (за ред. В.М. Гриньової, С.Т. Золотухіної) – Вид. 2-е, випр.і допов. – Харків: ОВС, 2006.
13. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб./ М.М. Фіцула. – 2-ге вид., доп. – Київ: Академвидав, 2014. – 456с.
14. Ягупов В.В. Педагогіка: навч.посіб./ В.В. Ягупов. – Київ :Либідь, 2002. -559 с.
15. Мойсенюк Н.Є. Педагогіка: навч.посіб. / Н.Є. Мойсенюк. – Вид. 3-є, допов. – Київ: КДНК, 2001. – 607с.
- 16.Огірко О.В. Християнська педагогіка: навч.посіб. / О.В. Огірко. – Львів: МАУП, 2005. – 63с.
- 17.Аніщенко О. В., Яковець Н. І. Сучасні педагогічні технології: курс лекцій. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2005. 198 с.
18. Бондар В. Дидактика: навч. посібник. Київ: «Либідь», 2005. 262 с.

19. Васьков Ю. В. Педагогічні теорії, технології, досвід (дидактичний аспект). Харків: «Скорпіон», 2000. 120 с. 4. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навч. посібник. К.: «Знання», 2008. 566 с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/356-teoretichn-osnovi-suchasno-ukranskopedagogki-vishnevskiy-o-.html>
20. Волкова Н.П. Педагогіка: навч. посібник. Вид. 2-ге, перероб., доп. Київ: ВЦ «Академвидав», 2007. 616 с.
21. Дичківська М.І. Інноваційні педагогічні технології: Практикум. Київ: «Слово», 2013. 448 с.
22. Енциклопедія освіти / За ред. В.Кременя. Київ: Юніком Інтер, 2008. 1040 с.
23. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Уклад. Н.Наволокова. Харків: «Основа», 2010. 167 с.
24. Зайчук В. О., Нісімчук А. С., Білан А. Д. Сучасні педагогічні технології: дидактично-інформаційний аспект. Т. 1. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2009. 288 с.
25. Зайчук В. О., Нісімчук А. С., Білан А. Д. Сучасні педагогічні технології: дидактично-інноваційний аспект. Т.2. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2009. 312 с.
26. Кузьмінський А., Омеляненко С. Технологія і техніка шкільного уроку: навч. посібник. Київ: «Знання», 2010. 335 с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/358-tehnologiya-tehnka-shklno-urokukuzmnskiy-a.html>
27. Лізинський В. Прийоми та форми в навчальній діяльності. Харків: Ранок. 2007. 160 с. 13.
28. Мазоха Д., Опанасенко Н. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Центр навч. літри, 2005. 232 с
29. Педагогічні технології: теорія та практика: навч.-метод. посібник. / за ред. М. В. Гриньової; Полтав. держ. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка. Полтава: АСМІ, 2006. 230 с.
30. Підласий І. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя. Харків: Основа, 2010. 360 с.
31. Пометун, О.І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібник / за ред. О. І. Пометун. К. : «А.С.К.», 2005. 192 с.

**ПЛАН ВИХОВНИХ ЗАХОДІВ
НА 2022-2023 НАВЧАЛЬНИЙ РІК
II СЕМЕСТР**

<p align="center"><u>1-Й ТИЖДЕНЬ 10.01-13.01</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 14.01. Новий рік за старим стилем. ✚ 15.01. Річниця ухвалення указу про Державний гімн України. ✚ Година спілкування: «Ми різні – ми рівні». ✚ Засідання КНГ. 	<p align="center"><u>2-Й ТИЖДЕНЬ 16.01-20.01</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 19.01. Святвечір водохресний. Голодна кутя. ✚ 22.01. День Соборності України. (тематичні виховні години). ✚ Тематичні виховні години "Булінг, мій світ без насильства" ✚ Засідання РСС.
<p align="center"><u>3-Й ТИЖДЕНЬ 23.01-27.01</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 25.01. «Тетянин день» (студентські забави). ✚ 27.01. Міжнародний день пам'яті Голокосту. ✚ 29.01. День пам'яті героїв Крут. ✚ Тематичні виховні години. 	<p align="center"><u>4-Й ТИЖДЕНЬ 30.01-03.02</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 04.02. Всесвітній день боротьби проти раку. ✚ Лекційно-просвітницькі заходи із проблеми виховання патріотизму майбутній учителів. ✚ Тематичні виховні години «Державні символи України». ✚ Засідання КНГ. ✚ Засідання Ради профілактики.
<p align="center"><u>5-Й ТИЖДЕНЬ 06.02-10.02</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 07.02. День безпечного Інтернету (Safer Internet Day) під гаслом «Разом для найкращого Інтернету». ✚ Година спілкування «Роль студентської молоді у становленні правового суспільства». ✚ Засідання РСС. 	<p align="center"><u>6-Й ТИЖДЕНЬ 13.02-17.02</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 14.02. День закоханих. ✚ 15.02. Вшанування учасників бойових дій на території інших країн. ✚ 16.02. День Єднання. ✚ 17.02. Всесвітній День доброти. ✚ 19.02. День Державного Гербу України.
<p align="center"><u>7-Й ТИЖДЕНЬ 20.02-24.02</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 20.02 - 26.02 Масляна. ✚ 20.02. День Героїв Небесної Сотні. ✚ 21.02. Міжнародний день рідної мови. ✚ 22.02. Міжнародний день підтримки жертв злочинів. ✚ 24.02. Початок повномасштабної війни росії проти України. ✚ Засідання КНГ. 	<p align="center"><u>8-Й ТИЖДЕНЬ 27.02-03.03</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 01.03. Всесвітній день імунітету. ✚ 01.03. День «Нуль дискримінації». ✚ 01.03. Всесвітній день цивільної оборони. ✚ 03.03. Всесвітній день письменника. ✚ Засідання РСС. ✚ Засідання Ради профілактики.
<p align="center"><u>9-Й ТИЖДЕНЬ 06.03-10.03</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 08.03. Міжнародний жіночий день ✚ Святкові вітання до Міжнародного дня боротьби за права жінок. ✚ 09.03. День народження Т.Г. Шевченка (1814-1861) . ✚ Тематичні виховні заходи присвячені пам'яті Кобзаря. 	<p align="center"><u>10-Й ТИЖДЕНЬ 13.03-17.03</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 14.03. День українського добровольця. ✚ Тематичні виховні години «Стоп булінг» ✚ 20.03. Міжнародний день щастя. ✚ Засідання КНГ.
<p align="center"><u>11-Й ТИЖДЕНЬ 20.03-24.03</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 21.03. Всесвітній день поезії. ✚ 24.03. Всесвітній день боротьби з туберкульозом. ✚ «Університет здоров'я» (до Всесвітнього дня боротьби із захворюванням на 	<p align="center"><u>12-Й ТИЖДЕНЬ 27.03-31.03</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 27.03. Міжнародний день театру. ✚ 01.04. День сміху. (студентські забави). ✚ Лекційно-просвітницькі заходи розвитку креативності майбутнього педагога як необхідного інструментарію для роботи з

<p>туберкульоз).</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 25.03. Міжнародний день пам'яті жертв рабства та работоргівлі. ✚ Засідання РСС. 	<p>обдарованими дітьми.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Засідання Ради профілактики.
<p><u>13-Й ТИЖДЕНЬ 03.04-07.04</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 04.04. Міжнародний день інтернету. ✚ 06.04. Міжнародний день спорту на благо миру та розвитку. ✚ 07.04. Всесвітній день здоров'я. <p>Тематичні виховні години.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Засідання КНГ. 	<p><u>14-Й ТИЖДЕНЬ 10.04-14.04</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 11.04. Міжнародний день звільнення в'язнів нацистських концтаборів. ✚ 12.04. Всесвітній день авіації і космонавтики. ✚ 16.04. День довкілля. ✚ 16.04. Великдень. ✚ 17.04. День пожежної охорони. ✚ Засідання РСС.
<p><u>15-Й ТИЖДЕНЬ 18.04-21.04</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 18.04. День пам'яток історії та культури ✚ 23.04. Всесвітній день книги та авторського права. 	<p><u>16-Й ТИЖДЕНЬ 24.04-28.04</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 26.04. Міжнародний день пам'яті жертв радіаційних аварій і катастроф. День трагедії на Чорнобильській АЕС. ✚ 28.04. Всесвітній день охорони праці. ✚ 29.04. Всесвітній день танцю. ✚ 01.05. Міжнародний День праці. ✚ Засідання Ради профілактики. ✚ Засідання КНГ.
<p><u>17-Й ТИЖДЕНЬ 02.05-05.05</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 05.05. Міжнародний день боротьби за права інвалідів. ✚ 07.05. День радіо. <p>Тематичні виховні години "Булінг, зняття агресивності та інших негативних проявів світ без насильства".</p>	<p><u>18-Й ТИЖДЕНЬ 08.05-12.05</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ 08.05. День пам'яті та примирення. ✚ 14.05. День матері. ✚ 15.05. Міжнародний день сім'ї.

Методичний ринг

«Сучасні педагогічні технології»

Мета рингу:

- ознайомити викладачів із сучасними інноваційними педагогічними технологіями;
- актуалізувати та розширити понятійний апарат педагогів, поглибити їх теоретичні та практичні знання з даної проблеми;
- показати необхідність науково обґрунтованого впровадження сучасних технологій у практику роботи;
- стимулювати прагнення викладачів до пошуку, творчості;
- створити умови для обміну досвідом роботи, педагогічних знахідок.

Проведення методичного рингу

Учасники методичного ринку діляться на команди по циклових комісіях:

- викладачів природничих та соціально економічних дисциплін;
- викладачів психолого-педагогічних дисциплін та методик навчання;
- викладачів фізичного виховання;
- викладачів фізико-математичних дисциплін;
- викладачів гуманітарних дисциплін та іноземних мов.

Склад груп та їх спікери визначені заздалегідь. Ведучий оголошує порядок та правила проведення гри і розпочинає перший раунд. Відповіді команд оцінює методичний журі.

I раунд

«Мозковий штурм»

Кожна команда одержує великий аркуш паперу із заданою темою:

Інновація

Завдання:

Записати слова, які мають будь-яке відношення до заданого терміну.

Через 3 хв. лідер команди проводить звіт по мозковому штурму. Ведучий вирішує вивішує аркуші. Члени журі оцінюють відповідь.

II раунд

Естафета

Перевірка теоретичних знань з питань сучасних педагогічних технологій. Ведучий пропонує закриті картки, на яких написано терміни:

- інновація
- педагогічна технологія
- концепція
- метод навчання
- оптимізація
- гуманізм
- прийом навчання
- диференціація

Завдання: спікер групи витягує картку. Через 30 сек. один з учасників команди дає відповідь визначення заданого поняття. Журі оцінює відповіді команд.

III раунд

Педагогічні технології у практиці

Цей конкурс проводиться у вигляді міні-захистів технологій навчання, які використовують викладачі під час викладання своїх дисциплін. Кожна група пропонує не більше двох сучасних та найрезультативніших технологій.

Оформленні анотації по мірі захисту вивішують на стенді. В результаті утворюються імпровізована виставка, яку можна залишити для подальшого ознайомлення викладачів. На захист кожній групі дається 5 хвилин.

Підведення підсумків

Це важливий момент у завершенні методичного рингу. Ведучий надає слово членам журі, які не тільки виявляють переможців, але висвітлюють проблеми конкурсу. Найважливіший результат — бажання викладачів втілити ту чи іншу технологію.

Матеріали

на допомогу організатором методичного рингу

Інновації — нововведення в педагогічній системі, що поліпшують розвиток і результати освітнього процесу.

Концепція — це система поглядів на певне явище і способів розуміння, тлумачення якихось явищ, основна ідея будь-якої теорії.

Педагогічна технологія — це системне та послідовно здійснення на практиці освітнього процесу, що означає чітку постановку дидактичних завдань із способами та методами його здійснення.

Метод навчання — це спосіб взаємодії викладача і студентів, спрямований на досягнення певних цілей або способів діяльності.

Приєм навчання — складова частина методу, що спрямовує здобувачів освіти на рішення часткових дидактичних завдань.

Гуманізм — цілісна концепція людини як найвищої цінності в світі.

Диференціація — форма навчальної діяльності, організація якої враховує здібності, схильності, інтереси здобувачів освіти.

Анкета запитів та інтересів студентів

Які навчальні дисципліни сприяють задоволеності запитів та інтересів?

Які стратегії (форми, методи та прийоми) навчання є найбільш актуальними та результативними для формування професійних компетентностей?

З яких навчальних дисциплін потребують додаткових консультацій?

Якими шляхами задовольняються інтереси студентів в педагогічному коледжі? (начальні заняття, індивідуальні консультації, робота з практичним психологом, педагогічна практика, участь у конкурсах, відвідування секцій НСТ тощо)

Які є пропозиції щодо вдосконалення професійного партнерства викладачів і студентів?

Чому академічна доброчесність сприяє досягненню якості освіти?

Які сподівання на сьогоднішній день не реалізовані?

ЗРАЗОК

Анкета з питань академічної доброчесності для студента

Шановний студенте! Пропонуємо вам взяти участь у анонімному опитуванні щодо задоволеності якістю навчання та викладання за визначеною освітньої програмою в Олександрійському педагогічному фаховому коледжі імені В.О.Сухомлинського

1. Чи знайомі Ви з поняттям академічної доброчесності?
 - так
 - ні
 - приблизно розумію сутність поняття.
2. Чи дотримуєтеся Ви принципів академічної доброчесності в коледжі?
 - так
 - ні
 - складно відповісти
3. Які види порушень академічної доброчесності Вам відомі?
(Можливі декілька варіантів відповіді)
 - академічний плагіат
 - самоплагіат
 - фабрикації
 - фальсифікація
 - списування
 - обман
 - хабарництво
 - необ'єктивне оцінювання
 - академічне шахрайство
 - конфлікт інтересів
 - подарунок
 - приватний інтерес
 - жоден із вказаних видів порушень.
4. Що для Вас є головним у процесі навчання?
 - навчаюся заради оцінки, щоб отримувати стипендію; навчаюся за для оцінки, щоб довести що я один із кращих студентів у групі;
 - навчаюся заради оцінки, бо оцінки перевіряють батьки
 - знання важливіші за оцінку.
5. Яке Ваше ставлення до списування студентами під час іспитів, на контрольних роботах?
 - вважаю, що це скоріше нормальна практика
 - скоріше за все це не правильна поведінка
 - вважаю це неприйнятним.

6. Як ви ставитися до тих студентів, які на іспитах і контрольних роботах не списують, не використовують інші технічні засоби і не надають допомогу іншим студентам?

- ставлюся до таких студентів з повагою за їх свідомість і рівень академічної культури
- вважаю таку поведінку неприйнятною у студентському середовищі
- ставлюсь до таких студентів нейтрально

7. Чи вдаєтеся Ви до списування під час іспитів, контрольних робіт?

- так, завжди
- так, якщо я певний кол впевнений, що за списування мене не покарають
- іноді, якщо завдання надто складне; ні, не списую ніколи

8. Чи доводилося Вам удаватися до нечесних практик порушення академічної доброчесності під час навчання в коледжі?

- так
- ні
- складно відповісти

9. Зазначте основну причину, через яку Ви вдавалися до порушення академічної доброчесності під час навчання в коледжі? (Якщо попередня відповідь «Так»).

10. Чи відомі вам випадки нечесної поведінки серед ваших одногрупників однокурсників?

- так
- ні
- важко відповісти

Інноваційні технології навчання

Передумови виникнення педагогічних інновацій:

- ✓ необхідність докорінних змін у системі освіти;
- ✓ гуманітаризація освіти (поява нових навчальних дисциплін);
- ✓ викладач отримав можливість створення власної педагогічної лабораторії; конкуренція закладів освіти (боротьба за "свого" студента);
- ✓ інформатизація суспільства.

Поняття педагогічної інновації

Інновації - нові форми організації діяльності та управління, нові види технологій, які охоплюють різні сфери життєдіяльності людства.

Педагогічна інновація - особлива форма педагогічної діяльності та мислення, спрямована на організацію нововведень в освітньому просторі, або процес створення;

Інноваційний процес у освіті - сукупність послідовних дій, спрямованих на оновлення мети, змісту, організації, форм і методів навчання та виховання, адаптації навчального процесу до нових умов.

Критерії готовності до інноваційної діяльності:

- ✓ усвідомлення необхідності ІД;
- ✓ готовність до творчої діяльності;
- ✓ упевненість у тому, що зусилля принесуть позитивний результат
- ✓ узгодженість особистих цілей з ІД;
- ✓ готовність до подолання творчих невдач;
- ✓ органічність поєднання ІД, особистої, фахової та педагогічної культури;
- ✓ рівень психолого-педагогічної та методичної готовності до ІД;
- ✓ переосмислення свого минулого досвіду та його залучення до розробки інновації; здатність до фахової рефлексії.

Будь-яка діяльність, і зокрема ІД, передбачає чіткий алгоритм інноваційного процесу: це виникнення, засвоєння, насичення, рутинізація, криза, ідеальний кінцевий результат.

Елементи інноваційних технологій, їхня інтеграція та дуальність широко впроваджуються в освітній процес коледжу та студентами під час проходження педагогічної практики.

Зокрема:

Педагогіка співробітництва – на основі гуманно-особистісного підходу, яскраво продемонстровано на заняттях з таких дисциплін, як педагогіка, основи корекційної педагогіки (дефектологія), психологія, ДК «Асистент учителя інклюзивного класу», «Сімейний вихователь». Як з боку здійснення викладачами освітнього процесу в коледжі, так і під час педагогічної практики студентами.

Наприклад: Практична робота за темою: Індивідуальна програма розвитку особистості.

Особи з особливими освітніми потребами потребують здійснення індивідуального підходу шляхами складання індивідуальних планів, розробки програм розвитку та навчання, визначення раціональних систем навчання та розвитку. Розробка таких програм і підходів до їх здійснення потребують відповідної теоретичної та практичної підготовки. Таку підготовку отримують наші студенти.

На всіх заняттях із навчальних дисциплін психолого-педагогічного циклу та методик навчання широко використовуються ігрові технології, які сприяють інтеграції технологій, зокрема проблемного, комунікативного, інтенсифікації навчання.

З таких дисциплін, як Мистецтво (музика), Образотворче мистецтво, Технологія дизайну, широко використовуються елементи технологій на основі схем і знакових моделей навчального матеріалу .

Технологія розвивального навчання за системами Занкова Л.В., Ельконіна-Давидова Д.Б., сприяють всебічному розвитку особистості через мотивацію навчальної діяльності, виникненню пізнавального інтересу.

Ситуації «Успіх» : «Еврика», «Позитив», «Ти – найкращий допомагають відчутти солодкий смак успіху один раз, а потім людина прагне відчувати його ще багато разів.

Для студентів спеціальності 013 Початкова освіта розробляється ряд методичних рекомендацій щодо опанування дітьми шкільного віку загальних теоретичних знань і формування вмінь та навичок.

На заняттях із дисциплін психолого-педагогічного циклу та методик навчання широко використовуються елементи технологій розвитку критичного мислення.

Використовуються різні прийоми формування та розвитку пізнавальних процесів на різних етапах занять:

- на етапі організації – графічні організатори, семантичні карти, вивчення структурних елементів;

Назва характеристики	Традиційна модель навчання	Інноваційна модель навчання
Цільова установка	обсяг інформації, передбаченого стандартом	навчити вчитися
Роль студента	пасивна	активна
Роль викладача	провідна – джерело знань	консультативна – менеджер, режисер
Форми подачі знань	У «готовому вигляді», за зразком, з перевагою вербальних методів і текстових форм	активні – ігрові, проблемні, організація сам. роботи
Використання знань	підготовка до контрольних процедур	акцент на прикладному використанні
Домінуюча форма навчання	Фронтальні, індивідуальні	групові

- на етапі повторення – розумові образи, мнемонічні образи (ключові слова);

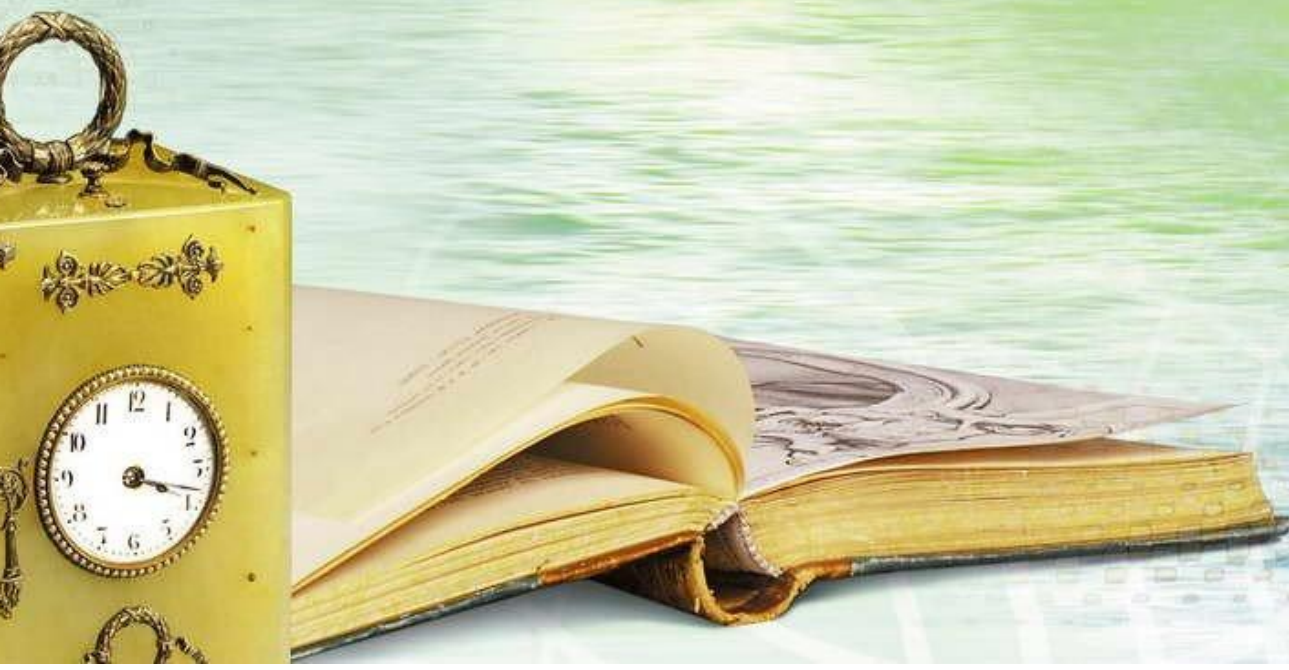
- на етапі розширення знань – кероване взаємоопитування, внутрішній діалог;
- на етапі контролю розуміння засвоєного матеріалу – карти знань, системи викладу матеріалу, стратегії конспектування, карти понять, стратегії узагальнення.

Формування основ критичного мислення здійснюється на всіх заняттях психолого-педагогічного циклу, у тому числі й під час вивчення. Наприклад: Робочий зошит для самостійної роботи з навчальної дисципліни. «Основи інклюзивної освіти».

ЗРАЗОК

Додаток Е

ФОТОЗВІТ

Науково-педагогічну практику проходила на базі Олександрійського педагогічного фахового коледжу імені В.О. Сухомлинського.

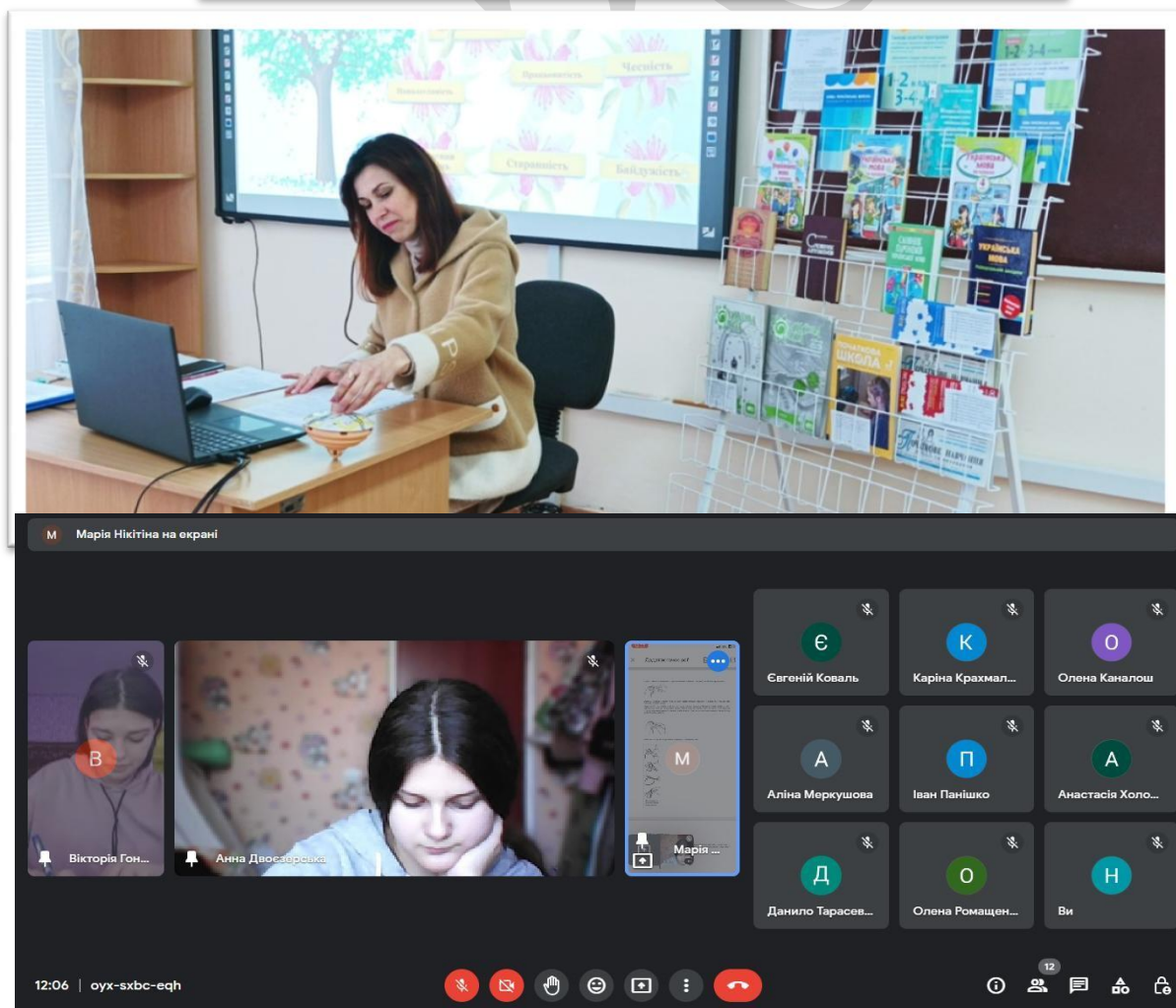

Олександрійський педагогічний фаховий коледж імені В.О. Сухомлинського здійснює освітню, наукову, виховну, практичну, методичну діяльність.

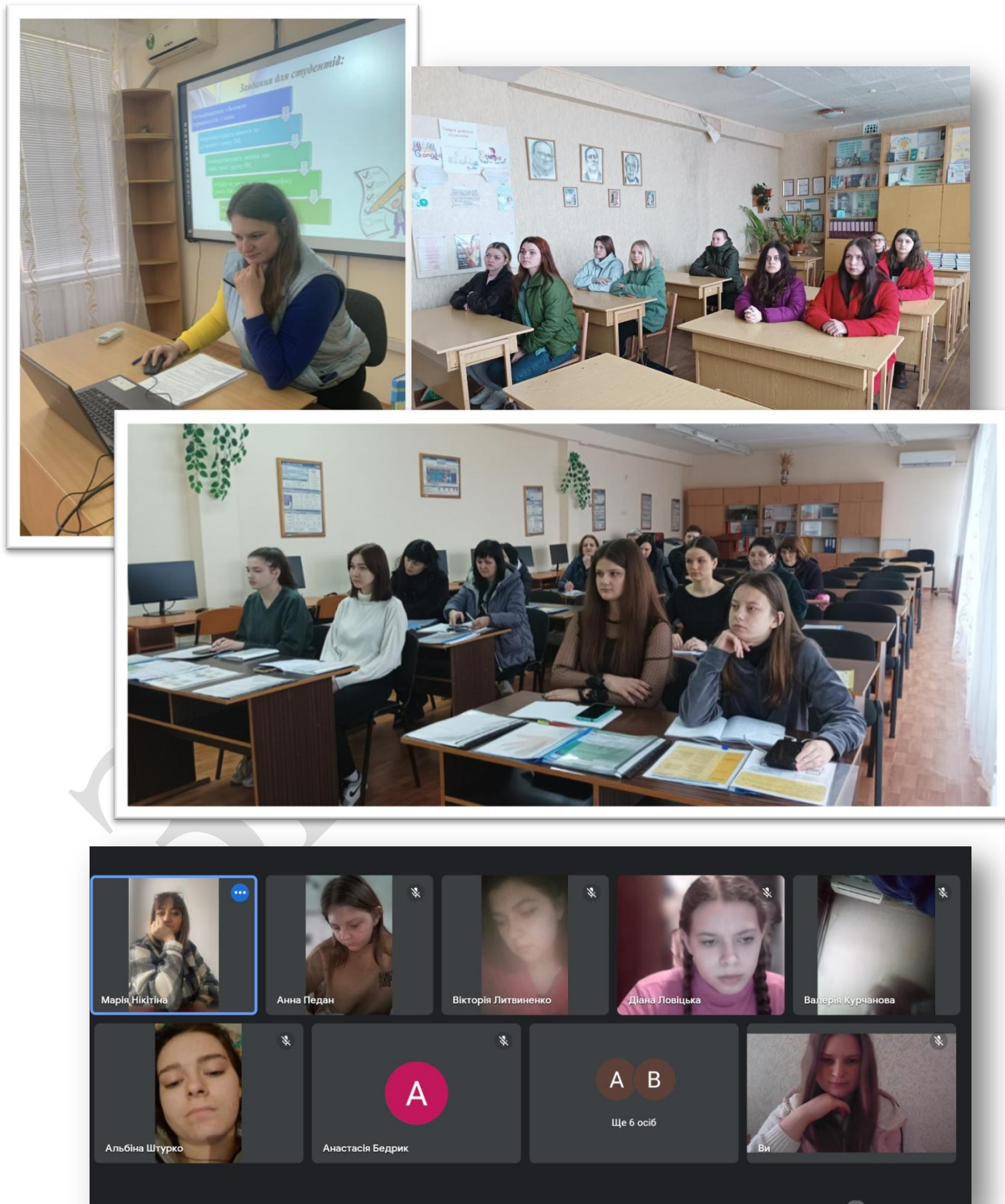

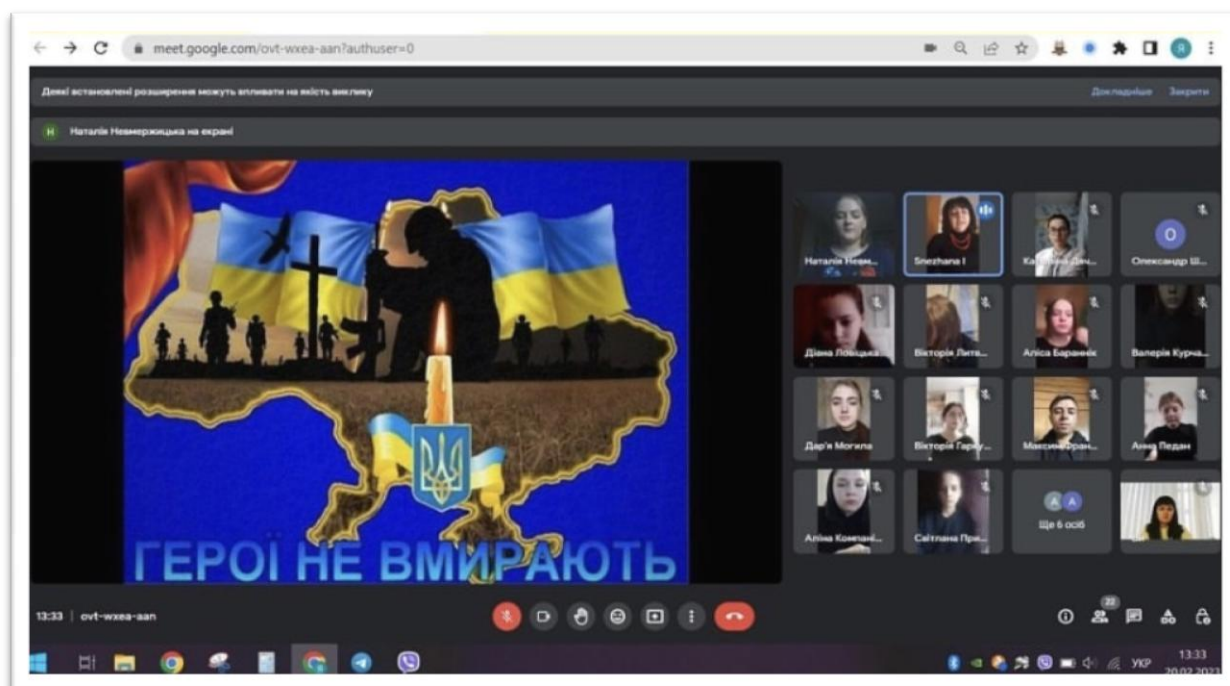
У перші дні науково-педагогічної практики я спостерігала за організацію та проведенням аудиторних занять викладачами комісії психолого-педагогічних дисциплін.

Спираючись на робочий навчальний план, календарно-тематичне планування розробила та провела лекційні заняття з навчальної дисципліни «Педагогіка». До них добирала різноманітні форми і методи роботи, виготовляла якісну наочність, в повній мірі використовувала доступні ІКТ технології, аби змотивувати освітню діяльність студентів.

Виховна робота

Робота в бібліотеці

Волонтерська діяльність

